

DEZBATERI PARLAMENTARE
Parlamentul Republicii Moldova de legislatura a XX-a
SESIUNEA a II-a ORDINARĂ – MARTIE 2015
Ședința din ziua de 19 martie 2015
(STENOGRAMA)

SUMAR

1. Declararea ședinței ca fiind deliberativă. (*Onorarea Drapelului de Stat al Republicii Moldova.*) 4
2. Dezbateră ordinii de zi și aprobarea ei. 4–17
3. Dezbateră și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr.201 din 27 mai 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (*Legea învățământului – art.20; Codul contravențional – art.330⁴*). 17–20
4. Dezbateră, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr.73 din 13 martie 2015 pentru ratificarea Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare privind finanțarea Proiectului „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova”. 20–28
5. Dezbateră proiectului de Lege nr.2474 din 26 octombrie 2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (*Codul funciar – art.71, 83; Legea cu privire la Curtea Constituțională – art.25; ș.a.*). La propunerea doamnei deputat Liliana Palihovici, procedura de vot a proiectului nr.2474 se transferă pentru o ședință ulterioară. 28–41
6. Dezbateră și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr.296 din 2 iulie 2013 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (*Codul electoral – art.1, 16, 19, ș.a.; Codul penal – art.1812; ș.a.*). 41–51
7. Dezbateră proiectului de Lege nr.74 din 16 martie 2015 pentru modificarea și completarea articolului 37¹⁵ din Legea instituțiilor financiare nr. 550-XIII din 21 iulie 1995. În urma dezbaterilor, s-a decis transferarea proiectului nr.74 pentru ședința specială a Parlamentului, în cadrul căreia va fi audiat și raportul Comisiei de anchetă privind elucidarea situației de pe piața financiară și valutară a Republicii Moldova, măsurile întreprinse privind stabilizarea cursului de schimb al leului moldovenesc în raport

cu valutele internaționale și privind situația de la „Banca de Economii” S.A, B.C. „Banca Socială” S.A. și B.C. ”Unibank” S.A.

8. Dezbateră și adoptarea în lectură a doua a proiectului de Lege nr.150 din 11 aprilie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (*Legea serviciilor publice de gospodărie comunală – art.2, 12, 13¹, ș.a.; Legea privind administrația publică locală – art.14, 43; ș.a.*) 65–66
9. Dezbateră și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.6 din 21 ianuarie 2015 pentru modificarea și completarea Legii nr.303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare (*art.16, 26, 27, 29, 31*). 66–84
10. Dezbateră, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectură a doua a proiectului de Lege nr.10 din 21 ianuarie 2015 cu privire la scutirea unor categorii de populație de achitarea obligațiilor financiare prescriptibile față de fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru perioada precedentă anului 2015. 85–107
11. Dezbateră și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.51 din 4 martie 2015 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative (*Legea cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală – art. 21; Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale – art.67*). 107–116
12. Dezbateră și adoptarea proiectului de Hotărâre nr.86 din 17 martie 2015 cu privire la declararea Săptămânii de salubritate de primăvară „Cu sufletul curat într-o țară mai curată”. 116–123
13. Dezbateră și respingerea proiectului de Lege nr.69 din 21 februarie 2014 pentru modificarea și completarea Legii nr.1381-XIII din 21 noiembrie 1997 privind Codul electoral (*art.8*). 123–126;
127
14. Reexaminarea, în cadrul proiectului nr. 2084 din 23 iunie 2008, a Legii nr.106-XVI din 16 mai 2008 pentru modificarea și completarea Legii nr.355-XVI din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar. Respingerea proiectului nr.2084. 126–127
15. Prezentarea, de către doamna ministru al educației Maia Sandu, a informației cu privire la unele date din CV-ul domnului 127–131

Prim-ministru Chiril Gaburici – răspuns domnului deputat Valeriu Munteanu.

16. Prezentarea, de către domnul viceministru al economiei Tudor Copaci, a informației cu privire la politica prețurilor la: gazele naturale pentru consumatorii finali din raionul Ungheni în urma livrării gazelor din România; produsele petroliere; produsele alimentare – răspuns domnului deputat Iurie Chirinciuc. 131–134
17. Prezentarea, de către domnul viceministru al economiei Tudor Copaci, a informației cu privire la creșterea prețurilor și tarifelor la energia electrică și la gazele naturale – răspuns domnului deputat Ion Ceban. 135–137
18. Prezentarea, de către domnul director general al Agenției Naționale de Reglementare în Energetică Sergiu Ciobanu, a informației cu privire la politica prețurilor la: gazele naturale pentru consumatorii finali din raionul Ungheni în urma livrării gazelor din România; produsele petroliere; produsele alimentare – răspuns domnului deputat Iurie Chirinciuc. 137–139
19. Prezentarea, de către domnul director general al Agenției Naționale de Reglementare în Energetică Sergiu Ciobanu, a informației cu privire la creșterea prețurilor și tarifelor la energia electrică și la gazele naturale – răspuns domnului deputat Ion Ceban. 137–140
20. Prezentarea, de către doamna ministru al educației Maia Sandu, a informației cu privire la: numărul copiilor de vîrstă gimnazială care sînt transportați la școlile din alte localități; organizarea alimentației elevilor – răspuns doamnei deputat Elena Bodnarenco. 140–142
21. Prezentarea, de către domnul viceministru al transporturilor și infrastructurii drumurilor Anatol Usatîi, a informației cu privire la măsurile întreprinse pentru a asigura buna gestionare a drumului național și terenului aferent pe segmentul Sărăteni-Soroca – răspuns domnului deputat Iurie Țap. 142–144
22. Prezentarea, de către domnul șef-adjunct al Inspectoratului Ecologic de Stat Vadim Stîngaci, a informației cu privire la măsurile întreprinse pentru a asigura buna gestionare a drumului național și terenului aferent pe segmentul Sărăteni-Soroca – răspuns domnului deputat Iurie Țap. 144–146

23. Prezentarea, de către domnul viceministru al tehnologiei informației și comunicațiilor Vitalie Tarlev, a informației cu privire la punerea în aplicare a prevederilor Codului civil ce țin de dreptul cetățenilor la reședință – răspuns domnului deputat Iurie Țap. 146–147
24. Prezentarea, de către domnul șef al Inspecției de Stat în Construcții Vasile Radu, a informației referitor la măsurile întreprinse în vederea elucidării încălcărilor comise de un șir de întreprinderi de construcție din capitală – răspuns domnului deputat Vasile Bolea. 147–152
25. Declarația domnului deputat Vlad Batrîncea – Frațiunea Partidului Socialiștilor din Republica Moldova. 152–154

Ședința începe la ora 10.06

Lucrările sînt prezidate de domnul Andrian Candu, Președintele Parlamentului, asistat de doamna Liliana Palihovici și domnul Vladimir Vitiuc, vicepreședinți ai Parlamentului.

Domnul Andrian Candu:

Bună dimineața, dragi colegi.

Dacă ați putea să vă luați locul, ca să începem ședința plenară de astăzi.

Secretariatul,

Vă rog frumos să anunțați prezența.

Domnul Maxim Ganaciuc – șeful Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului:

Doamnelor și domnilor deputați,

Bună dimineața.

La începutul ședinței de astăzi, din totalul celor 101 deputați, și-au înregistrat prezența 95 de deputați. Nu s-au înregistrat deputații: Leancă Iurie, Sorocean Victor, Vlah Irina – cerere; Apolschii Raisa – concediu medical, Caraseni Demian, Dudoglo Nicolai.

Domnul Andrian Candu:

Prezența a fost anunțată. Ședința este deliberativă.

Vă rog frumos să onorăm Drapelul de Stat al Republicii Moldova.

(Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova.)

Vă mulțumesc frumos.

Înainte de a începe discuțiile pe marginea propunerilor și a ordinii de zi în general, permiteți-mi să fac câteva anunțuri.

În perioada premergătoare ședinței de astăzi și-au sărbătorit zilele de naștere următorii colegi: Aliona Goța, Valeriu Streleț, Maria Ciobanu, Alexandr Bannicov, Nicolai Dudoglo și Igor Vreimea.

Vă rog frumos să le urăm „La mulți ani” și să le dorim succese! (*Aplauze.*)

De asemenea, la 19 martie 1958 a fost creat Parlamentul European, ca vot... ca for consultativ al Uniunii Europene. Și permiteți-mi câteva repere istorice și, bineînțeles și o adresare pe care o vom expedia colegilor din Parlamentul European și domnului Martin Schulz.

Parlamentul European este unul dintre cele mai importante instituții europene, cu istorie proprie și destul de interesantă. Totul a pornit de la ideea unei Europe vizate... vizate de câțiva vizionari.

Parlamentul European este rezultatul tratatelor instituite care au avut mai multe denumiri: Adunarea Parlamentară sau simplu – Adunarea.

În 1958 apare denumirea de Adunarea Parlamentară Europeană, iar 4 ani mai târziu s-a hotărât să se numească Parlamentul European.

Parlamentul European reprezintă viziunea Tratatului de la Roma din 1957 popoarele statelor reunite în cadrul comunității europene.

După anul 1958 puterile Parlamentului au fost în mod progresiv consolidate, în mod deosebit după semnarea actului unic european 1986, a Tratatului asupra Uniunii Europene în '92 și a Tratatului de la Amsterdam din 1997.

Parlamentul European a cărui legitimitate derivă din sufragiul universal direct de-a lungul timpului, el acum a acostat putere și influență printr-o serie de tratate.

Aceste tratate, în special Tratatul de la Maastricht din '92 și Tratatul de la Amsterdam din '97, au transformat Parlamentul European dintr-un organism pur consultativ într-un Parlament legislativ, cu puteri similare cu cele ale Parlamentelor naționale.

Astăzi se celebrează și aniversarea Parlamentului European. Deci aceasta din numele Parlamentului Republicii Moldova o să expediem o adresare Președintelui Parlamentului European și colegilor din Parlamentul European.

De asemenea, pe 20 martie, mâine, mai sînt câteva zile importante: Ziua internațională a francofoniei, Ziua internațională a teatrului pentru copii și tineret și Ziua internațională a fericirii. (*Rumoare în sală.*)

Și cu ocazia acestei zile, bineînțeles, le urăm tuturor cetățenilor Republicii Moldova fericire.

La sfîrșitul ședinței de astăzi sînt mai mulți invitați în plen care vor răspunde la întrebările formulate săptămîna trecută. Și permiteți-mi să dau citire listei persoanelor care vor fi invitate la sfîrșitul ședinței și care vor prezenta acea informație.

Va fi prezentă doamna ministru al educației Maia Sandu; ministrul sănătății Mircea Buga; viceministrul economiei Valeriu Triboi; Directorul general al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică Sergiu Ciobanu; domnul Anatol Usatîi, viceministrul transporturilor și infrastructurii drumurilor; Vadim Stîngaci – Inspectoratul Ecologic de Stat; Vitalie Tarlev, viceministrul tehnologiei

informației și comunicațiilor; Tudor Copaci, viceministrul economiei; Vasile Radu – Inspekția de Stat în Construcții.

Toate aceste persoane vor fi prezente la sfârșitul ședinței și vor da toate informațiile care au fost solicitate și răspunsurile la acele întrebări formulate săptămîna trecută.

Au fost repartizate și distribuite ordinea de zi pentru ședința de astăzi și cea de săptămîna viitoare. Aveți ceea ce a fost prezentat și propus de către Biroul permanent.

În mod regulamentar au venit și cîteva propuneri pentru a introduce în ordinea de zi cîteva chestiuni și permiteți-mi să le iau pe rînd.

Domnul Brega.

Vă rog frumos.

Domnul Gheorghe Brega:

Domnule Președinte,

Luînd în considerație faptul că ordinea de zi pentru astăzi, aseară la ora 7.00 nu era, eu am o sugestie. Poate repartizăm ordinea de zi pentru ședință după ședința plenară. Ar fi de dorit, măcar așa poate o vom studia.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

O să examinăm o astfel de propunere în... Vă rog frumos s-o faceți și în scris.

Solicitarea din partea Frațiunii Partidului Socialiștilor, pentru a introduce pe ordinea de zi un subiect legat de constituirea Comisiei de anchetă pentru elucidarea cauzelor construcțiilor ilegale și gestionarea frauduloasă a terenurilor publice în municipiul Chișinău.

Cine... Domnul Bolea.

Vă rog frumos.

Domnul Vasile Bolea:

Da. Domnule Președinte,

Vă mulțumim.

Solicităm introducerea în ordinea de zi a proiectului nr.55 din 6 martie 2015, proiect de Hotărîre privind constituirea Comisiei de anchetă pentru elucidarea cauzelor construcțiilor ilegale și gestionarea frauduloasă a terenurilor publice în municipiul Chișinău.

Este un proiect înregistrat regulamentar. Avem probleme mari în capitala noastră în ceea ce ține de construcțiile ilegale. Cu venirea primăverii, ele apar ca ciupercile după ploaie. De aceea, solicităm să fie introdus în ordinea de zi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Cine este pentru introducerea acestui subiect pe ordinea de zi, vă rog frumos să votați.

Vot insuficient.

Următoarea propunere vine iarăși din partea colegilor din Frațiunea Partidului Socialiștilor, se referă la constituirea Comisiei de anchetă pentru elucidarea situației de pe piața farmaceutică a Republicii Moldova și modul de asigurare cu medicamente a instituțiilor medico-sanitare publice.

Domnule Ceban,

Vă rog frumos, aveți un minut la dispoziție.

Domnul Ion Ceban:

Domnule Președinte,

Vă mulțumesc mult.

Deși am primit asigurări aici, în plenul Parlamentului, din partea unui grup de deputați, la fel și a ministrului... ministerului de profil, deci Ministerului Sănătății, că toate lucrurile se îmbunătățesc, noi tot mai multe semnale primim că cetățenilor nu li se compensează medicamentele, nu sînt medicamente în instituțiile medicale și prețurile continuă să crească la produsele farmaceutice.

De aceea, ținînd cont de experiența foarte proastă pe care am avut-o anterior și de faptul că nimeni nu a fost tras la răspundere, pe de o parte, deci pentru investigații în acest sens, dar și pentru elucidarea situației actuale, propunem crearea acestei comisii de anchetă.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Cine este pentru introducerea pe ordinea de zi a acestei chestiuni, vă rog frumos să votați.

Vot insuficient.

Următoarea propunere vine... de fapt, sînt două propuneri, dar cu același conținut, din partea Comisiei administrație publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice și din partea Frațiunii Partidului Comuniștilor din Republica Moldova, se referă la introducerea pe ordinea de zi a proiectului de Lege nr.1 din 21 ianuarie 2015 pentru completarea articolului 11 din Legea privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova.

Cine ar vrea să ia cuvîntul?

Doamnă Bodnarenco,

Vă rog frumos.

Doamna Elena Bodnarenco:

Vă mulțumesc.

Onorat Parlament,

Pe parcursul ultimilor ani în adresa comisiei și a deputaților au parvenit mai multe adresări din partea autorităților administrației publice locale de nivelul doi prin care se solicită atribuirea unui statut special, mai ales raioanelor care au o

importanță deosebită în domeniul economiei naționale, precum și dezvoltarea identității naționale și culturale.

Astfel, prin inițiativa legislativă înaintată, urmează a fi create permise legale de atribuire a statutului de raion național-cultural. Comisia propune discuțiile pe marginea acestui proiect pentru ședința de săptămîna viitoare, pentru data de 26 martie.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Propunerea este pentru săptămîna viitoare, dar putem s-o votăm și acum pentru ordinea de zi bisăptămînală.

Cine este pentru, vă rog... (*Rumoare în sală.*) Cine este... Da, dacă ... dacă e cu referire la același subiect, avem dreptul ... (*Rumoare în sală.*)

Da. Vă rog frumos.

Domnule Ghimpu,

La acest subiect, vă rog frumos.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc.

Bună dimineața, domnule Voronin.

Domnule Brega... (*Rumoare în sală.*)

Bună dimineața, domnule Voronin.

Здоров.

Stimați colegi,

A fi om de stat aceasta nu înseamnă a folosi mandatul Parlamentului pentru a cîștiga voturile cetățenilor indiferent... (*rumoare în sală*), e pe ordinea de zi la subiectul care a fost... pentru a amăgi cetățenii că, iată, noi sîntem cei mai grijulii, cei mai... care vrem să vă oferim posibilitate să vă dezvoltați.

Unul. Cînd este vorba de structura administrativ-teritorială, este vorba de unitățile administrative și aceasta e structura statului și atît, punctum.

Doi. Nu avem nici în Constituție, nici o lege în care s-ar spune că unele unități administrativ-teritoriale pot avea statut de raion cultural, de raion S... ș.a.m.d. Aceasta este o acțiune politică de a amăgi oamenii.

Trei. Avem Legea cu privire la funcționarea limbilor pe teritoriul Republicii Moldova, care oferă tuturor etniilor să vorbească în limba lor în localitate, să scrie în limba lor, dacă au localitate. Sînt bulgari, sînt găgăuzi sau sînt ucraineni, au biserică, au tot ce trebuie și noi prin ceea ce facem acum, noi în loc...

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, 10 secunde, ca să finalizați gîndul.

Domnul Mihai Ghimpu:

... în loc să potolim toate aceste aspirații ale Federației Ruse care încearcă prin Gagauz-Yeri, prin altă parte, noi încercăm, vasăzică, și turnăm benzină și într-un raion, și-n altul.

Eu vă rog, stimați comuniști, să vă abțineți de la astfel de proiecte. Dumneavoastră reprezentați Republica Moldova, statul Republica Moldova.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos pentru mențiune și precizare.

Dacă e cu referire la acest subiect.

Domnul Reidman.

Dar foarte scurt, vă rog frumos.

Mersi.

Domnul Oleg Reidman:

Спасибо.

Мы предлагаем, тем не менее, включить этот проект в повестку дня. Никто не покушается на административное деление Республики Молдова, оно сохраняется. Тем не менее Республика Молдова представляет собой государство, населенное полиэтнично, и развитию каждого этноса, если он проживает компактно и т.д., может и должна быть предоставлена такая возможность... может и должна быть предоставлена такая возможность.

Domnule Brega,

Examinați sănătatea șefului vostru. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Gheorghe Brega:

Replică, replică. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,

Dacă sînt precizări? (*Rumoare în sală.*)

Numai puțin. Numai puțin. Permiteți-mi, în mod regulamentar, să întreb alte fracțiuni dacă au ceva de menționat la acest subiect. Au dreptul să se expună.

Domnule Diacov,

Vă rog frumos.

Aveți un minut.

Domnul Dumitru Diacov:

Da. Bună ziua, domnule Președinte,

Stimați colegi,

Este o chestiune care la noi se exploatează politic și nu prima dată. Eu îmi aduc aminte de anul 1998, atunci cînd se discuta reforma administrativ-teritorială din acea perioadă și cîte discuții dramatice se purtau aici, în Parlament. Aripa, așa numită foarte patriotică, era categoric împotriva, altă aripă tot umbra cu fel de fel de drapele, dar, de fapt, era o situație reală în teritoriu, în acest raion Taraclia, și era vorba de crearea județului Taraclia.

Sigur că strict juridic vorbind, nu se încadra în... chestia aceasta în... Taraclia să aibă județ. Și după multe discuții dramatice ne-am...

Domnul Andrian Candu:

Încă 10 secunde, vă rog frumos, pentru finalizarea gândului.

Domnul Dumitru Diacov:

... ne-am condus de realități, am oferit statut de județ acestui raion, au trecut, iată, 15-16 ani, acolo e pace, liniște și înțelegere. De aceea, haideți să nu politizăm aici, în Parlament, să discutăm și să privim lucrurile din punct de vedere al realităților noastre nesimple în teritoriu.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnule Filat,

Vă rog frumos, din partea Frațiunii Partidului Liberal Democrat, pe această chestiune. Un minut.

Domnul Vladimir Filat:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Eu consider că Parlamentul este locul unde pot avea loc dezbateri, fiecare deputat, avînd mandat din partea cetățeanului Republicii Moldova, prin vot exprimat, are dreptul să-și expună punctul de vedere, doar că în cazul dat eu personal nu înțeleg pe marginea a ce polemizăm.

Și eu cred că noi trebuie să vedem acest proiect de lege, să vedem punctul de vedere al tuturor acelor care au expertizat acest proiect de lege, de altfel care se discută încă din legislatura precedentă, să ne expunem fiecare asupra proiectului respectiv și, pin vot, Parlamentul să decidă.

Totodată, trebuie să constatăm că, din păcate, în sudul Republicii Moldova, atît în autonomie, dar cît și în raionul Taraclia lucrurile nu sînt într-atît de bune cum încearcă unii sau alții să le prezinte. Și cred, și spun lucrul acesta în cunoștință de cauză...

Domnul Andrian Candu:

Încă 10 secunde, vă rog frumos.

Domnul Vladimir Filat:

... se datorează faptului că noi aici, la Chișinău, vorbim foarte teoretic. Dar ar fi mai bine să avem o comunicare strînsă, să avem o interacțiune perfectă cu acei din Autonomia Găgăuză și din raionul Taraclia, de altfel și cu ceilalți colegi din alte raioane și să venim cu rezolvarea problemelor lor, nu doar cu constatarea și cu enunțarea anumitor stări de spirit în Parlament sau în afara Parlamentului.

Vă mulțumesc.

Și eu cred că trebuie să discutăm acest proiect de lege în Parlamentul Republicii Moldova.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Aveți dreptul, domnule Dodon, și dumneavoastră un minut la același subiect.

Domnul Igor Dodon:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Eu cred că proiectul de lege este necesar. Noi îl vom susține. Sînt de acord că pentru etnii ar fi cazul să acordăm mai multă atenție.

Și în acest sens, dacă e să vorbim de Unitatea Administrativă Găgăuzia, noi avem o restanță, mă refer la Parlamentul Republicii Moldova, în ceea ce ține de aducerea în concordanță a legislației Republicii Moldova în conformitate cu Legea cu privire la statutul special din 1994.

Vreau să vă spun că noi am înregistrat și o inițiativă de a crea o comisie parlamentară în acest sens. Și sper că și în acest sens vom avea susținerea colegilor din alte fracțiuni.

Acest proiect noi îl vom susține.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Lupu – din partea Frațiunii.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Succint. Frațiunea Partidului Democrat va susține introducerea pe ordinea de zi a acestui proiect și proiectul propriu-zis. Și acest lucru îl vom face reieșind din atașamentul nostru pentru principiile și practicile europene: unitate prin diversitate.

Uitați-vă cu multă atenție la toate documentele UE. Și unul dintre principiile de bază este principiul de incluziune a tuturor grupurilor etnice.

Politica în Republica Moldova nu se va baza pe asimilarea grupurilor etnice minoritare, se bazează, potrivit principiului european, pe integrare. Toți împreună, cu dreptul fiecărui cetățean la autoidentificare etnică și culturală, toți împreună formăm o națiune civică, moldovenească.

Să nu uităm că ne așteaptă și ratificarea Cartei europene a Consiliului Europei privind statutul limbilor regionale pe care țara noastră de mai mult de un deceniu nu se apucă de acest lucru.

Iată de ce subiectul trebuie să fie tratat cu maximă atenție, cu maximă responsabilitate, să nu speculăm, dar să rezolvăm problemele de consolidare a societății și națiunii noastre moldovenești.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

La acest capitol au fost epuizate precizările și instrumentele de comunicare prevăzute de articolul 46 cu privire la această chestiune.

Doar dreptul la replică are domnul Brega.

Vă rog frumos.

Domnule Brega,

Vă rog frumos.

Domnul Gheorghe Brega:

... Așa. Domnule Reidman,

Toată lumea de bună-credință... acum îi doare capul. Îi doare capul prin faptul care... de jafurile care s-au efectuat la BEM, „Unibank”, „Universalbank”, dar inițiatorul ați fost dumneavoastră, cel care în 2004 ați promovat legi pentru a da dreptul de a jefui aceste bănci. Pe dumneavoastră o să vă doară capul și o să vă tratați dumneavoastră la psihiatru, pe urmă.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

La acest capitol am finalizat discuțiile pe marginea subiectului invocat, de aceea supun votului.

Cine este pentru introducerea pe ordinea de zi pentru săptămîna viitoare a proiectului nr.1, vă rog frumos să votați.

Cu votul majorității, el a fost introdus.

O altă solicitare este din partea unui număr de deputați, Frațiunea Partidului Liberal Democrat, care propune introducerea pe ordinea de zi a ședinței în plen de astăzi a proiectului de Hotărîre nr.86 din 18 martie 2015 cu privire la declararea Săptămîinii de salubritate de primăvară „Cu sufletul curat într-o țară mai curată”.

Domnul Chiril Lucinschi, aveți un minut la dispoziție.

Domnul Lucinschi,

Da, mersi.

Domnul Chiril Lucinschi:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Dumneavoastră ați menționat că urmează să sărbătorim Ziua fericirii. Eu cred, că degrabă o să avem și o săptămîină, și două săptămîni, de fapt, o sărbătoare foarte importantă pentru țara noastră, Sfintele Sărbători ale Învierii. Și, de aceea, noi propunem săptămîna premergătoare acestor sărbători, să o declarăm Săptămîină de salubritate de primăvară, care se va numi „Cu sufletul curat într-o țară mai curată”.

Noi, prin această acțiune, în primul rînd, putem să consolidăm societatea, o să intervenim în mediul înconjurător și, bineînțeles, că avem o problemă la acest capitol. Sperăm că această inițiativă o să fie binevenită. Și va fi binevenită și pentru toată societatea.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Cine la acest subiect?

Domnul Munteanu,

Vă rog frumos.

Domnul Valeriu Munteanu:

Domnule Președinte,

Este o propunere mai mult pentru autori. Propun ca acest proiect de Hotărîre să se numească „Cu sufletul curat într-o țară furată”.

Domnul Andrian Candu:

Propunerile se fac în procesul dezbaterii proiectului, stimate domnule Munteanu.

Și, dacă tot vorbim de fericire, sînt cîteva țări, care Butan, Nepal, care au o măsură chiar a fericirii, cum avem noi produsul intern brut, au și ei ceva de felul ăsta fericire. Poate ar fi cazul să ne gîndim, să introducem.

Domnule Lucinschi,

Bănuiesc, ca replică la cele propuse?

Vă rog frumos.

Domnul Chiril Lucinschi:

Vă mulțumesc foarte mult.

Într-adevăr, orice acțiune care poate să consolideze societatea trebuie să fie susținută, după părerea mea. Cel puțin această acțiune nu poate fi comparată cu acele inițiative cu care colegul meu Valeriu Munteanu a intrat în 2012: cu amendarea serviciilor sexuale sau cu castrarea chimică.

De aceea, eu cred, că această acțiune, într-adevăr, este îndreptată spre societatea noastră.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Cine este pentru introducerea pe ordinea de zi pentru astăzi a proiectului de Hotărîre nr.86 din 18 martie 2015, vă rog frumos, să votați?

Majoritatea.

Proiectul este introdus pe ordinea de zi pentru astăzi.

Este o propunere din partea Frațiunii Partidului Socialiștilor pentru introducerea în ordinea de zi a Proiectului nr.76 din 16 martie 2015, dar, luînd în considerare că nu este raportul Comisiei, nu pot supune votului.

Imediat, de procedură.

La fel mai este un demers din partea colegilor noștri din Frațiunea Partidului Socialiștilor, introducerea pe ordinea de zi a audierii conducerii Ministerului Afacerilor Interne, Procuraturii Generale, Serviciului de Informații și Securitate privind circumstanțele reținerii, învinuirilor aduse, atitudinea față de

documentele semnate și reprezentanții instituțiilor internaționale în cazurile descrise mai sus.

Și, bineînțeles, este vorba despre reținerea unui număr de 4, 5 persoane, cazul îl știți foarte bine.

Cine ar vrea să vorbească pe marginea acestui subiect?

Domnul Ceban,

Aveți la dispoziție un minut.

Domnul Ion Ceban:

Domnule Președinte,

Eu vă mulțumesc.

Stimați colegi,

E grav ceea ce se întâmplă în Republica Moldova, după părerea noastră, în momentul în care hoții și acei care, nemijlocit, au delapidat instituțiile statului, băncile, de sume enorme de bani, se plimbă cum vor ei pe străzile din Chișinău sau alte orașe ale Republicii Moldova. Guvernarea continuă să intimideze cetățenii, care au o altă opinie. Eu aici vreau să mă refer la Pavel Grigoriuc și Mihail Amerberg care stau încă în detenție, Nicolae Țipovici, Cornel Moraru, mai recent domnul Filipov, care este învinuit de nu știu ce și i se incriminează un dosar penal pentru 6 ani de zile cu detenție. Este vorba despre ...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

A expirat un minut, dacă mai aveți un 5–10 secunde, pentru a finaliza.

Domnul Ion Ceban:

Mă refer aici la primarul Taracliei, deci, cred că este ieșit din comun ceea ce se întâmplă și vreau să luați atitudine și audieri pe marginea acestui subiect cu invitarea instituțiilor pe care le-am propus: Ministerul Afacerilor Interne, Procuratura Generală, Serviciul de Informații și Securitate și altele.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Cine este pentru introducerea acestui subiect pe ordinea de zi, vă rog frumos, să votați.

Lipsa votului pentru a fi introdus.

La fel, există o solicitare din partea unei fracțiuni parlamentare privind... și în baza articolului 46 alineatul 3, propune amânarea proiectului nr.467 de pe ordinea de zi. Cel care este introdus cu nr.2.

Cine este pentru, vă rog frumos, să votați.

Majoritatea.

Proiectul este amânat de pe ordinea de zi.

De procedură.

Domnul Batrîncea,

Vă rog frumos.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Regulamentar. Conform articolului 46 din Regulamentul Parlamentului la solicitarea fracțiunii, orișicare proiect de hotărîre a Parlamentului este supus votului în ședința de plen.

Așadar, Frațiunea Partidului Socialiștilor insistă la includerea în ordinea de zi a proiectului de Hotărîre privind stabilirea datei organizării alegerilor locale generale. Există și motivarea în acest sens, este practica parlamentară, este practica constantă. În 2003 Parlamentul a votat pe 21 martie și a stabilit pentru 25 mai alegerile locale, în 2007 pe 30 martie s-a votat pentru 3 iunie 2007, și în 2011 s-a procedat la fel, pe 4 aprilie s-a votat acest proiect de Hotărîre.

Frațiunea noastră insistă ca să fie acest subiect votat astăzi la ședința în plen a Parlamentului și cu o remarcă foarte clară – Parlamentul nu poate submina drepturile constituționale ale cetățenilor pentru dreptul la vot și în cadrul alegerilor locale.

Propunerea Frațiunii Partidului Socialiștilor este ca data alegerilor să fie numită pentru 7 iunie 2015.

Vă mulțumesc și vă rog să supuneți votului.

Domnul Andrian Candu:

Potrivit articolului 46 alineatul 4, așa cum ați menționat, la insistența Frațiunii Partidului Socialiștilor supun votului introducerea pe ordinea de zi a proiectului nr.76 din 16 martie 2015.

Cine este pentru, vă rog frumos, să votați.

Lipsa votului necesar pentru a introduce pe ordinea de zi acest proiect.

Dacă nu există alte propuneri la ordinea de zi cu referire la procedură, fiindcă demersuri scrise nu sînt. Doar cu referire la procedură.

Domnul Bolea.

Domnul Vasile Bolea:

Domnule Președinte,

Din numele fracțiunii, noi solicităm să fie exclus din ordinea de zi proiectul nr. 296 pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Este vorba de amendarea Codului electoral. Acest proiect a fost dezbătut nu în cadrul Comisiei juridice, numiri și imunități. Au fost prezentate foarte multe amendamente, 24 de pagini, dacă nu greșesc, sînt amendamente care schimbă substanțial proiectul votat în prima lectură. De aceea noi solicităm ca acest proiect să fie exclus din ordinea de zi.

Vă rog să supuneți la vot.

Domnul Andrian Candu:

Cine este pentru excluderea proiectului nr. 296 din proiectul ordinii de zi, vă rog frumos, să votați.

Lipsa votului necesar.

Domnul Carpov Eugen,
Aveți ceva cu referire la procedură?
Vă rog frumos, atunci să... Da, îmi pare rău, probabil, e o chestiune tehnică.
Și în continuare, și în continuare supun votului...
Da, domnul Creangă, vă rog frumos.
Ștefan Creangă,
Vă rog frumos.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.
Cred că, sub aspect tehnic, s-a identificat cardul lui Carpov.
Comisia economie, buget și finanțe solicită, domnule Președinte, pentru a
amâna proiectul de lege nr.75, nr.10 din ordinea de zi, pentru ședința următoare.
Este nevoie de acumulare o mai multă informație pe subiectul dat.
Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Nr.10 de pe ordinea de zi. Este dreptul comisiei. Proiectul ordinii de zi încă
nu a fost votat, de aceea îl excludem, îl transferăm.

Acestea fiind spuse...

Domnule Batrîncea,

Poate votăm ordinea de zi și după aia trecem la proceduri, că ne consumăm.

(Rumoare în sală.)

Foarte laconic, 15 secunde.

Domnul Batrîncea.

Domnul Vlad Batrîncea:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

A avut loc un eveniment fără precedent. Niște ziariști de talie
internațională...

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos să închideți microfonul...

Vă rog frumos să închideți microfonul. Vorbim despre ordinea de zi. După
aia sînt atît de multe... sînt atît de multe instrumente în Regulamentul
Parlamentului care vă oferă posibilitatea să vă expuneți în cadrul ședinței plenare
prin luări de cuvînt, înscrieri la luări de cuvînt, declarații la sfîrșitul ședinței.

De aceea, dacă sînt la ordinea de zi, pe procedură doar. Demers în scris nu
este, nu pot să pun... la ordinea de zi nu pot, oricum, să supun la vot.

Domnul Dodon.

Vă rog frumos.

Domnul Igor Dodon:

Domnule Președinte,

De fapt, este vorba despre încercarea de a se înscrie cu o declarație la sfârșitul ședinței Parlamentului la subiectul interzicerii intrării în țară a unor personalități de talie internațională. Aceasta a dorit colegul să spună.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Dodon,

Vă mulțumim frumos.

Am înțeles despre ce este vorba. Vedeți, dacă aveți o experiență mai mare prin a cunoaște Regulamentul Parlamentului, există Secretariatul, vă rog frumos să vă înregistrați.

Domnul Mudreac.

Vă rog frumos, dacă sînt de procedură.

Domnul Radu Mudreac:

Domnule Președinte,

Mă refer la proiectul sub... în ordinea de zi cu nr.4, proiectul nr.2474. Solicităm transferarea pentru o altă ședință și ca comisia să solicite avizul ... Centrul Național Anticorupție.

Proiectul dat nu are avizul, inclusiv Comisia agricultură și industrie alimentară este coraportor, și să fie automat și coraportul Comisiei.

Domnul Andrian Candu:

Dumneavoastră solicitați să fiți coraportor ca și comisie?

Dar nu ați făcut-o, nu ați... e deja proiectul în lectura a doua. Respectiv, regulamentar nu avem posibilitate. Există deja raportul comisiei.

Doamnă Bodnarencu,

Ați putea să ne spuneți ce-i cu proiectul nr.2474, care este înscris pe ordinea de zi, chestiunea nr.4 pe ordinea de zi?

Doamna Elena Bodnarencu:

Există raportul comisiei. Proiectul este pregătit pentru discuțiile în lectura a doua.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

În acest context, vă rog, supun votului ordinea de zi a ședinței Parlamentului din data de 19 martie și cu unele elemente de săptămîna viitoare, așa cum au fost menționate astăzi în plen.

Cine este pentru aprobarea ordinii de zi, vă rog frumos să votați.

Cu majoritatea de voturi, ordinea de zi este aprobată.

Și în continuare trecem la examinarea primului subiect de pe ordinea de zi proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr.201 din 27 mai 2014.

Îl rog la tribuna principală pe domnul Tudor Deliu, vicepreședinte al Comisiei juridice, numiri și imunități, pentru a prezenta raportul pentru lectura a doua.

Domnul Tudor Deliu:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de Lege nr.201 din 27 mai 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, inițiativă legislativă a Guvernului, prin care se completează Legea învățământului nr.547 și Codul contravențional.

Adoptarea proiectului de lege nr.201 urmărește suplimentarea măsurilor antifraudă în cadrul examenelor de bacalaureat.

La 17 iulie 2014 a fost adoptat Codul educației prin care a fost abrogată Legea învățământului și care stabilește în articolul 44 alineatul (7) că se interzice publicarea subiectelor examenelor de absolvire a gimnaziului și de bacalaureat, precum și a soluțiilor la acestea, pînă la începerea examenului respectiv sau pe durata desfășurării acestuia. Încălcarea prevederilor prezentului alineat se pedepsește conform legislației în vigoare.

Astfel, prin adoptarea Codului educației și a normelor din alineatul (7) articolul 44 din Codul educației, prevederile articolului 1 din proiectul de Lege nr.201 nu mai sînt pertinente.

În scopul respectării normelor de tehnică legislativă și îmbunătățirii calității proiectului de Lege nr.201 au fost propuse o serie de amendamente care au fost examinate și acceptate și se conțin în tabelul de sinteză care este parte integrantă a acestui raport.

Drept urmare a dezbaterilor asupra proiectului de Lege nr.201, 10 deputați au votat pentru susținerea inițiativei legislative, iar un deputat s-a abținut de la vot.

Astfel, Comisia juridică, numiri și imunități propune examinarea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr.201 în cadrul ședinței de plen, ținînd cont de amendamentele acceptate de comisie.

Varianta redactată a proiectului de Lege nr.201 se anexează fiind parte integrantă a acestui raport.

Cu permisiunea dumneavoastră, am să dau citire, deoarece nu e un text mare.

Deci articol... Codul contravențional se completează cu articolul 330⁴ cu următorul cuprins:

„Publicarea subiectelor pentru examenele de absolvire a gimnaziului și de bacalaureat, precum și a soluțiilor la acestea.

Publicarea subiectelor pentru examenele de absolvire a gimnaziului și de bacalaureat și/sau a soluțiilor la acestea pînă la începerea examenelor respectiv sau pe durata desfășurării acestuia se sancționează cu amendă de la 50 la 150 de unități convenționale aplicată persoanelor fizice, cu amendă de la 250 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei juridice, cu amendă de la 250 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere cu privarea de dreptul de

a deține anumite funcții sau de dreptul de a desfășura anumite activități pe un termen de la 3 luni la un an”.

Și punctul 2. La articolul 400 din Codul contravențional alineatele (4) și (5), după cifrele „322” se introduce cifra „330¹”, adică articolul cu care s-a completat Codul contravențional.

Vă mulțumesc și sper că Parlamentul va vota pentru susținerea acestui proiect de lege.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos, domnule Deliu.

Dacă sînt întrebări la... (*Rumoare în sală.*)

Trei... articolul 330 indice 4, probabil. Pentru stenogramă.

Domnule Agache,

Vă rog frumos.

Domnul Angel Agache:

Pentru stenogramă. Noi am convenit în cadrul ședinței comisiei că „cifra” la alineatul (2) o înlocuim cu cuvîntul „sintagma”.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Deliu.

Domnul Angel Agache:

Mulțumesc.

Domnul Tudor Deliu:

N-am înțeles. (*Rumoare în sală.*)

Da, sînt de acord. Deci noi am convenit în comisie că în loc de „cifra”, „sintagma”. Sînt de acord aici. E o greșeală de... redacțională. ...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Alte întrebări nu sînt.

Vă rog frumos să luați loc.

Vă mulțumim frumos.

Supun votului, pentru a doua lectură, proiectul nr.201 din 27 mai 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, ce țin de Legea învățămîntului, Codul contravențional.

Cine este pentru, vă rog frumos să votați.

Numărătorii,

Pe sectoare, vă rog să anunțați rezultatul.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – un vot.

Sectorul nr.2 – 39.

Sectorul nr.3 – 15.

Domnul Andrian Candu:

Cu 55 de voturi, proiectul este adoptat în lectura a doua.

Următorul proiect de lege care se supune examinării și dezbaterilor este cel cu nr.3 de pe ordinea de zi, nr.73 din 13 martie 2015, proiectul de Lege pentru ratificarea Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare privind finanțarea Proiectului „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova”.

Îl invit la tribuna principală pe domnul Mircea Buga, ministru al sănătății.

Domnul Mircea Buga – ministru al sănătății:

Mult stimată domnule Președinte,

Stimați deputați,

Se propune atenției dumneavoastră proiectul de Lege pentru ratificarea Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare privind finanțarea Proiectului „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova”.

Acest Acord de finanțare a fost semnat la data de 11 iulie 2014 în cadrul Strategiei de parteneriat cu Banca Mondială pentru anii 2014 – 2017 și, nemijlocit, vine în susținerea modernizării sistemului de sănătate.

Implementarea Acordului va contribui la reducerea riscurilor aferente bolilor non-transmisibile, îmbunătățirea protecției financiare a populației și sporirea eficienței serviciilor de sănătate din Republica Moldova.

Acordul va fi implementat, nemijlocit, de către Ministerul Sănătății și Compania Națională de Asigurări în Medicină, în conformitate cu Programul de activitate al Guvernului.

Acordul prevede acordarea unui împrumut de la Asociația Internațională de Dezvoltare în valoare de 20 de milioane de drepturi speciale de tragere, echivalent a 30,8 de milioane de dolari SUA. Condițiile de creditare sînt condiții standard oferite de Asociația Internațională pentru Dezvoltare: maturitatea împrumutului – 25 de ani, perioada de grație – 5 ani, dobînda – 1,25 la sută.

Finanțarea urmează să fie acordată sub formă de suport la buget pentru sistemul de sănătate – 28,7 de milioane de dolari, care va fi debursată, de fapt, în baza realizării indicatorilor de performanță.

Iar 2,1 milioane de dolari va avea... va fi componenta de asistență tehnică, pentru realizarea unor măsuri și acțiuni necesare pentru atingerea indicatorilor stipulați în acest acord.

Acordul va intra în vigoare după ratificarea lui de către Parlament. Iar termenul limită de intrare în vigoare este la 9 aprilie 2015. Durata implementării proiectului fiind de 4,5 ani consecutivi de la data intrării în vigoare.

Solicite susținerea acestui proiect de lege.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos, domnule Buga.

Dacă sînt întrebări la autor? Nu sînt întrebări, ba sînt.
Doamnă Greceanî,
Vă rog frumos.

Doamna Zinaida Greceanî:

Mulțumesc.

Domnule ministru,

O întrebare. Dumneavoastră sînteți de acord că acești... aceste mijloace care sînt împrumutate de către Guvernul Republicii Moldova trebuie să meargă suplimentar la ramura ocrotirii sănătății și nicidecum să nu substituie alocațiile curente ale bugetului de stat?

Eu vreau să îmi răspundeți. Și eu pe urmă vă fac și o propunere.

Domnul Mircea Buga:

Mulțumesc pentru întrebare.

Într-adevăr, și noi înțelegem același lucru că mijloacele financiare venite din acest împrumut să vină ca o suplimentare la ceea ce este prevăzut pentru sectorul sănătății. Și aici avem o înțelegere deplină, atît cu Ministerul Finanțelor, cît și în urma negocierilor cu Banca Mondială, am vorbit că sînt beneficiari Ministerul Sănătății și Compania Națională de Asigurări în Medicină.

În proiectul Legii bugetului de stat aceste mijloace sînt deja prevăzute ca o poziție suplimentară. Și cred că dumneavoastră veți avea posibilitatea la momentul aprobării bugetului de stat să vă convingeți de acest lucru.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc.

Și propunerea, doamnă Greceanî.

Doamna Zinaida Greceanî:

Domnule ministru,

Eu aș vrea să vă gîndiți la o propunere care să confirme ceea ce ați menționat dumneavoastră, ca articolul 2 din acest proiect de lege să fie completat, articolul 2, cu următorul text: „Mijloacele financiare, conform prezentului acord, pot fi utilizate doar pentru finanțarea ramurii ocrotirii sănătății și nu pot substitui alocațiile curente ale bugetului de stat pentru această ramură.”

Eu cred că nu încurcă lucrul acesta, dar vom avea o siguranță că vor fi utilizare doar pentru ramura ocrotirii sănătății.

Mulțumesc.

Domnul Mircea Buga:

Da. Mulțumesc.

De fapt, toată prevederea acordului care este și pe toate anexele care sînt, inclusiv planurile de implementare, prevede anume debursarea indicatorilor către Compania Națională de Asigurări în Medicină și Ministerul Sănătății.

Inclusiv la articolul 3.01 se vorbește că tot ceea ce va fi efectuat va fi efectuat prin Ministerul Sănătății și Compania Națională de Asigurări în Medicină.

Și acest lucru, de fapt, noi l-am discutat foarte minuțios. Și cred că nu ar fi cazul, dacă se acceptă, să mai modificăm acest acord actualmente.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Golovin.

Domnul Boris Golovin:

Mulțumesc, domnule Președinte.

În afară de pacienții cu hipertensiune ce vor beneficia de alocări din acest împrumut propun să fie suplinită lista beneficiarilor din acest împrumut cu pacienții cu diabet zaharat, care sînt la număr mai bine de 70 de mii în Republica Moldova, pentru efectuarea controlului zilnic ale glicemiei.

Mulțumesc.

Domnul Mircea Buga:

Mulțumesc mult pentru propunerea dumneavoastră, domnule deputat.

În acest an mijloacele care urmează să fie debursate, după cum vă spuneam, parțial vor veni la fondurile de asigurări obligatorii de asistență medicală, pentru suplinirea inclusiv a serviciilor medicamentoase pentru cetățenii Republicii Moldova.

Probabil, se va regăsi și propunerea dumneavoastră, domnule deputat. Și aveți posibilitatea să interveniți în acest lucru și la Legea fondurilor de asigurări obligatorii de asistență medicală care va fi aprobată.

O altă parte va veni ca susținere pentru programele naționale în cadrul Ministerului Sănătății unde vom prevedea, de asemenea, anumite activități legate de maladia la care v-ați referit, mai ales că este și un program național în acest sens.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Doamna Domentii.

Doamna Oxana Domentii:

Domnule ministru,

Finanțarea despre care... ne solicitați votul va fi acordată sub formă de suport la buget, dar este condiționată de atingerea anumitor indicatori.

Din cîte cunoaștem noi, acest acord, totuși, a fost negociat ceva timp în urmă și îngrijorarea noastră, a mai multor membri ai comisiei, ținea de faptul dacă veți putea atinge acești indicatori în termenele prevăzute, prestabilite, astfel încît să puteți să reușiți să debursați în tranșă, în termene optime acest credit.

Cît de flexibili sînt acești indicatori și dacă există posibilitatea de renegociere a termenelor de punere în aplicare a acestora?

Mulțumesc.

Domnul Mircea Buga:

Mulțumesc pentru întrebare.

După cum vă spuneam perioada de implementare este 4,5 ani. Pe parcursul acestei perioade indicatorii care se reușesc a fi implementați... în baza lor vor fi făcute și debursările de rigoare. Dacă sînt anumite întîrzieri, evident, debursările vor întîrzia și ele.

Noi ne dorim ca toate celea ce sînt preconizate să fie efectuate în termen pentru a avea debursările prevăzute, inclusiv pentru acest an.

În acest an, orientativ, cifra posibilă debursării va fi circa 4,5 milioane de dolari partajate în două surse, Ministerul Sănătății și Compania Națională de Asigurări în Medicină în baza celor ce urmează a fi realizate.

Evident, că va fi și un mecanism de monitorizare din partea Băncii Mondiale și instituției independente care vor monitoriza acești indicatori și realizarea lor de către Guvernul Republicii Moldova.

Noi sîntem optimiști în sensul realizării lor în termen.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Precizare.

Doamna Domentii.

Doamna Oxana Domentii:

Noi oricum rămînem un pic cu îngrijorare și vă recomandăm să renegociați sau să reactualizați condiționalitățile de alocare a tranșelor de împrumuturi. Și spun acest lucru datorită faptului că unii indicatori prevăd anumite reglementări legislative, e nevoie de o decizie politică pe care trebuie să o punem aici în discuție, în cadrul Parlamentului, și atunci debursarea va depinde de această decizie politică.

De aceea vă rugăm să țineți la control acest lucru și să renegociați, reactualizați în timp acești indicatori.

Domnul Mircea Buga:

Mulțumesc mult pentru sugestie.

Noi, chiar zilele trecute, am avut o masă rotundă la Banca Mondială cu colegii și de la Ministerul Finanțelor, și de la Cancelaria de Stat și am discutat acest aspect, mai ales că acordul... ratificarea lui a întîrziat din motive obiective.

De aceea există, într-adevăr, acest decalaj care, probabil, vă fi în mod tehnic soluționat de către... pe cale amiabilă.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Doamnă Stratan,
Poftiți.

Doamna Valentina Stratan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule ministru,

Dumneavoastră ați menționat că acești bani vor fi utilizați și în finanțarea programelor naționale de prevenire a maladiilor. Și eu vreau să solicit respectuos susținerea și implicarea dumneavoastră în aprobarea cât mai grabnică a Programului național de combatere și prevenire a cancerului, pentru că din 2003 au trecut mulți, mulți ani și în Republica Moldova nu avem un asemenea program.

Și dacă acest program va fi aprobat în timpul apropiat, cred eu și îmi exprim speranța că acești bani vor fi și își vor găsi finanțare și în acest... și în Programul național de combatere și prevenire a cancerului în Republica Moldova, de care avem nevoie foarte mult, pentru că indicii de morbiditate sînt în creștere pe diferite localizări. Și aceasta este mai mult o întrebare-rugăminte la dumneavoastră.

Mulțumesc.

Domnul Mircea Buga:

Mulțumesc mult, doamnă deputat.

Într-adevăr, am discutat și în cadrul comisiei. Programul național la care v-ați referit este esențial pentru Republica Moldova. Este pregătit și un draft care urmează să fie examinat și transmis cât de curînd Guvernului Republicii Moldova.

Cît privește o serie de acțiuni, inclusiv în cadrul acestui acord, prevăd o platformă de dezvoltare a unor... altor posibile donații din partea instituțiilor internaționale.

Spre exemplu, anumite alocații care vor fi făcute în cadrul Institutului Oncologic vor veni ca o susținere pentru alte ajutoare și donații de la diverse proiecte, cum ar fi Proiectul „Jica” japonez, care vine cu utilaj, spre exemplu, în acest sens sau cu utilaj de sterilizare în cadrul Institutului Oncologic.

Deci este o platformă bună pentru acumularea mai multor posibilități financiare pentru sistemul de sănătate.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnul Brega.

Domnul Gheorghe Brega:

Mulțumesc.

Domnule ministru,

Probabil, că ar fi corect să anunțați că acest acord a fost dezbătut împreună cu Banca Mondială încă în martie 2014, cînd domn președinte era Hotineanu, domnul Hotineanu era președintele comisiei, unde trebuie să le mulțumim, atît Băncii Mondiale și Fondului Monetar Internațional că au luat în considerație toate amendamentele noastre, unde noi i-am rugat: domnule, cum să fie direcționați, cine

să îi gestioneze, că anume ministerul și CNAM să gestioneze acești bani, cum să fie direcționați – la bolile non-transmisibile, la medicamentele compensate și la proiectele naționale.

Deci cred că dezbateri mari nu trebuiau să fie. Eu socot că trebuie de susținut acest proiect de lege, acest acord.

Domnul Mircea Buga:

Vă mulțumesc pentru intervenția dumneavoastră, domnule deputat.

Într-adevăr, proiectul a fost examinat în cadrul comisiei parlamentare anterior. A fost un dialog sincer și deschis cu partenerii de dezvoltare, Banca Mondială și alte instituții, Organizația Mondială a Sănătății, și s-a convenit anume în acest sens în care ați spus dumneavoastră.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos domnului Hotineanu.

Mulțumim frumos și Băncii Mondiale și tuturor celor care au contribuit la realizarea acestui proiect.

În continuare – doamna Greceanîi.

Aveți o precizare?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Eu de fapt, propunerea n-am făcut-o la acord. Acordul noi nu putem să-l modificăm.

Domnul Andrian Candu:

A legii, sigur, noi am înțeles.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Propunerea noi am făcut-o la lege.

Domnul Andrian Candu:

O să supun...

Doamna Zinaida Greceanîi:

... să completăm și supuneți votului. Da.

Domnul Andrian Candu:

Să supunem votului, dar vroiam să vă întreb dacă la comisie cumva a ajuns propunerea dumneavoastră, ați examinat-o?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Noi am discutat la comisie, la comisia noastră de profil am discutat acest lucru și în principiu toți au acceptat. Era și doamna viceministru, că trebuie să fie

această prevedere ca să securizăm că banii vor ajunge nu în buzunarul pur și simplu a bugetului, dar se vor duce pentru ramura sănătății, suplimentar la alocațiile provenite din veniturile curente ale bugetului de stat.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Aceasta este important.

Domnul Andrian Candu:

O să supunem votului.

Domnul Ceban,

Vă rog frumos.

Aveți întrebări la domnul ministru?

Domnul Ion Ceban:

Domnule ministru,

Ținând cont de faptul că atunci când am examinat în comisie, deci acest suport, deci, colegii dumneavoastră de la minister ne-au spus că categoriile de cheltuieli nu sînt foarte clar stipulate, identificate, dar că vine ca suport bugetului și tot așa mai departe.

Noi avem poate o propunere pe care vrem s-o luați în considerare. Dumneavoastră știți care astăzi este rata de infertilitate în rîndul tinerelor familii, tinerelor cupluri. Noi am propune ca, poate acest program sau o parte din sumă din acest program, să meargă pentru tratarea din contul statului a infertilității în ceea ce ține de... deci tinerelor cupluri. Pentru că avem, conform diferitor date, începînd de la OMS și terminînd cu datele dumneavoastră, practic, fiecare a cincea familie că nu poate să aibă copii. Să le acordăm acest suport din partea statului, pentru că suportul în clinicile private este foarte scump și e problematic. Așa, ca o propunere, pe care s-o luați în considerare.

Domnul Mircea Buga:

Mulțumesc.

Domnul Ion Ceban:

Cred că a fi foarte, foarte util valorificat.

Domnul Mircea Buga:

Mulțumesc mult, domnule deputat.

Din păcate, în cadrul Acordului cred că nu vom putea face acest lucru. Aici sînt cîteva obiective absolut descrise detaliat, cum ar fi maladiile non-infecțioase, cum ar fi bolile cardiovasculare și cum ar fi intervențiile pe mecanismele de finanțare pe bază de performanță a instituțiilor medico-sanitare. Dar de propunerea

dumneavoastră eu personal voi încerca să țin cont la planificarea surselor pentru acest an în cadrul Ministerului Sănătății.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Dacă nu sînt întrebări în adresa ministrului, îi mulțumim frumos și invităm la tribuna principală președintele Comisiei politice externe și integrare europeană domnul Corman, să ne dea... să ne prezinte raportul pentru prima lectură și, bănuim, pentru a doua.

Domnul Igor Corman:

Domnule Președinte,

Domnilor deputați,

Comisia a examinat acest proiect de lege care a parvenit în Parlament în regim prioritar, ținînd cont de faptul că urmează să fie ratificat conform înțelegerii cu Banca Mondială în ziua de 9 aprilie. Vreau să vă aduc la cunoștință, că avizul Direcției generale juridice a Parlamentului este unul pozitiv.

De asemenea, cîteva comisii care au reușit în această perioadă de timp să transmită avizele comisiei, de asemenea, sînt pozitive.

Propunerea pe care a formulat-o doamna Greceanîi nu a parvenit la comisie, deci, nu se conține în raportul Comisiei politice externe și integrare europeană. Prin urmare, urmează să decidă plenul Parlamentului.

Deci comisia, cu unanimitate de voturi, propune ratificarea acestui Acord prin adoptarea unei legi organice în primă și în a doua lectură.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Dacă sînt întrebări în adresa comisiei? Nu sînt întrebări.

Vă mulțumim frumos, domnule Președinte.

Pentru a supune la vot, doamna Greceanîi, vă rog frumos, să formulați exact care este propunerea pentru proiectul de lege. Înțelegem că un nou articol 2 sau 3 va fi propus.

Vă rog frumos, să formulați exact textul.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Eu propun să fie completat articolul 2 din prezentul proiect de lege cu următorul conținut:

„Mijloacele financiare, conform prezentului acord, pot fi utilizate doar pentru finanțarea ramurii ocrotirii sănătății și nu vor substitui alocațiile curente ale bugetului de stat pentru această ramură”.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Ați auzit care este propunerea, o supun votului, cine este pentru, vă rog frumos, să votați.

Cu regret, doamna Greceanîi, propunerea nu a fost acceptată.

Supun votului în primă lectură proiectul de Lege pentru ratificarea Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare privind finanțarea proiectului „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova” nr. 73 din 13 martie 2015.

Cine este pentru, vă rog frumos, să votați. (*Rumoare în sală.*)

Proiectul de lege a fost votat în primă lectură. Potrivit propunerilor parvenite din partea Comisiei politice externe și integrare europeană, supun votului și pentru a doua lectură acest proiect de lege, ratificarea anume a Acordului.

Cine este pentru, vă rog frumos, să votați.

Și numărătorii să dea rezultatele.

Vă mulțumesc frumos.

Rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

– 25.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul 2?

N u m ă r ă t o r i i:

–40.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul 3 – 27.

Domnul Andrian Candu:

Cu 92 de voturi proiectul de Lege pentru ratificarea Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare privind finanțarea proiectului „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova” a fost votat și adoptat.

În continuare se propune spre examinare proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr.4 pe ordinea de zi, nr.2474 din 26 octombrie 2012. Este proiect pentru a doua lectură, o invit pe doamna Elena Bodnarenco, președinte al Comisiei administrație publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice să ne prezinte proiectul de la tribuna principală.

Domnul Țap sau doamna Bodnarenco?

Domnul Țap,

Vă rugăm frumos.

Domnul Iurie Țap:

Stimați colegi,

Onorată asistență,

Comisia administrație publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice a examinat pentru lectura a doua proiectul nr.2474 care, în esență, prevede modificarea a 8 acte legislative.

Patru acte legislative sînt modificări tehnice, n-o să mă opresc la ele în detalii. Esențial este modificarea a 4 acte legislative: a Codului funciar, ce ține de schimbarea destinației terenurilor, trecerea acestui drept de la Guvern către autoritățile publice locale, în conformitate cu prevederile constituționale. Respectiv, modificarea Legii cu privire la Curtea Constituțională și jurisdicția Curții Constituționale, dreptul autorităților publice locale de a sesiza Curtea Constituțională în ceea ce privește principiile de bază ale administrației publice locale, în conformitate cu articolul 109. Și, respectiv, Legea nr. 1308 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pămîntului, care prevede transferarea mijloacelor de la schimbarea destinației în bugetele unităților administrativ-teritoriale respective.

Deci, comisia a examinat și dumneavoastră aveți prezentată sinteza. Propunerile de la Guvern, ale Direcției generale... și ale colegilor, care a fost posibil, au fost luate în calcul și se propune de a fi votat pentru lectura a doua. Avizul Centrului Național Anticorupție este prezent.

Domnule Președinte,

Vă rog.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos, stimate domnule Țap.

Dacă sînt întrebări în adresa comisiei?

Domnul Mudreac,

Vă rog frumos.

Partea stîngă, domnul Țap.

Domnul Radu Mudreac:

Domnule deputat,

Dacă puteți să ne explicați care o să fie impactul direct asupra agriculturii în urma schimbării legislației privind schimbarea destinațiilor și atribuirea dreptului asupra consiliilor locale?

Nu vă pare că, într-așa caz, o să fie un haos total în localitățile republicii, pentru că astăzi în consiliile locale aceasta este întrebarea nr.1.

Domnul Iurie Țap:

Stimați colegi,

În primul rînd, o să fac trimitere la Constituția Republicii Moldova articolul 109 unu și doi, care spune: autonomia privește organizarea, funcționarea și gestiunea colectivităților locale. Ori, fiind proprietar asupra terenurilor respective, cu trimitere la aceste prevederi constituționale, legiuitorul este obligat s-o facă. Și

dacă, și mai mult, dacă o să fac trimitere, o să facem trimitere și la Codul civil, care prevede dreptul de proprietate, dreptul de posesiune, de folosință și de dispoziție. Și în Legea nr. 435 din 28 decembrie 2006, legiuitorul a stipulat expres competența decizională exclusivă a autorităților publice locale privind administrarea patrimoniului respectiv și modul de repartizare a veniturilor obținute din gestionarea acestuia în condițiile legii.

Ceea ce facem noi, punem în aplicare prevederile Constituției și ale actelor legislative în vigoare, Codului civil, legii la care am făcut referire.

Și principalul. Stimați colegi,

Guvernul a aprobat, prin Hotărârea nr.1451 din 24 decembrie 2007, Regulamentul cu privire la modul de atribuire, modificare a destinației și schimbul terenurilor. Deci aici se conține acel mecanism în baza căruia astăzi Guvernul realizează schimbare. Acest mecanism se menține și pentru autoritățile publice locale.

Deci pentru a lua această decizie urmează această cale, care este prevăzută în acest Regulament și care prevede avizele Institutului de organizare a teritoriului, structură centrală a... Ministerul Mediului, ale Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare. Și, în ultimă instanță, Agenția Relații Funciare și Cadastru este cea care verifică dacă toate aceste acte sînt prezente și dacă sînt conforme legislației în vigoare.

Plus de aceasta, Guvernul are și al cincelea instrument, Cancelaria de Stat, care poate verifica decizia. Deci al cincelea filtru, care nu permite acele posibile ilegalități la care dumneavoastră v-ați referit.

Pe de altă parte, o să vă dau două cifre. Astăzi la Agenția Relații Funciare și Cadastru sînt peste 300 de dosare, au unele și peste 3 ani de zile. Valoarea lor ar fi cred că de 100 de milioane, peste 100 de milioane.

Ce înseamnă aceasta? Deci autoritățile locale, dacă și în baza proiectelor pe care le au, încearcă să atragă investitori, nu pot să realizeze această prevedere de schimbare a destinațiilor, nu inițiază afaceri, nu vin bani în bugetele locale, 100 de milioane vreau să vă zic este cifra care noi o anexam sau o alocam prin anexa nr.4 sau 6 anterior care era 140, 150 de milioane. Suma este enormă.

Deci pierd comunitățile locale la moment, că nu vin bani suplimentar în buget și pierd, de fapt, autoritățile locale cînd nu pot atrage investitorii, nu pot crea locuri de muncă, nu pot crea potențial economic și, respectiv, de a lărgi baza fiscală care să creeze acea capacitate pentru a presta serviciile necesare.

Chiar este foarte important. Și pînă în prezent legiuitor... ce s-a făcut 2002, 2005, 2006, a pregătit această bază, am citat legile, noi acum definitivăm, punem în aplicare. Este conform la...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnule Mudreac,

Dacă aveți a doua întrebare sau precizare.

Domnul Radu Mudreac:

Domnule deputat,

Conform legislației, comisia s-a adresat față de Guvern pentru aviz. Eu am la mână un aviz ... negativ al Guvernului, care a fost emis în anul 2013, la data de 10 decembrie.

Și al doilea aviz al Guvernului, pe data de 7 iulie 2014, prin care s-a retras avizul negativ al Guvernului. Care a fost motivul?

Domnul Iurie Țap:

Evident, în primul aviz ministerele respective au motivat. Noi, comisia de specialitate și grupul de autori, am trimis către Guvern un nou demers unde am făcut trimitere la baza legală care este, inclusiv avem și recomandarea 322 din 22 martie 2012 a Congresului puterilor locale și regionale în acest sens și inclusiv prevederile Acordului de Asociere unde, de fapt, este motivată această situație.

Am clarificat lucrurile. Guvernul a luat în considerare această argumentare a noastră și, evident, a venit cu acel nou aviz și am zis, avem și avizul Centrului Național Anticorupție care spune, de fapt, că aceasta doar va... această modificare doar va fi una benefică pentru comunitățile noastre.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Vladimir Voronin.

Vă rog frumos.

Domnul Vladimir Voronin:

Da. Domnule Țap,

Noi sîntem în lectura a doua.

Domnul Iurie Țap:

Exact.

Domnul Vladimir Voronin:

De aceea, dumneavoastră onorați obligațiunea ca raportor contrar Regulamentului Parlamentului ce ține de lectura a doua.

Doi. Dumneavoastră nu încercați să violați Parlamentul.

Domnul Iurie Țap:

Vă rog să precizați.

Domnul Vladimir Voronin:

Și fiți așa de... (*Rîsete.*)

Domnul Iurie Țap:

Vă rog să precizați...

Domnul Vladimir Voronin:

Eu am...

Domnul Iurie Țap:

...prin ce nu-mi onorez obligațiile.

Domnul Vladimir Voronin:

Eu am în vedere moral, nu cred la alte capacități.

Domnul Iurie Țap:

Vă rog, fiți atent. Eu mă refer la cealaltă prevedere ... că nu respect Regulamentul.

Domnul Vladimir Voronin:

Da, eu la moral. Nu atacați Parlamentul. Dumneavoastră expuneți opinia.

Dar cel mai important, pământul pentru orice moldovean întotdeauna a fost un lucru sfânt. Eu am analizat ce s-a întâmplat în anii aceștia de când sînt așa-numite „perestroici” de 30 de ani, tot ce avem noi pînă astăzi.

Și cîtă suprafață de pământ arabil din Moldova au fost scoase din circulație? Pământ arabil... care trebuie să creștem pîine, să hrănim populația, să dezvoltăm economia.

Și dacă noi acum mergem la așa chestii și la așa hotărîri, înseamnă că avem... aveți scopuri ascunse, pe care dumneavoastră, cu demagogie și cu vorbe multe, nu vreți să le deschideți și nu puteți să le deschideți din mai multe considerente, ceea ce înseamnă că noi conștient mergem la aceea ca să dăm pământul aiurea, în toate părțile să-l repartizăm.

Și ultima. Mă îngrijorează că acest lucru îl puneți așa de insistent tocmai atunci cînd se discută problema cînd o să aibă loc alegerile locale.

În acest context, noi, Frațiunea Partidului Comuniștilor, nu-l susținem categoric. Și, de fapt, eu îi previn pe toți mai departe că tot ce e legat de pământ să fie lucru sfânt. Nu cam așa... hai, ei hai, și încolo, încoace. Noi nu sîntem, nu avem acele pămînturi și acele suprafețe de milioane de hectare care sînt în alte țări.

Haideți să fim atenți și să păstrăm pământul, ca cel mai important patrimoniu național.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc frumos.

Domnule Țap,

Vă rog frumos să răspundeți...

Domnul Iurie Țap:

Domnule Voronin,

Eu o să fac referire la același regulament, care a fost aprobat prin hotărârea de Guvern nr. 1451 în 2007, atunci când dumneavoastră aveți și calitatea de Președinte de țară și când era Guvernul care reprezenta Partidul Comuniștilor.

Deci în acest regulament se spune foarte clar că atunci când se cere modificarea destinației terenurilor agricole din extravilanul localităților pentru edificarea construcțiilor, deci se restituie solicitanților fără a fi examinată. Nu poate fi vorba. Deci iată răspuns la întrebare.

Și mai departe. Dacă e vorba în cazul propunerii de amplasare a obiectului pe terenuri de calitate superioară, primarul unității administrativ-teritoriale informează în scris solicitantul despre imposibilitatea acceptării.

De aceea, nu este acest pericol și acest regulament-cadru prevede, argumentează.

Și mai mult. Domnule Voronin,

Legea nr.435, care a fost votată la 28 decembrie 2006, articolul 13, a votat Frațiunea Partidului Comuniștilor, și spune clar competența decizională exclusivă a autorităților publice locale privind administrarea patrimoniului respectiv și modul de repartizare a veniturilor obținute.

Dumneavoastră, mă iertați, ați votat această lege. Noi doar o punem în aplicare și acele pericole despre care dumneavoastră vorbiți, ele, pur și simplu, nu există, stimați colegi.

Faptul că, într-adevăr, în anumite cazuri se fac anumite încălcări, sigur că sînt. Atunci autoritățile respective nu-și onorează obligațiunile. Și noi doar trebuie să asigurăm acest fapt.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Voronin,

Dacă aveți precizări.

Domnul Vladimir Voronin:

Am o replică. Atunci în 2006, 2007, două mii... cît dumneavoastră v-ați amintit, nu era acea mafie și acea corupție pe care dumneavoastră ați crescut-o în ultimii ani. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

Domnule Filat,

Vă rog frumos.

Domnul Iurie Țap:

Stimați colegi...

Domnul Andrian Candu:

Domnule Țap...

Domnul Iurie Țap:

Eu doar...

Domnul Andrian Candu:

Domnule Țap...

Domnul Iurie Țap:

Domnule Președinte,

Dacă îmi permiteți.

Stimați colegi,

Eu aș vrea... cu referire la Legea nr.780 privind actele legislative pe care, de fapt, tot dumneavoastră ați aprobat-o, legile nu se fac, cu... ele sînt cu caracter general. Ele nu se fac pentru anumite situații.

De aceea, eu aș ruga, stimați colegi, haideți să avem o abordare de legiuitori.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Filat,

Vă rog frumos.

Domnul Vladimir Filat:

Vă mulțumesc, domnule Președinte. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, domnule Filat.

Domnul Vladimir Filat:

Dacă îmi îngăduiți să spun și eu cîteva cuvinte.

Odată, că iarăși discutăm foarte îngust. Acest proiect de lege se încadrează perfect în obiectivul nostru de descentralizare.

Noi trebuie odată și odată să vorbim... Încă o dată, în cazul dat nu e motiv. Pe de o parte, noi vorbim că urmează să transmitem competențe către administrația locală, dar, pe de altă parte, menținem atribuții improprii, competențe improprii la nivel central.

Spuneți-mi, vă rog frumos, ce treabă are Guvernul pentru a lua decizia de schimbare a destinației terenului în situația în care într-o localitate... Este vorba de proprietatea administrației locale. Noi vorbim și de proprietatea la nivel de partajare a competențelor. Poate să ia această decizie.

Sigur, noi avem pămînt puțin, 1 milion 800 de hectare... 800 de mii de hectare, care se prelucrează la ora actuală. Dar, totodată, dacă un proiect investițional necesită schimbarea destinației terenului pentru a atrage o investiție în baza căreia se deschid mii de locuri de muncă, și exemplu este situația de la Bălți, „Draexlmaier”, investiția respectivă, sau în altă localitate poate atrage o investiție care să deschidă locuri de muncă.

Nu înțeleg de ce noi nu avem încredere în acei care administrează la nivel local, în primarii noștri, în consiliile locale, respectând procedura legală.

Și încă un lucru foarte important – grija față de agricultură. Deja legea votată în Parlament permite ca să nu fie necesară schimbarea destinației atunci când sînt investiții de procesare sau care au legătură cu procesul tehnologic din agricultură.

Mie mi se pare că noi discutăm un pic, iarăși, în afara acestui proiect de lege. Și este a doua componentă a legii la fel de importantă, ce ține de accesul autorităților locale în procedura stabilită pentru a sesiza Curtea Constituțională în problemele care vizează administrația locală exclusiv.

Eu, sincer, nu înțeleg motivul acestor polemici. Cred că este o lege binevenită și e necesar să fie votată.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnule Carpov,

Dacă aveți întrebări la raportor din partea comisiei.

Domnul Eugen Carpov:

Da.

Domnule raportor,

Nu se pune problema necesității descentralizării în Republica Moldova... puterii în Republica Moldova și orientării competențelor sau... a mai multe competențe spre autoritățile locale.

Eu vreau să precizez câteva elemente, în cazul în care o asemenea lege va fi adoptată. A fost efectuată o evaluare a terenurilor agricole care ar sta la baza luării deciziilor de către autoritățile locale? Poate fi pusă o asemenea evaluare la dispoziția autorităților locale pentru a le ajuta să evite orice fel de încălcări?

Și doi. Dacă există o evaluare financiară a efectelor de redistribuție a fluxurilor bănești de la bugetul central către bugetele locale? Evident că acum, în situația de criză financiară, este foarte important să avem o viziune clară cum va influența modificarea respectivă asupra sistemului financiar.

Și dacă există un mecanism de descentralizare financiară pentru autoritățile publice locale?

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Țap,

Numai puțin.

Aș vrea să atrag atenția tuturor membrilor Parlamentului că sîntem în lectura a doua și dezbateri pe substanță, în mare parte, nu se acceptă. Noi am făcut o mică depășire, luînd în considerare sensibilitatea subiectului, dar să nu abuzăm prevederile Regulamentului.

Vă rog frumos,

Domnule Țap.

Domnul Iurie Țap:

Mulțumesc.

Domnule deputat,

Aș vrea, poate, să fac trimiterea principală, iarăși, la Constituția Republicii Moldova. Prin Constituția din 1994 pentru prima dată autoritățile... sistemul administrației publice locale a fost evidențiat... ori o parte importantă din treburile publice sînt scoase de sub competența Guvernului și sînt transmise autorităților publice locale, care, de fapt, sînt sistem parte a puterii executive. În acest sens ei trebuie să beneficieze de autonomie, așa cum spune Constituția. Acesta este punctul de pornire și el este unul conceptual, cardinal.

Partea a doua. Strategia națională de descentralizare pe care noi o avem și este parte... și descentralizarea financiară... tocmai ceea ce facem noi prin faptul că banii de la schimbarea destinației vor nimeri în bugetele locale, tocmai se aliniază perfect, se înscrie perfect în această Strategie de descentralizare financiară.

Și principalul. Regulamentul 1451 spune foarte clar că la terenurile agricole din extravilan nu poate fi schimbată destinația acestora. Primarul... regulamentul spune clar că returnează cererea. Deci este protecția deplină.

Și principalul. Eu o să vă zic: să respectăm Constituția Republicii Moldova.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc frumos.

Domnule Batrîncea,

Dacă aveți întrebări în adresa raportorului.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da, neapărat avem întrebări.

Mulțumesc.

Domnule raportor,

Dumneavoastră plecați deja, da?

Domnul Iurie Țap:

Cer scuze.

Domnul Vlad Batrîncea:

Da, nu-i nimic.

Domnule raportor,

Noi am dezbătut acest subiect în cadrul Comisiei administrație publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice și a fost o discuție destul de controversată, chiar și colegii din unele partide din alte fracțiuni au căzut de acord cu mai multe argumente.

Primul argument. Sistemul actual în ce constă? Constă în... există fenomenul... (*rumoare în sală*), există fenomenul de separare a puterilor de stat. Acest fenomen este unul mai larg. Și în luarea deciziilor tot există acest mecanism și acest fenomen.

Astăzi, administrația publică locală, dacă are un proiect de schimbare a destinației de pământ arabil în pământ de construcție, această administrație publică locală trebuie să vină cu un studiu foarte serios, amplu, un studiu bine pregătit și profesionist. Și atunci când administrația publică locală este argumentată și bine pregătită, Guvernul Republicii Moldova nu are cum să nu susțină acest proiect.

Sînt mai multe riscuri în ceea ce se propune în această lege, pe care dumneavoastră o...

Domnul Andrian Candu:

Domnule Batrîncea,

Vă rog frumos.

Domnul Vlad Batrîncea:

... eu ajung la...

Domnul Andrian Candu:

Domnule Batrîncea,

Sînt posibilități – declarații la sfîrșitul ședinței. Nu sînteți autor al niciunui amendament care a fost discutat în comisie.

Am menționat că proiectul este în lectura a doua. Haideți să nu creăm o atmosferă nelucrative în Parlament, dar invers – ceva constructiv și foarte bine. De aceea scurt, clar și cuprinzător, dacă aveți o întrebare la raportorul din partea comisiei, nu ca autor. Domnul Țap nu este... în calitate de autor al proiectului acum în fața dumneavoastră.

Domnul Vlad Batrîncea:

Domnule Președinte,

Sînt standarde duble. Pînă la aceasta ați permis la unii colegi din această sală...

Domnul Andrian Candu:

Dar am rugat și am atras atenția. Și la fel și dumneavoastră v-am dat posibilitatea să menționați... (*Rumoare în sală.*)

Vă rog frumos,

Domnule Batrîncea.

Vă rog frumos, laconic.

Domnul Vlad Batrîncea:

Și eu chiar vă rog frumos, că vin cu poziția fracțiunii pe marginea acestui subiect. Și am dreptul să formulez întrebarea, partea de argumentare...

Domnul Andrian Candu:

Vă rog.

Domnul Vlad Batrîncea:

... am tot dreptul să vin, regulamentar.

Domnule Țap,

Noi considerăm, fracțiunea noastră consideră că acest proiect, în situația de astăzi, produce mai multe riscuri. Și în primul rând, administrația publică locală va fi transformată într-un business de succes, ceea ce este periculos la ziua de astăzi.

De aceea noi, Frațiunea Partidului Socialiștilor, nu vom sprijini, nu vom vota pentru acest proiect de lege.

Și întrebarea este următoarea: a cui interese dumneavoastră lobați așa de insistent, poate, a unor colegi care au zeci de mii de hectare de pământ și sînt în această sală și, poate, vă sînt colegi de partid?

Noi considerăm că este lobare. Și a cui interese reprezentați? Aceasta este prima întrebare.

Domnul Iurie Țap:

Stimați colegi,

Eu, de fapt, nu o să răspund provocării dumneavoastră, pentru că plenul Parlamentului, de fapt, este locul unde trebuie să ne îngrijim de interesele țării. Doar o să precizez.

Acest proiect de lege este din septembrie 2010, atunci cînd a fost creată Comisia specială pentru descentralizare, în iunie. Trei luni de zile, inclusiv august, septembrie, comisia a lucrat și în 2010 a propus acest proiect.

Și dacă o să vă uitați... dumneavoastră, domnule Batrîncea, sînteți jurist și eu am argumentat.

Stimați colegi,

Porniți, vă rog, de la Constituția Republicii Moldova care spune clar că sistemul administrației publice locale este unul deosebit, este partea puterii executive. Guvernul nu poate lua decizii privind proprietatea unității administrativ-teritoriale.

Și regret mult că nu aveți o expertiză juridică bună.

Mulțumesc. *(Rumoare în sală.)*

Domnul Andrian Candu:

Stați puțin. Stați puțin.

Domnul Reidman.

Domnul Reidman.

Domnul Oleg Reidman:

Da. Mersi. *(Rumoare în sală.)*

Domnul Iurie Țap:

Domnule Voronin,

Eu am răspuns cu lux de amănunte, făcînd trimitere și la actele legislative pe perioada în care dumneavoastră ați guvernat. Și mă întreb: de ce ați aprobat atunci aceste legi? Spuneți-mi, vă rog, care a fost sensul? *(Rumoare în sală.)*

Domnul Oleg Reidman:

Коллеги...

Domnul Iurie Țap:

A fost logic. Și trebuie să ducem la bun sfârșit. Și de aceea proiectul dat perfect se înscrie, domnule Voronin și stimați colegi.

Domnul Oleg Reidman:

Domnule Țap,

Domnul Iurie Țap:

Da, vă ascult cu plăcere.

Domnul Oleg Reidman:

Уважаемые коллеги,

В том числе и господин докладчик, в том числе и господин Филат, один из вас пытается связать в единую цепь законы, опираясь только, так сказать, на их букву. Господин Филат говорит о „descentralizare” и т. д., и тому подобное.

Этот закон не имеет положительных последствий для „descentralizare”. Этот закон имеет последствия только местнические. Начинать надо с... У меня такое впечатление, что авторы вообще не имеют понятия, никогда не использовали такое понятие, как национальные балансы.

Сколько нужно земли, где ее можно отдавать, где нельзя? Как стимулировать, использовать там, где она нужна, на те цели, которые нужны стране и обществу?

А вы предлагаете просто ее продать, потому что так требует закон. Разрешить продать. Это чистое местничество. В Рышканах будут продавать, хотя там надо сеять что-нибудь или восстанавливать виноградники белого винограда или яблони сажать, не знаешь там чего. Понимаете?

Национальные балансы должны лежать в основе этого. Этот инструмент – инструмент советской плановой системы, кстати говоря – должен быть использован, поскольку он полезный.

Domnul Iurie Țap:

Domnule deputat Reidman,

Doar o să precizez. Descentralizarea reprezintă raportul dintre stat și colectivitățile locale. Aceasta este esența descentralizării, doar că mulți vorbesc, utilizează această noțiune și n-o înțeleg.

Și principalul, deci, tocmai este vorba de competența colectivităților locale și nu este absolut greșit. Ceea ce-a sunat aici, este perfect, pentru că aceasta vine să întărească capacitatea colectivităților locale și regret mult, că foarte puțini vorbesc ceea ce, pur și simplu, nu înțeleg.

Vă rog, haideți să ne documentăm. Aveți juriști, economiști, experți, vedeți exact ce înseamnă descentralizarea, care este esența, și atunci o să discutăm.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Munteanu,
O ultimă...

Domnul Valeriu Munteanu:

Domnule Țap,
Două chestiuni de conținut.

În articolul 3 se propun modificări la articolul 38 din Codul jurisdicției constituționale, în care spuneți că vor fi supuse controlului constituționalității și dispozițiile Guvernului, precum și tratatele internaționale.

Articolul 135 din Constituție stabilește foarte clar care sînt acele acte, care pot sau sînt supuse controlului constituționalității. Respectiv, dispozițiile Guvernului nu fac obiectul controlului constituționalității, acestea pot fi eventual în contencios rezolvate, iar tratatele internaționale, conform Hotărîrii Curții Constituționale, sînt verificate de constituționalitate doar, doar apriori. De aceea ar trebui să excludem aceste... sau să facem precizările de rigoare... cu dispoziții, probabil, trebuie excluse, iar tratatele internaționale, avînd în vedere că acum, conform Hotărîrii Curții Constituționale, în urma sesizării Partidului Liberal sau deputații Partidului Liberal... verificarea constituționalității poate avea loc și apriori, nu doar aposteriori.

De aceea, se impun aceste precizări.

Mulțumesc.

Domnul Iurie Țap:

Se acceptă, domnule deputat Munteanu.

În redacția autorilor și comisiei nu erau aceste prevederi. Au fost propunerile parvenite de la Comisia juridică, numiri și imunități și în cazul dat, doar tehnic au rămas.

Mulțumesc pentru precizare.

Păi, se acceptă, am zis ca să nu fie... sigur că nu este logic, ele nu erau inițial și am zis, au fost propunerile din partea Comisiei juridice, numiri și imunități, noi de fapt, am convenit respectiv, dar a fost o scăpare tehnică și, evident, se acceptă propunerea pe care dumneavoastră ați enunțat-o.

Deci, „dispozițiile și tratatele internaționale” se omite din textul respectiv.

Deci, comisia a acceptat, a fost, am zis, o propunere de la Comisia juridică, numiri și imunități. În text nu este inițial. Am răspuns la întrebare.

Domnul Andrian Candu:

Doamna Palihovici,
Vă rog frumos.
Doamna Palihovici,
Vă rog frumos.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnu Președinte,

Eu vă propun să puneți în aplicare articolul 108 „încheierea dezbaterilor” și transferul votului pentru o altă ședință.

Domnul Andrian Candu:

Cine este pentru încheierea dezbaterilor prin aplicarea articolului 108, vă rog frumos, să votați. Și amînarea ...

Domnule Munteanu,

Vă rugăm frumos, sîntem în plenul Parlamentului și nu la circ.

La fel s-a propus amînarea votului pentru o altă ședință.

Următorul proiect de Lege este cel cu nr.5 înscris pe ordinea de zi, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr.296 din 2 iulie 2013. La fel, proiectul este pentru a doua lectură, de aceea, vă rog frumos, doar autorii amendamentelor și doar cu referire la raportul comisiei.

Domnul Tudor Deliu, vicepreședinte al Comisiei juridice, numiri și imunități,

Vă rog să prezentați raportul pentru lectura a doua.

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc.

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Prezint raportul Comisiei juridice, numiri și imunități asupra proiectului de Lege 296 din 02.07.2013.

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat pentru primă lectură... pentru lectura a doua proiectul de Lege nr.296 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, inițiativă legislativă a Guvernului, și comunică următoarele.

Scopul proiectului de lege constă în stabilirea surselor și condițiilor de finanțare a partidelor politice și campaniilor electorale, modalităților de raportare, precum și mecanismului de supraveghere și control asupra finanțării partidelor politice și campaniilor electorale, măsurilor de sancționare a încălcărilor legislației în domeniul finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale.

În cadrul ședinței, Comisia juridică, numiri și imunități a examinat avizele Comisiei Electorale Centrale, Procuraturii Generale, Centrului Național Anticorupție și a Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului, precum și amendamentele deputaților prezentate la proiectul de lege.

Toate propunerile și amendamentele la proiectul de lege, asupra cărora Comisia juridică, numiri și imunități s-a pronunțat, sînt reflectate în tabela de sinteză, parte componentă a prezentului raport.

Vreau să mai raportez onoratului Plen, că săptămîna trecută Comisia juridică, numiri și imunități s-a întrunit în două ședințe, în ziua de miercuri și ziua de vineri, unde au fost invitați toți autorii amendamentelor, respectiv, autorii, mă refer la reprezentanții Ministerului Justiției și ai Comisiei Electorale Centrale, unde au supus discuției și votării fiecare amendament în parte. Iar ieri, la ședința

Comisiei juridice, numiri și imunități a fost finalizată votarea amendamentelor care mai provocau unele întrebări. Și, respectiv, în rezultatul dezbaterilor, ieri, în cadrul Comisiei juridice, numiri și imunități, cu majoritatea voturilor membrii comisiei, s-au propus proiectul de Lege nr. 296 spre examinare și adoptare de către Parlament în a doua lectură.

Am zis-o de la început, de fapt, au menționat și unii din membrii comisiei, că sinteza este pe 21 de pagini. Eu aș vrea, domnule Președinte, să respectăm strict prevederile Regulamentului, pot să adreseze întrebări doar autorii, a căror amendamente nu au fost acceptate de către comisie. Ca să nu transformăm această discuție iarăși într-o inutilă.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Într-adevăr, vor respecta cu strictețe Regulamentul și, de aceea, întrebarea mea către solicitantul întrebării domnul Valeriu Munteanu, dacă sînteți unul din autorii acelor amendamente.

Domnul Valeriu Munteanu,

Vă rog frumos.

Domnul Valeriu Munteanu:

Domnule Deliu,

Stimați colegi,

Aprobarea sau neaprobarea corectă sau viciată a acestui proiect este o probă de rezistență a democrației din Republica Moldova, dar și a disponibilității clasei politice de a contribui ca acest lucru să se realizeze.

Proiectul este mare, povești multe, dar esența rezidă în două alineate.

Unul dintre el a fost viciat total și eu o să încerc să explic acest lucru, pentru că nu a fost susținută poziția noastră. Este vorba despre plafoanele donațiilor persoanelor fizice și juridice în contul fondului electoral. Au fost crescute artificial aceste plafoane, pentru că tendința europeană este ca o persoană fizică sau juridică să poată dona în campanii cât mai puțin, astfel încît... cîteva salarii medii, de obicei, astfel încît după alegeri să nu poată influența sau să poată influența foarte puțin politica partidului după alegeri.

Din păcate nu ați acceptat nici amendamentul nostru, nici amendamentul colegului dumneavoastră de partid, domnului Mocanu, care, salutăm poziția, și înțelege în egală măsură cu noi acest lucru, dar, din păcate, dacă nu se aprobă acest amendament, legea sau adoptarea legii este... rezultatul este zero. Și nu aștept un răspuns de la dumneavoastră, pentru că dumneavoastră, decît tehnic, încercați să prezentați poziția comisiei, este... aici vorbim despre disponibilitatea politică a Parlamentului de a face sau de a nu face acest lucru.

Mulțumesc.

Domnul Tudor Deliu:

Eu aş vrea, domnule Munteanu, totuşi să spuneţi la ce amendament vă referiţi, fiindcă, după câte-mi aduc eu aminte, dumneavoastră n-aţi propus niciun amendament la acest articol, ci la redistribuirea finanţelor şi nicidecum la majorare sau micşorarea sumelor pe care poate să le doneze.

Vă rog să-l spuneţi. Vă rog. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Domnul Valeriu Munteanu,

Vă rog...

Domnul Tudor Deliu:

Eu mulţumesc.

Deci încă o dată mă conving, deci nu a fost aşa un amendament. Au fost discuţii în comisie, aceasta pot să confirm, dar comisia a decis ceea ce este în sinteză. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Domnule Bolea,

Aveţi amendamente?

Domnul Vasile Bolea:

Domnule Preşedinte,

Am o propunere. Articolul 66 din Regulament prevede că dezbaterea proiectului de lege în a doua lectură constă în audierea raportului comisiei sesizate în fond, dezbaterea proiectului pe articole şi votarea lui pe articole, după caz.

Eu propun ca fiecare amendament parvenit să fie dezbătut per articole şi aceasta în calitate de propunere.

Şi o întrebare către raportor. Spuneţi, vă rog, amendamentele care au parvenit în comisie, când ele au parvenit? Dacă au fost respectate prevederile Regulamentului şi mă refer la articolul 59 din Regulament că amendamentele trebuie să parvină...

Domnul Tudor Deliu:

Da, cunoaştem...

Domnul Vasile Bolea:

... cel mult 30 de zile de la votarea lui în primă lectură.

Spuneţi, vă rog.

Domnul Tudor Deliu:

Deci nu e chiar aşa, domnule deputat.

Deci în primul rînd, Regulamentul stabileşte că odată cu înregistrarea proiectului, deputaţii au dreptul timp de 30 de zile deci să depună amendamente.

Iar după adoptarea în primă lectură doar sînt 10 zile, un alt articol care prevede această modalitate. Dar eu vreau să vă aduc aminte că proiectul de Lege nr.296 a fost înregistrat în Parlamentul Republicii Moldova încă în luna iulie 2013.

Respectiv, în luna septembrie 2013, acest proiect de lege a fost adoptat în primă lectură și în perioada aceasta de timp au fost discuții foarte acerbe, dacă o să folosesc așa determinativ, asupra acestui proiect.

Să nu uităm că în anul 2014, noi, toți cei care sîntem prezenți în această sală, am trecut prin alegerile parlamentare. Respectiv, în rezultatul alegerilor s-a constatat că multe prevederi care se conțineau în acest proiect de lege sînt de acum depășite sau nu dau răspuns la toate întrebările.

De aceea, noi am solicitat suplimentar, Comisia juridică, numiri și imunități, printr-o scrisoare oficială, a solicitat suplimentar Comisiei Electorale Centrale să se pronunțe asupra acestui proiect de lege.

Comisia Electorală Centrală ne-a prezentat un aviz suplimentar asupra proiectului și noi, încă o dată repet, amendament cu amendament, în trei ședințe consecutive, am discutat atît propunerile care au parvenit de la autoritățile publice, inclusiv de la comisiile parlamentare, inclusiv de la Comisia Electorală Centrală, cît și ale fiecărui deputat în parte.

Noi ne-am străduit ca această lege nu să fie adoptată doar de dragul că să zicem că avem o lege privind finanțarea partidelor politice. De fapt, nu se numește legea așa, ea vine să completeze mai multe acte legislative, dar vrem să fie o lege lucrativă, ca atunci cînd va fi aplicată să nu ne confruntăm cu unele probleme la nivel de aplicare.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Dacă mai sînt întrebări din partea autorilor amendamentelor cu referire la amendamentele propuse și neacceptate de comisie.

Domnule Bolea,

Mie mi se pare că nu sînteți autor la nici un amendament. De aceea, mă scuzați. (*Rumoare în sală.*) Păi, puteți să aveți întrebări. Eu sînt sigur că foarte mulți ar vrea să aibă întrebări, dar este Regulamentul Parlamentului. Faceți, eventual, propuneri pentru amendarea acestuia.

Domnule Ghimpu,

Aveți ... (*Rumoare în sală.*) Aveți... Sînteți autor al amendamentelor?

Domnule Ghimpu,

Vă rog frumos.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc.

Încă din '88, domnule Președinte, am amendamente.

Domnul Andrian Candu:

Alea sînt expirate deja, probabil. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Mihai Ghimpu:

Nu, nu, nu.

Domnul Andrian Candu:

Alea erau făcute în 30 de zile și în 10 zile lectura a doua.

Domnul Mihai Ghimpu:

30 de zile, '88, 2015.

Domnule Deliu,

Spuneți-mi, vă rog, dar care-i motivul că se amână termenul? Deci noi în fiecare an venim și tot la anul, la anul, la anul, la „Paștele calului”. Care-i motivul?

Vă rog.

Domnul Tudor Deliu:

Deci răspund, domnule deputat.

Deci în proiect se prevedea că legea va intra în vigoare după 6 luni de la publicare. Respectiv, articolele ce se referă la finanțarea partidelor din bugetul de stat să intre în vigoare în 2017. Așa a fost proiectul.

Noi, în Comisia juridică, numiri și imunități am decis în „Dispoziții finale și tranzitorii” că legea intră în vigoare la data publicării, cu excepția articolelor care se referă la finanțarea partidelor din bugetul de stat, începând cu 1 ianuarie 2016.

Deci noi... din contra noi am adaptat la realitate acest proiect de lege. Da.
(*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Da, precizați, concretizați, domnule Ghimpu.

Domnul Tudor Deliu:

Da, vă ascult.

Domnul Mihai Ghimpu:

Nu era mai bine să se amâne furtul la Banca de Economii decât finanțarea partidelor?

Domnul Tudor Deliu:

Deci eu la atare întrebări nu vă răspund, domnule Ghimpu. Noi discutăm un proiect destul de important pentru realizarea democrației în Republica Moldova și nu vreau să dau răspuns la aberații.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Țurcan,

Aveți amendamente? Sînteți autor al amendamentelor, atunci vă rog frumos depășim subiectul.

Mocanu Gheorghe, înțeleg că aveți, sînteți autor...

Domnul Vladimir Țurcan:
Deci o întrebare de principiu...

Domnul Andrian Candu:
Domnule Țurcan...

Domnul Vladimir Țurcan:
... ce ține.

Domnul Andrian Candu:
...vă rog frumos.
Domnul Gheorghe Mocanu.

Domnul Gheorghe Mocanu:
Spuneți, vă rog, dacă în varianta finală a rămas unul din amendamentele asupra căruia am discutat în comisie?

Deci unele din amendamente s-au acceptat, unele – nu. Și mă refer la acele care vizează transparența informațiilor financiare privind donatorii. Deci în textul inițial era trecut doar identitatea donatorilor.

Am venit cu amendamentul de a fi precizată și suma donată, astfel încât să fie afișat pe site-ul Comisiei Electorale Centrale sau al partidelor politice, care au pagină web, atât donatorii, dar și suma donată. Dacă a rămas...

Domnul Tudor Deliu:
Da, domnule Munteanu,
Dumneavoastră ați participat...

Domnul Gheorghe Mocanu:
Mocanu.

Domnul Tudor Deliu:
... Mocanu. Îmi cer scuze.
Ați participat la ședința comisiei. Propunerea dumneavoastră din amendamentul înregistrat cu referință la indicarea și sumei donate a fost acceptată de către comisie și se conține în sinteză.

Domnul Andrian Candu:
Vă mulțumesc frumos.
Domnule Bolea,
Bănuiesc că aveți de procedură, prin aplicarea Regulamentului. Mențiune.
Domnul Bolea.

Domnul Vasile Bolea:
Dumneavoastră deja cunoașteți ceea ce vreau să spun eu.

Domnul Andrian Candu:

Citesc pe ochi deja, da.

Domnul Vasile Bolea:

Super. Și eu citesc pe ochi când dumneavoastră vreți să închideți microfonul altor persoane.

Domnule Președinte...

Domnul Andrian Candu:

Acolo nu trebuie să citiți pe ochi. Acolo chiar în fapt se întâmplă. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Vasile Bolea:

În primul rînd, eu am avut o propunere, ca fiecare amendament să fie dezbătut per articole la... Referitor la aceasta, în general, nu s-a discutat.

Într-al doilea rînd, domnul raportor, pînă la urmă...

Domnul Andrian Candu:

Dacă îmi permiteți.

Dacă îmi permiteți, o să supun votului plenului propunerea dumneavoastră privind dezbaterile pe articole.

Cine este pentru, vă rog frumos să votați.

Lipsa votului.

Altă propunere? De procedură doar.

Domnul Vasile Bolea:

Vă grăbiți, domnule Președinte. Vă grăbiți tare.

Spuneți, vă rog, sînt foarte multe amendamente care substanțial schimbă conceptul care a fost propus de către Guvern, de către Comisia Electorală Centrală.

Au fost aceste amendamente, mă rog, expediate Comisei de la Veneția ca ea să se expună pe marginea acestor amendamente, care iarăși, repet, schimbă substanțial conceptul care a fost votat în primă lectură?

Domnul Tudor Deliu:

Da. O să răspund, domnule deputat.

În primul rînd, ați folosit „multe”. Eu știu cît sînt ele de multe. Aș vrea să știu care sînt ele aceste amendamente, la ce vă referiți. Zicînd multe, eu pot să înțeleg o grămăjoară sau o grămadă.

Domnul Vasile Bolea:

Nu, de exemplu. Un exemplu.

Domnul Tudor Deliu:

Da.

Domnul Vasile Bolea:

În primă lectură articolul 37, dacă nu greșesc, în general, nu a fost atins. Între timp a venit de la colegul nostru Serghei Sîrbu un amendament care, considerăm că, substanțial schimbă ideea acestui proiect.

Spuneți, vă rog, a fost consultată Comisia de la Veneția pe... (*Rumoare în sală.*) ... 47... 47 prin includerea unui alineat (6) cu indicele 1.

Domnul Tudor Deliu:

Da.

Domnul Vasile Bolea:

Care se referă la agitația electorală. În prima lectură acest articol nu a fost, adică, propus spre a fi modificat într-o oarecare măsură. Ulterior a venit amendamentul de la domnul Serghei Sîrbu prin... prin...

Domnul Tudor Deliu:

Da. Eu cunosc, domnule...

Domnul Vasile Bolea:

...completarea cu un nou alineat (6) cu indicele 1.

Spuneți, vă rog, dacă a fost consultată Comisia de la Veneția?

Domnul Tudor Deliu:

Deci...

Domnul Vasile Bolea:

Dacă a fost trecut raportul anticorupție referitor la acest amendament?

Domnul Tudor Deliu:

Eu, domnule deputat,

Deci mă miră întrebarea dumneavoastră. Vreau să aduc la cunoștința deputaților, nu vreau să îl citesc, că este autorul, dar se referă la folosirea în agitația electorală în timpul campaniei a figurilor istorice, respectiv, străine în Republica Moldova.

Și eu nu știu, așteptam să mă întrebați dacă am întrebat Kremlinul și nu Comisia de la Veneția despre aceasta.

Vă mulțumesc. (*Aplauze, rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Potrivit articolului 67 alineatul (3), dau posibilitate reprezentantului...

Domnul Tudor Deliu:

Eu am răspuns la întrebare.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Deliu,

Vă rog frumos.

Dacă are ceva de menționat unul din autorii Guvernului?

Comisia Electorală Centrală,

Aveți ceva de menționat?

Domnul...

Așezați-vă, apăsați pe microfon și la microfonul nr.3 o să...

Microfonul nr.3.

Vă mulțumesc.

Domnul Iurie Ciocan – președintele Comisiei Electorale Centrale:

Susținem cele menționate de la tribuna Parlamentului. Și am acceptat toate propunerile care au fost examinate pentru lectura a doua.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnule Bolea,

Ați primit și răspunsul.

Domnule Ceban,

Dacă aveți... nu aveți. (*Rumoare în sală.*) Trebuie să stați locului la acel microfon magic pe care apăsați butoanele. Dacă nu sînteți autorul amendamentului, atunci, eventual, doar, ca excepție, de procedură. (*Rumoare în sală.*)

Domnule Ceban,

De procedură.

Domnul Ion Ceban:

De procedură.

Domnule Președinte,

Dumneavoastră știți că tot ce ține de modificarea legislației electorale este bine să fie consultat cu... în primul rînd, cu partenerii dumneavoastră de dezvoltare. Și aici vreau să vă întreb: Comisia de la Veneția, oficiul intern al OSCE-ului, ODIHR-ul și restul au fost sau nu au fost consultați în acest proces?

Domnul Tudor Deliu:

Deci proiectul inițial de lege a fost consultat cu Comisia de la Veneția, fapt ce poate să confirme și Comisia Electorală Centrală.

Cu atît mai mult, că, în procesul de elaborare a acestui proiect de lege, a fost creat un grup de lucru prin reprezentarea tuturor fracțiunilor din Parlament, Comisiei Electorale Centrale și reprezentanților Ministerului Justiției și societății civile, atunci la... inițial.

Mai apoi, eu încă o dată repet, domnule Ceban, proiectul a fost consultat cu Comisia de la Veneția. Deci, în linii generale, conceptul proiectului care îl discutăm acum sau cu amendamente nu schimbă esența sau spiritul acestei legi.

De aceea, domnule Ceban, repet ce am repetat încă o dată, s-a consultat Comisia de la Veneția, cu părere... Kremlinul – nu.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Zagorodnîi,

Dacă... iarăși, doar ca excepție, de procedură.

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Eu am mai multe amendamente care au fost acceptate, dar de procedură.

Stimați colegi,

Domnule Președinte,

Inițial, corect ați spus că au dreptul în lectura a doua să acorde întrebări doar acei care au avut amendamente și care nu au fost susținute de comisie urmau ca să fie supuse la vot în ședința în plen.

Eu vă rog foarte mult să punem punct la acest capitol. Și propunem, conform articolului 108, să întrerupem dezbaterile și să purcedem la procedura de vot.

Mersi.

Domnul Andrian Candu:

A fost invocat aplicarea articolului 108. Îl supunem la vot – „Încheierea dezbaterilor”.

Cine este pentru încheierea dezbaterilor, vă rog frumos să votați.

Majoritatea din plen.

În continuare vom trece...

Vă mulțumim frumos, domnule Deliu.

În continuare vom trece la votul pentru lectura a doua. Și din aceste considerente, rog deputații să-și ia locurile, să-și ia locul în așa fel încât să poată să voteze.

Domnilor deputați,

Vă rog frumos să vă luați locul, ca să trecem la procedura de vot. (*Rumoare în sală.*)

Domnul... domnilor deputați, (*Rumoare în sală.*)

Domnule Botnari, (*Rumoare în sală.*)

Se supune votului, în lectura a doua, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr.296 din 2 iulie 2013.

Cine este pentru, vă rog frumos să votați.

Numărătorii pe sectoare,

Vă rog frumos să dați rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 1 vot.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.2 – 40.

Sectorul nr.3 – 15.

Domnul Andrian Candu:

Cu 56 de voturi, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr.296 din 2 iulie 2013 a fost votat.

Domnule Bolea,

De procedură, bănuiesc, că la altceva... da.

Domnul Vasile Bolea:

Evident.

Domnule Președinte,

Vă rog mult, în sectorul nr.2 nu au fost 40 de oameni, nu sînt, sînt 35, dacă nu greșesc. Încă o dată...

Domnul Andrian Candu:

Vă rugăm frumos să puneți la dispoziția conducerii Parlamentului înregistrările video sau alte mărturii ale acestui fapt, că și... există numărătorul din sectorul nr.2 care răspunde. (*Rumoare în sală.*)

În continuare se propune, pentru examinare și dezbateră, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea articolului 37¹⁵ din Legea instituțiilor financiare nr.74 din 16 martie 2015, nr.9 pe ordinea de zi.

Se invită la tribuna principală domnul Marin Moloșag, prim-viceguvernator al Băncii Naționale a Moldovei.

Domnul Marin Moloșag – prim-viceguvernator al Băncii Naționale a Moldovei:

Domnule Președinte,

Vă mulțumesc frumos.

Onorat Parlament,

Se propune atenției dumneavoastră proiectul Legii pentru modificarea și completarea articolului 37¹⁵ al Legii instituțiilor financiare.

Proiectul de lege propus cuprinde modificări și completări la prevederile Legii instituțiilor financiare cu privire la instituirea moratoriului la aplicarea sau în perioada administrării speciale a unei bănci.

Scopul acestor amendamente este de a asigura Banca Națională a Moldovei cu atribuțiile necesare pentru a remedia situația financiară a unei bănci în situație de criză financiară sistemică, concomitent cu conservarea activelor acesteia. (*Rumoare în sală.*)

În raport cu imperativul stabilirii condițiilor optime pentru conservarea valorilor activelor și de remediere a situației financiare a unei bănci aflate în administrare specială, prevederile legale privind instituirea moratoriului au o importanță deosebită. Or, anume instituirea moratoriului prevede agravarea

situației financiare a băncii, păstrează activele acesteia și permite evitarea consecințelor negative asupra sectorului financiar-bancar.

Corespunzător, este important ca prevederile legale care reglementează moratoriul asupra executării creanțelor și transferării activelor băncii să permită atingerea acestui obiectiv.

Întrucât s-a constatat în experiența de aplicare a administrării speciale că procesul de analiză a activității și situației financiare a băncii aflate în administrare poate necesita efectuarea unor investigații complexe, inclusiv cu antrenarea unor companii de audit, termenul legal al moratoriului trebuie să fie suficient, astfel încât să permită finalizarea evaluării activelor și pasivelor băncii și pregătirea procesului de aplicare a măsurilor de remediere.

Acest termen este cu atât mai important într-un mediu fragil de criză financiară sistemică, pentru a evita aprofundarea destabilizării sistemului financiar-bancar în întregime.

Actualmente, legea prevede posibilitatea prelungirii moratoriului în situația unei crize financiare sistemice cu două luni, termen insuficient, în opinia noastră, astfel cum denotă și experiența practică.

Având în vedere natura specifică a crizelor financiare și evoluția imprevizibilă a acestora, legea trebuie să păstreze suficientă flexibilitate, pentru a permite aplicarea măsurilor potrivite cu circumstanțele existente în sectorul financiar-bancar și cu situația băncii vizate.

Astfel, se propune abilitatea supraveghetorului bancar cu atribuția de a prelungi moratoriul în situația unei crize sistemice, fără a depăși, însă, termenul administrării speciale.

Necesitatea fortificării capacității BNM de a soluționa crizele bancare, inclusiv prin operarea amendamentelor necesare în legislația în vigoare, a fost reliefată și de către Fondul Monetar Internațional și Banca Mondială în cadrul misiunii sale recente, care a avut loc în anul 2014, de evaluare a sectorului financiar din Republica Moldova.

Astfel, documentele tehnice elaborate în cadrul acestor misiuni relevă necesitatea efectuării amendamentelor necesare pentru conformarea cu prevederile Principiilor Basel pentru Supraveghere Bancară Eficientă din anul 2012.

Modificările și completările respective derivă, de asemenea, din prevederile Hotărârii Guvernului cu privire la crearea Comitetului Național de Stabilitate Financiară nr.449 din 02.06.2010 și ale Memorandumului de înțelegere privind menținerea stabilității financiare din 28 februarie 2011.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Dacă sînt întrebări la autor?

Domnule Ghimpu,

Vă rog frumos. Aveți prima întrebare. Două minute.

Domnul Mihai Ghimpu:

Mulțumesc.

Spuneți-mi, vă rog, acest proiect de lege vine, mai concret, este strict legat de „Banca de Economii”, „Banca Socială”, „Unibank” pentru a prelungi termenul? Fiindcă astăzi legislația prevede cu totul altceva.

Domnul Marin Moloșag:

Vă mulțumesc, domnule deputat.

Acest proiect de lege vine să perfecționeze sistemul legislativ existent în genere, la cazuri similare, dar este legat și de situația în aceste bănci.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Ghimpu,

Precizare sau a doua întrebare?

Domnul Mihai Ghimpu:

Dumneavoastră știți, cât se ține mortul pe laiță, la țară?

Domnul Marin Moloșag:

Știu, dar nu cred că ...

Domnul Mihai Ghimpu:

Știți?

Domnul Marin Moloșag:

... este cazul pentru o astfel de situație. (*Rîsete în sală.*)

Domnul Mihai Ghimpu:

Mai trebuie încă 10 miliarde furate sau cum să înțelegem în cazul dat?

Domnul Marin Moloșag:

Deci, noi astăzi avem 3 bănci sub administrare specială, moratoriul pentru aceste bănci expiră pe 27 martie.

Deci, este un, caz complex, băncile constituie aproape 1/4 din sectorul bancar. Deci, pentru a face o evaluare suficientă de către administratori, inclusiv cu implicarea și companiilor de audit, este necesar un timp suplimentar.

Mersi.

Domnul Andrian Candu:

A doua întrebare, domnule Ghimpu, sigur.

Domnul Mihai Ghimpu:

Spuneți, vă rog, aici în fața Parlamentului, ca să audă și cetățenii. În cazul în care se prelungește acest termen, da, este vreo șansă ca Banca Națională a Moldovei cu coaliția, guvernarea de azi, să pună pe picioare aceste 3 bănci? Sau le

„îngropăm”, da așa, ca să nu vadă oamenii mortul pe drum, numai s-audă că, iată „au murit” „Banca de Economii”, „Banca Socială” ș.a.m.d.

Pentru ce se cere acest termen? Eu înțeleg, un termen se cere atunci, când vrei să poți schimba ceva în bine, dar dacă merge spre rău, pentru ce acum vrei să prelungiți încă un an de zile „îngroparea mortului”? Pe laiță să-l țineți, cum am zis eu. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Domnule Moloșag,

Dacă considerați că trebuie să răspundeți sau puteți, răspundeți, dacă sînt informații mai sensibile, ne dați de știre.

Domnul Marin Moloșag:

Ceea ce pot eu să spun, că termenul ... (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Da, domnule Moloșag.

Vă rugăm frumos.

Domnul Marin Moloșag:

Termenul legat de administrarea specială este bine și corect să fie corelat cu termenul legat de... moratoriu, este bine și corect să fie în consens cu termenul administrării speciale. Termenul pentru administrarea specială este de 9 luni plus, eventual, încă 3 luni. Deci, 12 luni. Pe cînd termenul pentru moratoriu este de doar maximum 4 luni.

Atîta timp cît administratorul este în bancă și ține situația sub control, este logic, ca termenul pentru moratoriu să fie egal cu termenul pentru administrarea specială.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Reșetnicov,

Vă rog frumos, prima întrebare.

Domnul Artur Reșetnicov:

Mulțumesc.

Domnule autor,

Să înțelegem că Banca Națională a Moldovei vine cu... este autorul acestui proiect de lege și vedem că este pregătit și înregistrat în Parlament la 16 martie anul curent, de fapt, cîteva zile în urmă.

Cunoaștem competențele și atribuțiile Băncii Naționale a Moldovei și, cel puțin, în societate... în acest scop a fost creată și o comisie specială în Parlament. Există diferite opinii privitor la rolul și importanța, și acțiunile sau inacțiunile Băncii Naționale a Moldovei privitor la situația din domeniul bancar și financiar-bancar în Republica Moldova.

Cunoaștem că una din atribuțiile principale ale Băncii Naționale a Moldovei este asigurarea stabilității instituțiilor respective prin promovarea politicilor respective, inclusiv proiecte de legi în afară de atribuțiile sau instrumentele care le aveți în legislație. În acest sens, aș vrea să înțeleg, de ce acum ați... 3 zile în urmă, în situația când activează și comisia specială și există astfel de opinii în societate, veniți cu acest proiect de lege? De exemplu, în perioada anterioară, n-ați avut acest instrument la dispoziție sau n-ați avut capacitatea să anticipați ori să preveniți derularea anumitor situații nedorite?

Deci, care este actualitatea și necesitatea acum să veniți cu acest proiect de lege?

Mulțumesc.

Domnul Marin Moloșag:

Vă mulțumesc pentru întrebare.

Cadrul legal existent astăzi nu a fost aplicat pentru cazuri în trecut. Ultimele modificări la cadru și cu referire la moratoriu au fost în anul 2014 prin modificările din 10 octombrie 2014.

Deci, ceea ce pot să vă spun că moratoriul în formula existentă astăzi nu a putut fi aplicat în trecut pentru alte cazuri, alte bănci. Deci, acum noi ne-am întâlnit prima dată cu astfel de situație. De aceea noi și sîntem nevoiți să venim astăzi în fața Parlamentului pentru a solicita modificări la acest proiect.

La a doua parte a întrebării permiteți-mi să nu răspund acum, dar să așteptăm cu toții rezultatele examinării comisiei.

Mersi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Dacă aveți a doua întrebare, domnule Reșetnicov, sau precizare?

Domnul Marin Moloșag:

Comisiei speciale.

Domnul Andrian Candu:

Nu. Vă mulțumesc frumos.

Domnule Brega,

Aveți prima întrebare.

Domnul Gheorghe Brega:

Domnule autor,

Uitați-vă în dreapta oleacă, da.

Spuneți-mi, vă rog, care au fost recomandările Fondului Monetar Internațional și Băncii Mondiale în privința la aceste 3 bănci?

Ați primit recomandările acestea încă-n martie. (*Rumoare în sală.*) (*Rîsete în sală.*)

Domnul Marin Moloșag:

Vă mulțumesc, domnule deputat, pentru întrebare.

Nu cred că are o legătură directă cu acest proiect pe care-l discutăm. Ceea ce vreau să vă spun eu acumă că încă... deci, au fost mai multe propuneri și sugestii din partea partenerilor noștri de dezvoltare, care sunt în prezent încă în discuție.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

A doua întrebare, domnule Brega.

Domnul Gheorghe Brega:

O mică concretizare.

Poate nu au direct la proiectul de lege recomandările Fondului Monetar Internațional și Băncii Mondiale, dar au direct recomandări în privința încetării furturilor de la bancă. Deci, trebuie să luați în considerație ceea ce v-au propus. Să luați, desigur, foarte serios în considerație, pentru că se propune iarăși a prelungi, de a putea fura. Este absurd ceea ce faceți dumneavoastră. Nu ...

Domnul Marin Moloșag:

Noi sîntem în permanent contact și discuții cu partenerii noștri de dezvoltare, mai mult ca atît aceste recomandări, așa cum am menționat și în... recent, sînt în totalment acord cu recomandările partenerilor de dezvoltare.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnule Voronin,

Vă rog frumos.

Domnul Vladimir Voronin:

În continuarea întrebării colegului Reșetnicov. Dar nu este cazul că noi să... după cum eu sînt informat, deja Comisia parlamentară este pregătită să raporteze rezultatele investigațiilor sau ce-au făcut ei acolo?

Nu este corect ca noi, după ce-o să audiem acest raport și o să-l discutăm, și o să vedem care-i situația la concret, să luăm decizia: să prelungim sau să nu prelungim?

Dumneavoastră acumă cereți prelungirea acestui termen pentru 8 luni de zile. Noi să ținem societatea în această alarmantă situație încă 8 luni de zile sau ce înseamnă aceasta, ce-ați plămădit voi aici împreună cu comisia sau cu cine? Eu nu înțeleg că... Pentru că pe 27 martie expiră termenul celor 4 luni de zile, în care aveți dumneavoastră dreptul să introduceți acest monitor... acest moratoriu.

De ce vă grăbiți? Astăzi sîntem în 19... (*Voce din sală.*) Și cum?

Dacă noi vă prelungim cu 8 luni de zile, ce înseamnă aceasta? Comisia parlamentară o „să se facă moartă-n popușoi”, n-o să declare nimic, n-o să spună, voi o să faceți ce-o să vreți mai departe cu aceste bănci și-n sistemul bancar, și ce așteptăm noi atuncea de... să urmeze după aceste toate lucruri?

Spuneți așa, cinstit, foarte cinstit, pentru că orice problemă odată și-odată se termină.

Domnul Marin Moloșag:

Și noi sîntem în așteptarea raportului comisiei și recomandărilor care o să vină din partea... analizele și recomandările care o să vină din partea comisiei.

Ceea ce ține de moratoriu. Moratoriul pentru 3 bănci expiră pe 27 martie. În condițiile în care nu se extinde moratoriul și nu se ia o decizie cu referire la aceste 3 bănci, imediat, după 27 martie, orișice acționar, dar și orișice altă persoană afiliată acestor bănci are dreptul să solicite activele din aceste bănci.

Deci, astăzi, luînd în considerație moratoriul existent, acționarii și alte persoane deci care sînt... care au tangență cu acționarii și persoanele afiliate, nu pot să-și preia activele din bănci.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Voronin,

Dacă aveți o a doua întrebare sau precizare.

Domnul Vladimir Voronin:

Am precizare. Poate trecem la un termen mai scurt de 8 luni de zile – o lună de zile. Dar poate facem altfel. Programăm ședință specială a Parlamentului, domnule Președinte al Parlamentului, în zilele ce urmează, în cîteva zile, pînă la 27, și ascultăm acest raport și atunci luăm decizia respectivă ce facem mai departe.

Nu, că aici iar e o schemă ceva. Dumneavoastră iar doriți pe noi să ne implicați în aceste afaceri, Parlamentul, și apoi, pe urmă să vă faceți mendrele așa cum le-ați făcut pînă acum și cu băncile, cu toate celelalte situații criminale și mafiotice.

De ce nu se poate o săptămînă, două, dacă trebuie moratoriul de prelungit sau o lună cel mult. Să ascultăm raportul.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Reidman.

Domnul Oleg Reidman:

Eu... Mersi. Eu am o întrebare.

Вы сказали, что основное положение – это приведение в соответствие возможного срока действия администратора с мораторием на... претензии на действия с активами и т.д.

Скажите, если действия... обязательно ли этот срок будет таким или, если администратор, заканчивая свою функцию, выходит раньше из банка то и мораторий снимается, или нет?

Domnul Marin Moloșag:

Da.

Domnul Oleg Reidman:

В период действия этого моратория вкладчики чувствуют себя увереннее или чувствуют себя в большей заботе о своих вкладах? (*Rumoare în sală.*)

Domnul Marin Moloșag:

Vă mulțumesc.

Deci două aspecte. În primul rând, termenul, posibilitatea extinderii moratoriului în condițiile modificărilor cu care astăzi noi am venit în Parlament sînt de maximum pînă la termenul care administratorul special poate fi în bancă, deci 9 plus 13 luni. Vorbim de un termen maximum și nu un termen strict. În primul rând.

Într-al doilea rând, aceste modificări vin să perfecționeze cadrul general, care, bineînțeles că sînt, se vor aplica și pentru aceste 3 bănci.

Și într-al treilea rând, cu siguranță, deponenții, în condițiile moratoriului, se vor simți mai siguri, deoarece acele mijloace care sînt disponibile la bănci vor fi orientate spre deponenți și nu spre acționari și alte persoane legate de acționari.

Mersi.

Domnul Andrian Candu:

Doamna Corina Fusu,

Vă rog frumos, întrebarea.

Doamna Corina Fusu:

Este absolut evident că aceste modificări la Legea cu privire la instituțiile financiare le faceți pentru a „trage de timp”, pentru a mușamaliza situația dramatică de la „Banca de Economii”, „Banca Socială” și „Unibank”.

Spuneți-ne, vă rog, de ce nu treceți BEM-ul, da, și celelalte bănci care sînt în situația gravă din cauza furturilor care s-au produs, de la situația de moratoriu la situația de administrare specială, care deja prevede 9 luni plus? Aceasta este întrebarea.

De ce vă trebuie prelungirea moratoriului dacă o puteți trece într-o altă stare, care deja va permite un termen mai lung.

Domnul Marin Moloșag:

Vă mulțumesc, doamnă deputat.

Am impresia că există o confuzie mică. Deci administrarea specială există deja în bănci.

Deci administrarea specială este stabilită conform prevederilor din Legea instituțiilor financiare pentru perioada de 9 luni, cu eventuală posibilitate de extindere pînă la 12 luni.

Deci acest instrument există deja în bănci.

Vorbim de un alt instrument de moratoriu, care vine să ajute administrarea specială să mențină mijloacele care există în bănci, pentru a nu fi preluate de către acționari și persoane legate de acționari.

Deci acest instrument vine să susțină administrarea și vine să susțină deponenții pînă la urmă.

Domnul Andrian Candu:

Doamnă Fusu,
A doua întrebare sau precizare?

Doamna Corina Fusu:

A doua întrebare am. Cunoaștem cu toții, inclusiv din presă, că prin decizia Curții Supreme de Justiție, „Banca de Economii” a trecut din proprietate privată după ce i-au fost furate într-o noapte un miliard de euro din nou în proprietatea statului.

Spuneți-ne, vă rog, „Banca de Economii” este înregistrată la ora actuală la Comisia Națională a Pieței Financiare? Este înregistrată?

Că a trecut într-o nouă proprietate, proprietate de stat. Deci trebuie din nou înregistrată. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Marin Moloșag:

Pentru că nu știu dacă are vreo legătură...

Doamna Corina Fusu:

La CNPF.

Domnul Marin Moloșag:

... cu proiectul acesta, dar ceea ce pot să vă spun eu că, într-adevăr, există o astfel de hotărîre. Noi, deocamdată, nu am primit un răspuns din partea Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.
Doamnă Fusu,
Aveți vreo precizare? Nu.
Vă mulțumesc frumos.
Domnul Valeriu Munteanu,
Prima întrebare.

Domnul Valeriu Munteanu:

Domnule Președinte,
Am două întrebări. Una de fond și alta de formă.
Să începem cu cea de formă. Constituția, la articolul 73, stipulează cine... cine are drept de inițiativă legislativă, Guvernul, nu și Banca Națională a Moldovei.

Respectiv, pe tot circuitul legislativ trebuie să raporteze în Parlamentul Republicii Moldova și avem suficiente argumente, pot să vin cu aceste argumente și din Regulamentul Parlamentului, trebuie să raporteze: fie Ministerul Finanțelor,

fie Guvernul, fie Prim-ministrul, fie alt membru al Guvernului, pentru că, în mod implicit, dacă poate veni Banca Națională, poate veni oricine în Parlament și de aceea o să vă rog frumos să aplicați legea și să nu mai admiteți astfel de situații.

Și întrebarea propriu-zisă pentru raportorul care este astăzi în fața noastră. Instituirea acestui moratoriu, din punctul meu de vedere, vine să acopere o chestie penală. Și eu o să vă spun în ce constă acest lucru.

În luna noiembrie, din câte am citit în presă, Banca Națională a dat un împrumut de vreo 10 miliarde de lei, aceasta o fi cam câteva tone. Am înțeles că multe tone. Eu chiar o să vă rog să-mi spuneți în tone, că lumea nu înțelege ce înseamnă 10 miliarde de lei, dar în tone, probabil, înțelege. Câteva tone de lei la 3 bănci, da.

Acum, în mod normal, ei trebuiau să întoarcă acești bani pînă în luna martie.

Dacă instituiți moratoriu înseamnă că ei pot să-i întoarcă oricînd, pentru că oricum e moratoriu și în momentul în care în luna martie nu întorceau acești bani și nu era moratoriu, înseamnă că scadența a avut loc, apare legea penală, apare datoria, dosar penal și tot așa mai departe.

În mod normal, din punctul meu de vedere, cea mai apropiată soluție pe care ați găsit-o este acest moratoriu, pentru că clienții ceea nu au să întoarcă banii și voi nici nu vreți să-i puneți la pușcărie.

Mulțumesc.

Restul le discutăm pe urmă.

Domnul Marin Moloșag:

Am impresia că avem o mică confuzie aici. Deci moratoriul și creditul nu are o legătură directă unul cu altul.

Mersi. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnul Ceban. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Marin Moloșag:

Sînt două instrumente complet separate.

Domnul Andrian Candu:

Am înțeles.

Domnul Ceban Ion,

Dacă aveți... (*Rumoare în sală.*)

Domnule Ceban,

Aveți întrebări?

Domnul Ion Ceban:

Da, domnule Președinte.

Vă mulțumesc mult.

Domnule ministru,

Eu, așa, vreau să înțeleg, că dumneavoastră ați vorbit: active, sustragere, tragere. Explicați pentru oamenii de rînd, iată, care posibil ne privesc on-line, care așteaptă o știre la televizor să-i calmați, cum spuneți dumneavoastră, să nu fie panică.

Deci eu înțeleg așa, hoțomanii și bandiții au furat din bancă bani. Acum încă nu au băgat la loc banii aceștea, deși au avut un termen. Mulți dintre acești hoțomani și bandiți sau complici se află, inclusiv, în sala asta. Dar aceasta este treaba comisiei de anchetă.

Întrebarea mea este: dacă acest moratoriu n-o să fie impus, instituit, ce se întîmplă peste două săptămîni cu aceste 3 bănci? Simplu, pentru cetățeanul de rînd, ca să înțeleagă, fără active, sustragere, tragere.

Ce se întîmplă cu aceste 3 bănci concret?

Iată, Parlamentul astăzi nu ia această decizie, ce se va întîmpla? Dumneavoastră, ca funcționar de rang înalt și responsabil de domeniu.

Mersi.

Domnul Marin Moloșag:

Mersi pentru întrebare.

Dacă moratoriul nu se extinde, pe data de 28, în afară de deponenți, au dreptul la mijloacele, la activele care au mai rămas la aceste bănci și acele persoane care sînt sub moratoriu, adică acționarii și alte persoane. (*Rumoare în sală.*)

Deci în afară de deponenți vor avea dreptul să retragă bani din bancă și acționarii. (*Rumoare în sală.*)

Ar duce la o presiune suplimentară asupra băncilor. (*Rîsete.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Dacă nu mai sînt întrebări în adresa autorului, rog, din partea fracțiunii, domnul Voronin are un anunț.

Domnul Vladimir Voronin:

Da. „Vorba multă, sărăcia omului”, spun moldovenii. Haideți să punem punct la această discuție.

Noi, Frațiunea Partidului Comuniștilor, insistăm la ședință specială, cît mai urgent, mîine, sîmbătă, nu contează, da, pe marginea acestei probleme. Și atunci, pe parcursul acestei ședințe speciale, o să ne apreciem și cu această temă (*rumoare în sală*), după ce va fi prezentat, audiat raportul comisiei parlamentare, o să ne apreciem și la această solicitare a Băncii Naționale.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Vă mulțumim, domnule Moloșag.

Domnul Marin Moloșag:

Mersi.

Domnul Andrian Candu:

Îl invit la tribuna principală pe domnul Ștefan Creangă, președinte al Comisiei economie, buget și finanțe, să prezinte raportul comisiei pentru prima lectură.

Domnul Ștefan Creangă:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi deputați,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea articolului 37¹⁵ din Legea instituțiilor financiare, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, și vă aduce la cunoștință următoarele.

Articolul 37¹⁵ din Legea instituțiilor financiare prevede că pentru a preveni agravarea situațiilor financiare a băncii și a păstra activele acesteia, Banca Națională, la instituirea sau în perioada administrării speciale a băncii, poate dispune amânarea executării creanțelor creditorilor și a transferului activelor băncii pe un termen de pînă la 2 luni, adică moratoriu.

Banca Națională poate prelungi moratoriul încă cu două luni în situația de criză financiară sistemică, definite astfel de organul național instituit pentru gestionarea crizelor financiare sistemice.

Moratoriul, vreau să aduc la cunoștință, că nu constituie o situație de insolvabilitate a unei bănci.

Proiectul de lege are ca scop de a reglementa dreptul Băncii Naționale a Moldovei de a prelungi termenul moratoriului pentru perioada ce nu poate depăși termenul administrării speciale, atribuție necesară pentru a remedia situația financiară a unei bănci în situații de criză financiară sistemică, concomitent cu conservarea activelor băncii.

În urma dezbaterii proiectului de lege în cadrul ședinței Comisiei economie, buget și finanțe, s-a decis, cu majoritate de voturi, susținerea și propunerea proiectului de lege, care este redactat... susținerea și... proiectului de lege care este deja redactat ca parte integrantă a acestui raport pre examinare Parlamentului, adoptarea în primă lectură și în lectura a doua ca lectură finală.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnule Brega,

Dacă aveți întrebări la raportor?

Domnul Gheorghe Brega:

Domnule Creangă,

În medicină este așa termen „etiologia”, deci orice boală o tratezi când cunoști cine a provocat-o și nu tratezi complicațiile, că nu vei avea efect.

Nu credeți că în cazul de față cu „Banca de Economii”, „Banca Socială”, „Unibank” ar fi cazul întâi să vedem etiologia, deci cine sînt vinovați că s-a creat situația dată, să vedem care e cauza, să tratăm cauza și să nu împlăm cu tratamentul complicațiilor, că o să decedeze pînă la urmă.

Deci noi tratăm numai simptomele acum. Haideti să vedem cauza, pricina și atunci, tratăm. Dar noi tratăm omul în agonie, cu complicații.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule deputat Brega.

Vreau să aduc la cunoștință despre obiectul acestui proiect de lege. De fapt, în esență, acest proiect de lege vine doar să reglementeze în interiorul termenului de 9 plus 3 luni în administrarea specială pentru a institui acest moratoriu.

Dacă discutăm despre esența moratoriului, că, de fapt, aceasta este problema cea mai mare, este un instrument necesar, vital pentru a conserva activele oricărei bănci aflate în dificultate.

Și aici cred eu că aspectul... asigurarea banilor deponenților este mult mai importantă decît ceea ce ați menționat dumneavoastră.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, domnule Reidman, dacă aveți întrebări la... *(Rumoare în sală.)*

Da. Mă scuzați.

Domnule Reidman,

Numai puțin.

A doua întrebare.

Domnul Brega.

Domnul Gheorghe Brega:

Domnule Creangă,

Dar nu vă pare că a trebuit să ne gîndim la asigurarea deponenților atunci, înainte de a fura banca. Deci noi, iarăși, ajungem la aceea că tratăm complicațiile. Atunci a trebuit de gîndit ce o să fie cu banii deponenților. Atunci a trebuit de venit cu acest proiect de lege.

Mulțumesc.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Brega.

Referitor la întrebarea dumneavoastră, eu cred că poate fi adresată Procurorului General.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnule Reidman,

Vă rog frumos, dacă aveți întrebări la raportor.

Domnul Oleg Reidman:

Nu. Eu nu am întrebări, eu am o propunere.

Мне кажется, что здесь вот, по этому вопросу, в стенах Парламента существуют разные точки зрения: одна специальная, одна политическая, одна общественная – в том числе приковано внимание общества к этому делу.

Мы предлагаем перенести голосование по этому вопросу на заседание, где будет рассматриваться рапорт комиссии по...

Domnul Andrian Candu:

Domnule Reidman,

Eu am o altă propunere.

Declar o pauză de 10 minute. Și aș vrea să mă consult cu liderii fracțiunilor, dacă se poate. Acum să ne consultăm. (*Rumoare în sală.*) Pe 10 minute...

Domnul Vladimir Voronin:

Dar noi ne-am consultat de acum. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Eu aș vrea să mă consult cu dumneavoastră, domnule Voronin.

Domnule Filat,

Vă rog frumos. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Vladimir Filat:

Domnule Președinte al Parlamentului,

Stimați colegi deputați,

Nu pentru a-l parafraza pe domnul Reidman, dar mă văd nevoit să fiu de acord cu ceea ce spune dânsul. Toată lumea vorbește, dar vorbește din interes, nu din înțelegerea fenomenului care are loc.

De aceea, din punctul nostru de vedere, continuarea dezbaterilor pe acest subiect este una inutilă.

Și propunerea, consultată, de altfel, este ca, inițial, să audiem raportul Comisiei de anchetă, care poate avea loc săptămîna viitoare, spre exemplu, marți într-o ședință specială a Parlamentului.

Și în cadrul aceleiași ședințe să ne pronunțăm asupra acestui proiect de lege, pentru ca colegii, înainte de vot, să primească răspunsurile la întrebările de interes, fără anumite, poate, elemente cu caracter mai emoțional.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Pauză 5 minute, ca să reușesc și eu să discut cu liderii fracțiunilor.

Vă mulțumesc.

P A U Z Ă

*

* * *

D U P Ă P A U Z Ă

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos să luați loc pentru a continua ședința.

Dragi colegi,

În urma consultărilor cu toți liderii fracțiunilor și liderilor partidelor reprezentate în Parlament s-a ajuns la concluzia amânării acestui subiect pentru săptămîna viitoare și revenirea la examinarea acestui proiect de lege în urma... în cadrul unei eventuale ședințe speciale de săptămîna viitoare, odată cu audierea raportului Comisiei de anchetă, care se pare că va fi gata mîine, din cîte înțelegem.

Biroul permanent va fi convocat și va fi propusă organizarea acestei ședințe speciale, cel mai probabil, marți. Iată de ce subiectul respectiv, proiectul nr.74 din 16 martie 2015, se amîna examinarea acestuia pentru acea ședință specială.

Cine este pentru o astfel de abordare, vă rog frumos, să votați.

Majoritatea plenului a decis amînarea acestui subiect pentru o eventuală ședință specială, dar urmează decizia să vină la propunerea Biroului permanent.

În continuare se propune spre examinare proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr.150 din 11 aprilie 2014. Proiectul este pentru lectura a doua, atrag atenția, respectiv, se vor adresa întrebări de către acei care au formulat amendamente neacceptate de comisie.

Și se invită la tribuna principală domnul Țap ca și reprezentant al Comisiei administrație publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice.

Vă rog frumos, să prezentați raportul pentru a doua lectură.

Domnul Iurie Țap:

Stimați colegi,

Comisia administrație publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice a examinat pentru lectura a doua proiectul de Lege nr.150 și propune plenului Parlamentului să-l voteze în lectura a doua.

În esență, este vorba despre modificarea a 9 acte legislative pentru a pune în aplicare Legea nr.303 privind serviciul public de apă și de canalizare. Dumneavoastră aveți sinteza pe care comisia a examinat-o. Dacă aveți întrebări, o să încerc să vă răspund. În rest, este rugămintea să fie adoptat acest proiect de lege.

Domnul Andrian Candu:

Dacă sînt întrebări în adresa comisiei. Întrebări în adresa comisiei nu sînt.
Propun votului pentru lectura a doua proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Cine este pentru, vă rog frumos, să votați.

Iar numărătorii să dea rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 1 vot.

Sectorul nr. 2 – 39.

Sectorul nr. 3 – 14.

(Rumoare în sală.)

Domnul Andrian Candu:

Cu 54 de voturi pentru proiectul de Lege nr.150 din 11 aprilie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative a fost aprobat. *(Rumoare în sală.)*

Mă scuzați, domnule Bolea, dar eu nu sînt numărător.

În continuare se propune proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii 303 din 13 decembrie 2013 privind serviciile public de alimentare cu apă și canalizare.

Propun... invităm la tribuna principală pe doamna Violeta Ivanov, unul dintre autorii acestui proiect de lege.

Doamna Violeta Ivanov:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Onorat Parlament,

La data de 14 septembrie 2014 a intrat în vigoare Legea nr.303 privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare. Prin această lege, beneficiarii serviciilor de aprovizionare cu apă și de canalizare, în special acei care locuiesc în blocurile locative, au fost dezavantajați în raport cu operatorii. După cum cunoașteți, imediat după intrarea în vigoare a Legii nr. 303, facturile la apă, practic, s-au dublat, iar în unele cazuri cetățenii au fost impuși să plătească surplusul de apă mai mare decît propriul consum.

Pentru a proteja drepturile consumatorilor, se propun următoarele modificări și completări la Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

În primul rînd, se propune excluderea din lege a prevederilor ce permit operatorilor să nu încheie contracte de furnizare a apei potabile cu proprietarii apartamentelor din blocurile locative, limitîndu-se doar la încheierea contractelor cu gestionarii blocurilor locative.

Deci, legea în actuala redacție prevede că operatorul încheie contracte cu consumatorii din apartamente doar dacă contractele individuale se încheie cu 100 de procente de proprietari sau chiriași ai apartamentelor din bloc, ceea ce în majoritatea cazurilor, practic, este irealizabil.

Una din cele mai grave consecințe ale acestei prevederi legale este că consumatorul este obligat să achite apa pe care nu a consumat-o, și anume, diferența de apă ce rezultă din diferența indicatorilor de la contorul blocului și contoarele individuale din apartamente. Prin obligarea operatorului să încheie contract cu proprietarul apartamentului și să se instaleze contor în apartament, această problemă va fi rezolvată.

Doi. Se propune de exclus din lege prevederile, conform cărora consumatorii sînt impuși, printr-o clauză penală legală, să achite penalități pentru fiecare zi de întârziere la plata facturii.

Considerăm că penalitățile trebuie să fie aplicate conform prevederilor articolului 624 din Codul civil al Republicii Moldova, și anume, să fie negociate și stipulate în contractul încheiat între furnizor și consumator, astfel încît procentul penalității să fie negociat de părți, pe de o parte, iar, pe de altă parte, să fie posibil de aplicat penalități, nu doar consumatorului atunci cînd acesta nu achită factura, dar și furnizorului atunci cînd acesta nu furnizează serviciile de apă și de canalizare.

La fel se propune ca rețelele interne comune din blocurile locative să fie transmise operatorilor pentru gestiune deci și întreținere.

Stimați colegi,

Eu personal am prezentat acest proiect în mai multe comisii și anume la întrebarea aceasta au fost mai multe propuneri. Avînd în vedere că sînt mai multe obiecții anume la modificarea respectivă, noi propunem ca să le colectăm pe toate și pentru lectura a doua să formulăm o opinie comună.

Rog susținerea proiectului de lege.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Dacă sînt întrebări la autor.

(Rumoare în sală.)

Domnul Andrian Candu:

Nichiforciuc,

Vă rog frumos.

Domnul Nichiforciuc,

Poftiți.

Domnul Eugeniu Nichiforciuc:

Domnule Președinte,

Vă mulțumesc.

Nichiforciuc, Frațiunea Partidului Democrat.

Este așa o întrebare, deci, în primul rînd... Mersi.

Ceea ce-ați spus dumneavoastră că consumatorii în final plătesc mai mult decît este pe contor. Deci, ați analizat varianta că aceste cheltuieli care sînt... de

operator vor fi trecute în tarife. Și atunci, dacă aceste pierderi, operatorul le poate trece în tarife, cu ce noi ajutăm consumatorul final?

Doamna Violeta Ivanov:

Deci, nu, aici este o altă problemă.

Noi propunem ca să fie încheiat direct cu... deci, proprietarul, așa, direct cu consumatorul. Și, în principiu, Legea nr. 303 permite lucrul acesta, doar spune că, în condițiile când vor fi încheiate 100 de procente de apartamente. Dacă-s 99, deja nu merge această clauză, înțelegeți?

De aceea noi obligăm, prin această modificare ca să fie încheiat direct cu proprietarul ca, în acest sens, să se excludă toate aceste chestiuni care parvin anterior.

Domnul Andrian Candu:

O precizare sau a doua întrebare, domnul Nichiforciuc.

Domnul Eugeniu Nichiforciuc:

... în tarife de către operator, în final?

Doamna Violeta Ivanov:

Aceasta-i cu totul altă treabă. Deci, aceasta nu este propunere la legea actuală.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Ghilețchi,

Prima întrebare.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Doamnă Ivanov,

Pe de o parte, salut inițiativa cu care ați venit, pentru că există nemulțumiri din partea consumatorilor. Legea nr.303 sau, mai bine zis, aplicarea acestei legi, ea a scos în evidență o serie de lacune, s-au răsfrîns anumite aspecte negative asupra consumatorilor. Dar astăzi am votat Legea nr.150, care, după mine, urmează să îmbunătățească situația.

Ceea ce... Prima întrebare este următoarea. Dumneavoastră nu considerați că prin acest proiect de lege încercați deja să puneți mai multă responsabilitate pe operator?

Noi ar trebui să găsim o abordare echilibrată. Fiecare trebuie să poarte o răspundere potrivit cu... eu știu, acele... să zic în cazul dat, operatorul. El ar trebui să activeze în condiții normale, ca să poată oferi servicii de calitate.

Pe de altă parte, consumatorul trebuie să fie și el protejat, ca nu cumva prin acest proiect de lege noi, aruncînd toată problema pe operator, să ne trezim că ei nu vor fi în stare să-și îndeplinească acea menire pe care o au.

Deci nu considerați că acest proiect de lege ar putea dezechilibra lucrurile în dorința bună, de fapt, de a corecta situația care s-a creat în urma adoptării Legii nr.303?

Doamna Violeta Ivanov:

Da. Vă mulțumesc foarte mult, domnule deputat, pentru întrebare.

Deci – nu și vă aduc argumente de ce. Noi anume punem în aplicare și racordăm legea respectivă la prevederile Codului civil, deoarece toate aceste lucruri trebuie să fie stipulate în contract. De altfel, cum se face și în domeniul energiei electrice, aprovizionării cu gaz, ceea ce este deja stipulat în Legea cu privire la energia electrică și Legea cu privire la gazele naturale.

Tot acel lucru îl punem și aici, deoarece la moment se primește așa că dacă beneficiarul, așa, consumatorul nu achită factura el este obligat, prin modificarea respectivă, să plătească pentru fiecare zi de întârziere, așa.

Dar dacă operatorul nu pune la dispoziție serviciile respective, el nu face nimic. Adică nu are nici o pedeapsă. Și noi anume punem în aplicare prevederile Codului civil, și anume articolul 624.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Ghilețchi,

Vă rog frumos, dacă aveți precizare sau a doua întrebare.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc.

Mulțumesc pentru răspuns.

O altă întrebare ar fi următoarea: nu considerați că, de fapt, acest proiect de lege cere modificarea și altor acte legislative? Pentru că avem Legea condominiului. Presupun că anumite formulări pe care le aveți în acest proiect de lege vor afecta și alte legi deja existente și atunci ori ar trebui în această lege să ne referim la ele, sau cel puțin să cerem de la Guvern ca într-un anumit termen să vină cu o serie de propuneri de modificare a altor acte legislative, ca să nu ne pomenim în situația în care avem două legi care se contrazic.

Adică noi nu am vrea să ne pomenim într-o situație în care cineva se adresează în instanță și, din nou, avem o contradicție în actele normative și legislative.

Doamna Violeta Ivanov:

Deci, stimate domnule deputat,

Da, am analizat. Ceea ce spuneți dumneavoastră s-ar putea referi la transmiterea rețelelor.

Deci și de aceea am spus că ar fi o propunere care pentru lectura a doua doar subiectul acesta să fie discutat și să fie...

Deci acum aș solicita ca conceptual să fie acceptat, dar pentru lectura a doua ceea ce ține de transmiterea în gestiune a rețelelor putem să discutăm și să primim o decizie comună.

Mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnule Novac,

Prima întrebare.

Domnul Grigore Novac:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Deci am o întrebare, așa, de așa gen: dacă s-a luat în calcul la momentul elaborării acestui proiect și doleanțele Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova?

Doamna Violeta Ivanov:

Doleanțele...

Domnul Grigore Novac:

Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova.

Doamna Violeta Ivanov:

Deci atunci când am definitivat și atunci când am lucrat asupra acestui proiect, au fost luate în considerație, practic, toate propunerile care au venit de la diferite instanțe și organizații neguvernamentale.

Ce... Acele propuneri care au fost, într-adevăr, argumentate ele au fost luate în considerație, dar au fost și unele propuneri care țin de interesul al căreiva instituții care, clar lucru, nu au putut fi luate în considerație.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Dacă aveți a doua întrebare sau precizare, domnule Novac.

Domnul Grigore Novac:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

De precizare. Deci eu am la mână răspunsul Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, unde este clar negru pe alb scris că nici pe aproape nu s-au luat în considerație doleanțele lor. Asta-i unu.

Întrebarea a doua ar fi...

Doamna Violeta Ivanov:

Domnule deputat,

Ceea ce ține de interese, noi nu putem lua în considerație. Pentru noi interesul cetățeanului este mai sus decât interesele...

Domnul Grigore Novac:

Da cine...

Doamna Violeta Ivanov:

...căreiva instituții.

Domnul Grigore Novac:

Da ce interese au...

Doamna Violeta Ivanov:

Eu cunosc foarte bine deci avizul respectiv și acolo ține de careva protejări ale unor instituții. (*Rumoare în sală.*) Nu a consumatorului. Anume prin această... prin această inițiativă legislativă se protejează interesul consumatorului.

Domnul Andrian Candu:

A doua întrebare, domnule Novac.

Domnul Grigore Novac:

Da. Domnule Președinte,

Eu sînt satisfăcut de răspuns că sindicatele au fost învinuite de protecționism.

A doua întrebare...

Doamna Violeta Ivanov:

Pe site, vă rog, chiar acum, actualitatea.md, știrea.

Domnul Grigore Novac:

A doua întrebare ține de faptul dacă per ansamblu Legea nr.303 nu vine în contradicție cu Legea privind protecția consumatorului?

Doamna Violeta Ivanov:

Deci eu știu că dumneavoastră aveți inițiativa de abrogare a legii respective. Nu, nu vine în contradicție, deoarece sînt stipulate obiective destul de necesare. Și atunci vreau să fac o analogie: atunci cînd te doare o unghie, nu trebuie să tai mîna de la cot.

Deci trebuie de văzut anume acele prevederi, anume acele articole și de modificat, pentru a îmbunătăți situația, dar nu de abrogat toată legea.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc frumos.

Aveți dreptul la o precizare.

Domnul Novac.

Domnul Grigore Novac:

Da. Domnule Președinte,
Mulțumesc.

Eu aș vrea să vă aduc la cunoștință că, da, într-adevăr, această lege per ansamblu contravine Legii privind protecția consumatorului și am să vă spun chiar și unde.

Deci prevederile legii date vin în contradicție și cu prevederile Legii nr. 105 privind protecția consumatorului, potrivit cărora orice consumator are dreptul la protecție împotriva riscului de a achiziționa serviciul care ar putea să-i afecteze viața ori să-i prejudicieze drepturile și...

Doamna Violeta Ivanov:

Este o opinie a dumneavoastră.

Domnul Grigore Novac:

Nu-i opinia mea, e legea.

Doamna Violeta Ivanov:

Este o opinie a dumneavoastră.

Domnul Grigore Novac:

Este lege.

Doamna Violeta Ivanov:

Și o interpretare greșită a legii.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnul Carp,

Dacă aveți întrebări.

Prima întrebare.

Domnul Lilian Carp:

Doamnă deputat,

Deci referitor la alineatul (29) pe care dumneavoastră îl propuneți, apar câteva complicații în ceea ce privește deservirea de către operator a infrastructurii în bloc. Și prima, deci este dreptul la proprietate a gestionarilor în condițiile când noi impunem operatorul de... „Apă-Canal” sau o altă întreprindere să investească într-o proprietate străină, în ce condiții face această investiție și cum își vor recupera această investiție?

Clar că își vor recupera această investiție doar prin creșterea de tarif și astfel noi vedem o creștere de tarif în acest sens, dacă merge în gestiunea către operator.

Aceasta este una.

Doamna Violeta Ivanov:

Deci...

Domnul Lilian Carp:

Da, răspundeți și...

Doamna Violeta Ivanov:

Eu aș vrea să vă răspund în felul următor.

Vă mulțumesc pentru întrebare.

Deci nu este vorba de pierderile care le vedeți, care sînt permanente pe drumuri, pierderile de rețea. Este vorba de pierderile de la intrarea în blocul locativ și mai departe deci pe etaje. Iată care este... Este vorba, pur și simplu, de a obliga operatorul ca să întrețină rețelele respective, ca să evite aceste pierderi, aceste scurgeri.

Și anume deci prin articolul acesta noi stipulăm acest moment și aceasta este chestiunea care se include în tarif, dar se face regulă în domeniul respectiv.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Precizare sau a doua întrebare, domnul Carp.

Domnul Lilian Carp:

Întrebare. Deci eu nu mă refer la pierderile care sînt în stradă și nici nu mă refer la pierderile care sînt în bloc. Mă refer la acele investiții care vor fi făcute în infrastructură.

Dacă noi astăzi, practic, prin acel un leu care se plătește, sau în diferite administrații, fie la Bălți, alt preț, acel leu care se plătește pentru deservirea blocului are în structura tarifului la gestionar propriu-zis și întreținerea infrastructurii.

În acest context, dacă noi punem pe spatele operatorului ceea ce privește întreținerea infrastructurii în bloc, practic se modifică și structura tarifului în ceea ce privește întreținerea blocului locativ.

Doamna Violeta Ivanov:

Dar nu-i corect. Cum dumneavoastră...

Domnul Lilian Carp:

E corect, doamnă.

Doamna Violeta Ivanov:

Nu-i corect. Spuneți, vă rog, deci cum dumneavoastră vedeți mărirea tarifului atunci cînd se obligă încheierea contractului între operator și proprietar?

Domnul Lilian Carp:

Prin investițiile directe care vor fi făcute în țevi, în una sau alta, elevatoare ș. a. m. d.

În acest context, toate acestea vor fi transmise către operator. Atunci operatorul va fi nevoit să modernizeze toată această infrastructură și toți acești bani care vor fi investiți în infrastructură se vor reflecta direct în... deci în tarif se vor reflecta, fiindcă ei trebuie să-și reacopere investițiile care vor fi făcute în modernizare.

Doamna Violeta Ivanov:

Păi, ele și așa, și așa ele sînt calculate. Veniți cu careva...

Domnul Lilian Carp:

La etapa...

Doamna Violeta Ivanov:

...proponeri pentru lectura a doua.

Domnul Lilian Carp:

Doamnă,

La etapa actuală modernizarea se face din acel... pentru întreținerea blocului locativ, se face din acel leu.

Doamna Violeta Ivanov:

Păi, corect.

Domnul Lilian Carp:

Dar acum, dacă noi punem pe seama operatorului, atunci, practic, noi vedem că aceste investiții astăzi deci vor fi recuperate deja prin tarif.

Doamna Violeta Ivanov:

Dumneavoastră înțelegeți că legea oricum presupune... Legea nr.303, noi, pur și simplu...

Domnul Lilian Carp:

Da, doamnă, știu foarte bine.

Doamna Violeta Ivanov:

... pur și simplu, deci o aducem în concordanță cu Codul civil, fiindcă se spune foarte clar despre faptul că dacă o 100% de consumatori încheie contractul, atunci e bine, dar dacă 99, nu.

Domnul Lilian Carp:

Doamnă,

Eu am să...

Doamna Violeta Ivanov:

Deci veniți cu careva propuneri pentru lectura a doua.

Domnul Lilian Carp:

...eu am să reiterez întrebarea care a spus-o domnul Novac, deci în ceea ce privește discuțiile care au fost cu sindicatele în domeniu. Acolo foarte clar e stipulat să se prevadă două tipuri de tarifyuri: pentru acei gestionari care vor să dea deci în gestiune operatorului propriu-zis rețelele interne există un tip de tarif, pentru acei care au mers direct la... care vor pînă la bloc atunci va fi alt tarif.

De aceea trebuie... deci, în linii generale, ori desfășurată această lege, ori ea va duce nemijlocit la creștere de tarif.

Doamna Violeta Ivanov:

Veniți cu o propunere pentru lectura a doua. Dar, ca atare, aceasta nu este subiectul legii respective. Aceasta este subiectul o... deci unei alte organizații care se numește Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

Domnul Andrian Candu:

Precizare.

Domnul Carp,

Ultima.

Domnul Lilian Carp:

Dumneavoastră, prin modificările care le-ați făcut la legea anterioară, practic, ați pasat din nou la ANRE... ați pasat consiliilor locale în ceea ce privește ... cum îi zice, ajustarea tarifelor.

Și, iarăși, punem presiune asupra consiliilor locale în ceea ce privește ajustarea tarifelor. Astfel, ANRE nu o să aibă nici o treabă în ceea ce privește cu...

Doamna Violeta Ivanov:

Nu este corect.

Domnul Lilian Carp:

... cu calcularea tarifelor.

Doamna Violeta Ivanov:

Nu este corect. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Doamnă Ivanov,

Aveți răspuns?

Doamna Violeta Ivanov:

Nu, nu este corect. Este opinia dumnealui.

Domnul Andrian Candu:

Bine.

Domnule Ceban,

Vă rog frumos, dacă aveți prima întrebare?

Domnul Ion Ceban:

Da.

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

De fapt, noi considerăm că, în general, acest proiect de lege nu este vorba de... (*Rumoare în sală.*) Da, e adevărat, trebuie anulat și trebuie să vedem cu totul altă abordare în ceea ce privește... (*Rumoare în sală.*)

Domnule Reidman,

Eu nu v-am întrerupt, la fel ca și pe nici alt vorbitor nu l-am întrerupt. Permiteți-mi să mă expun și să îmi expun punctul de vedere. (*Rumoare în sală.*) Dar oricum faceți comentarii și aude sala.

Doamna Violeta Ivanov:

Întrebarea, vă rog, domnule Ceban.

Domnul Ion Ceban:

Da. Deci...

Doamna Violeta Ivanov:

Aveți întrebare sau pur și simplu...

Domnul Ion Ceban:

Da, doamnă Ivanov.

Eu... întrebarea este următoarea, pentru că dumneavoastră v-ați referit la sindicate că fac protecționism, dumneavoastră v-ați referit la faptul că nu trebuie de tăiat unghii sau nu știu ce acolo, mâini... Eu vreau să vă întreb: astăzi, deci pe durata cât este în vigoare această lege, consumatorii au primit sume enorme de bani pe care au trebuit să le scoată pentru serviciile pe care nu le-au, propriu-zis, primit...

Doamna Violeta Ivanov:

Corect.

Domnul Ion Ceban:

Întrebarea mea este: cine o să le compenseze, pe de o parte?

Pe de altă parte, abordarea, repet, este incorectă. Și vreau să vă spun, dacă veniți, noi sîntem gata să susținem amendamentele pe care le-ați propus dumneavoastră, dar haideți să vedem în contextul unei cu totul noi abordări.

Abrogăm legea în totalitate și venim... creăm o comisie aici, în Parlament, și venim cu o abordare complet nouă în acest sens. Și, inclusiv, să vedem cine

compensează cetățenilor aceste plăți pe care ei le-au făcut, pierderi... anterior.
(*Rumoare în sală.*)

Vă mulțumesc mult.

Eu cred că este clară întrebarea. Da?

Doamna Violeta Ivanov:

Da. Vă mulțumesc mult, domnule Ceban.

Dar spuneți, vă rog, în cazul când se abrogă legea, presupunem așa, acum eu răspund la întrebare cu o întrebare: cine o să compenseze cetățenilor acele sume care ei deja le-au plătit?

Dumneavoastră pe mine m-ați întrebat, cu toate că nu este întrebarea către mine. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Da.

Domnul Ceban.

Domnul Ion Ceban:

Eu v-am spus că creăm aici, în cadrul Parlamentului, o comisie care să se ocupe de problemele acestea. Identificăm cine și cum. Și cred că găsim o soluție. Avem ministere responsabile. Avem, iată, granturi, credite care le ia guvernarea de dimineața și pînă seara...

Doamna Violeta Ivanov:

Domnule Ceban,

Pentru ce să crezi comisia dacă sînt două chestiuni vizibile? Așa? Cetățeanul este impus să plătească pentru apa care nu a consumat-o și noi venim, prin legea respectivă, cu soluții la subiectul respectiv. Și a doua, că el este impus să plătească pentru fiecare zi în afara unui contract avînd cu furnizorul. Care este problema?

Și noi venim cu aceste propuneri de îmbunătățire a legii.

Păi bine, dumneavoastră, dacă propuneți abrogarea, pînă o să se abroge această lege deci toate chestiunile acestea o să continue. Cine o să achite aceste sume? (*Rumoare în sală.*)

Dar pentru ce? În lege sînt și lucruri bune, pentru ce să se abroge? (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Domnule Ceban,

Aveți microfon.

Pentru precizare.

Vă rog frumos.

Domnul Ion Ceban:

Da.

Doamnă Ivanov,

Deci este foarte simplu. Astăzi am abrogat. Mîine s-a publicat în Monitorul Oficial. Revenim la baza normativă care a fost pînă, apropo, fără reglementare a funcționat, totul a fost bine și frumos, oamenii nu au fost impuși să plătească plăți suplimentare pentru apa neconsumată. Și în timp deci vedem care ar fi soluția să compensăm aceste plăți care au fost efectuate de către cetățeni. Și, totodată, venim cu o nouă abordare, complet nouă, pentru că nu-i doar problema...

Doamna Violeta Ivanov:

Domnule Ceban...

Domnul Ion Ceban:

... amendamentelor pe care dumneavoastră le aduceți aici, în plenul Parlamentului...

Doamna Violeta Ivanov:

... spuneți, vă rog...

Domnul Ion Ceban:

... sînt și altele.

Doamna Violeta Ivanov:

... pentru ce să abrogî o lege, cînd, în principiu, sînt chestiuni destul de bune, așa, dacă poți modifica 3 articole? (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Alte întrebări, din cîte văd, nu sînt în adresa autorului. Iată de ce rog să...

Vă mulțumim frumos.

Din partea comisiei, președintele Comisiei pentru administrație publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice.

Doamnă Bodnarenco,

Vă rog, la tribuna principală, pentru a prezenta raportul în primă lectură pentru acest proiect de lege.

Doamna Elena Bodnarenco:

Onorat Parlament,

Comisia administrație publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice a examinat proiectul de lege prenotat, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați în Parlament, în conformitate cu articolul 73 din Constituție și articolul 47 din Regulamentul Parlamentului, și menționează următoarele.

Această propunere legislativă a fost concepută în scopul protejării drepturilor consumatorilor serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare

care au fost dezavantajați urmare a implementării Legii nr.303 din 13 decembrie 2013.

Și în acest sens prezentul proiectul de lege urmărește excluderea penalizării consumatorilor casnici pentru fiecare zi de întârziere la plata facturilor, dar și renunțarea la facturarea serviciului public de apă și de canalizare în baza unui contract unic al blocului, aprobând facturarea în baza datelor contoarelor individuale.

Totodată, se propune completarea legii cu prevederi noi ce nu ar permite limitarea consumatorului la negocierea clauzelor contractuale.

În acest context, menționăm și faptul că comisia sesizată în fond a desfășurat la 18 februarie curent audierea publică privind modul de implementare a prevederilor Legii nr.303 din 13 decembrie 2013, cu participarea reprezentanților părților interesate, la care a fost recunoscută ideea modificării legii în cauză.

Pe marginea proiectului de lege s-au expus 4 comisii permanente care susțin examinarea și adoptarea proiectului de lege în plenul Parlamentului.

A fost prezentat avizul Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului și raportul de expertiză a Centrului Național Anticorupție.

Urmare a dezbaterilor, Comisia administrație publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice, cu votul majorității membrilor, propune plenului Parlamentului examinarea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr.303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos, stimată doamnă președinte.

Dacă sînt întrebări în adresa președintelui comisiei? Nu sînt întrebări.

Vă mulțumim frumos.

Sînt înscrieri pentru luările de cuvînt? Sînt înscrieri. Sînt înscrieri.

Domnule Bolea,

Vă rog frumos.

Înțeleg că e din partea fracțiunii. Aveți la dispoziție 7 minute.

Domnul Vasile Bolea:

Da. Domnule Președinte,

Vă mulțumesc.

Din numele fracțiunii am 7 minute.

Domnule Președinte,

Stimați colegi deputați,

Noi, socialiștii, ne-am convins încă o dată că colegii noștri nu au înțeles ce au votat anterior, mă refer la proiectul nr.150, care a fost inclusiv susținut și de comuniști. Și ne-am convins încă o dată că interesele actualei alianțe, inclusiv susținute de acei din PCRM, sînt mai presus decît orice în acest stat.

Noi, socialiștii, am înregistrat o inițiativă legislativă cu privire la abrogarea în totalitate a Legii nr.303 privind serviciul public cu alimentare cu apă și de canalizare, deoarece este o lege antisocială, este o lege care, de fapt, are scop

legalizarea hoțiilor unor operatori, este o lege care are ca scop punerea pe seama consumatorilor achitarea scurgerilor de apă din sistem, furtului de apă ș.a.m.d.

Ceea ce au propus colegii din PCRM nicidecum nu va salva situația, nu va salva consumatorii. Inițiativa privind modificarea doar a 5 articole din lege nu va aduce un beneficiu scontat. Și aici am să explic de ce. Am să explic de ce această lege urmează a fi abrogată în totalitate. Și vă rog să mă ascultați. (*Rumoare în sală.*)

Intenția de a exclude din lege... vă rog mult, intenția de a exclude din lege prevederile ce țin de posibilitatea operatorilor de a aplica penalități către consumatorii care nu achită serviciul în termenul indicat în factură este una populistă și iarăși am să vă explic de ce.

Stimați colegi,

Noi nu putem, în proiectul nr.6 propus, să excludem prevederile privind aplicarea penalităților pentru neplata în termen a facturilor pentru apă și canalizare, iar în proiectul nr. 150, care de dumneavoastră anterior, astăzi, aici în ședință a fost votat, să fie incluse aceste prevederi. Or, dacă dumneavoastră ați votat proiectul nr. 150, care prevede ca acei operatori să penalizeze consumatorii noștri pentru neplata în termen a facturilor, atunci care este logica? Noi ne batem cap în cap, un proiect cu altul.

În această ședință în plen adoptăm modificări la Legea privind statutul municipiului Chișinău, unde dăm prerogativă Consiliului municipal să decidă delegarea competenței de aprobare a tarifelor la apă și canalizare ANRE-ului, iar în Legea nr. 303 este clar și imperativ, expres prevăzut că competența privind stabilirea tarifelor la apă și canalizare este prerogativa ANRE-ului. Uitați-vă și aici ne batem cap în cap.

Propunerile de modificare la articolul 29 din Legea nr. 303 privind transmiterea rețelelor interne din bloc operatorului spre deservire și exploatarea, și obligativitatea operatorului de a efectua din cont propriu reparația capitală, reconstrucția sau renovarea rețelelor interne comune de alimentare cu apă și de canalizare ale blocului locativ nu sînt argumentate și conduc la ignorarea totală a legislației ce ține de fondul de locuință.

Și aici eu încă o dată... ascultați-mă vă rog, pînă la urmă. Și aici eu mă refer, că trebuie în cazul respectiv cadrul legislativ să fie corelat cu ceea ce propuneți dumneavoastră, și anume Legea privatizării fondului de locuințe. Dumneavoastră ați votat anterior modificările respective, care intră în contradicție cu ceea ce propuneți dumneavoastră. Mă refer iarăși la Legea nr. 150, Legea condominiului fondului locativ, Codul civil și multe alte acte.

Noi nu o singură dată am propus abrogarea acestei legi ca unica variantă prielnică și necesară. Modificările cosmetice la această lege nu vor rezolva problemele consumatorilor. Și aici, referitor la cadrul legislativ, vreau să vă spun, că în afară de Legea nr. 303 noi avem cadrul legislativ suficient pentru reglementarea domeniului de furnizare a serviciului de apă și canalizare.

Avem Legea cu privire la apă potabilă. Avem Legea privind protecția consumatorilor. Avem Hotărîrea de Guvern nr. 191 cu privire la plata serviciilor comunale și necomunale. Iar înainte de a fi adoptată, cînd a fost adoptată Legea

nr. 303, consiliile locale, primăriile adoptau regulamente speciale prin care reglementau domeniul privind furnizarea apei și canalizării.

Și iarăși abordarea... ceea ce-a spus doamna Ivanov, că legea este bună, dar trebuie de modificat 3, 4 articole ca și în cazul cu Acordul de Asociere, da?

Pentru dumneavoastră acordul este bun, iar unele articole le considerați nu prea bune pentru dumneavoastră.

Stimați colegi,

Noi, socialiștii, vom susține acest proiect de lege, însă reiterăm că modificările la această lege nu vor rezolva problemele consumatorilor.

Considerăm că legea... (*Rumoare în sală.*) Eu încă o dată vă spun, considerăm că legea respectivă trebuie să fie abrogată în totalitate, deoarece este o lege proastă, iar alte legi trebuie să fie amendate în așa mod, în care să protejeze real consumatorii, dar nu acele operațiuni tehnice care dumneavoastră le impuneți.

Mulțumim. (*Aplauze.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos, domnul Bolea.

În continuare cuvînt i se oferă domnului Țap.

Vă rog frumos – luare de cuvînt. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Iurie Țap:

Stimați colegi,

Proiectul de lege propus vine de la acel interes pentru a proteja cetățenii. În acest sens, el este benefic și trebuie văzut așa.

Totodată, eu vreau să atenționez asupra faptului despre care unii antevorbitori au menționat. Deci, situația care s-a creat în municipiul Chișinău nu are legătură cu proiectul... cu Legea nr. 303 privind serviciul public de apă și de canalizare. Și o să atenționez și, în special, pentru locuitorii municipiului Chișinău, problema nu s-a manifestat nici la Cahul, nici la Soroca, nici la Bălți, nicăieri în republică, doar în municipiul Chișinău. De ce? Unde este problema? În aplicarea legii.

Dacă o să studiați atent și eu v-aș ruga să creați un grup de lucru și să mergeți să vedeți, pentru că este problema în ceea ce au făcut operatorul, SEL-urile și iresponsabilitatea autorităților municipale, care au competența și n-au asigurat-o. Totodată, proiectul de Lege nr. 303, pentru prima dată în istoria Republicii Moldova, reglementează exhaustiv acest domeniu foarte important – serviciul public de apă și canalizare. Evident, departe nu este un proiect... o lege a fi ideală, pentru că loc pentru mai bine este întotdeauna.

Și mai mult, cei din Comisia administrație publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice, mă refer la reprezentanții Partidului Socialiștilor pot să confirme că, la una dintre primele ședințe, a fost propunerea mea pentru ca, începînd cu luna martie, după 6 luni de la intrarea în vigoare a legii, așa cum prevede regulamentul, comisia de specialitate să revină la această lege, așa cum prevede regulamentul, să controlăm executarea legii și partea a doua, să

determinăm eficiența acțiunii acestei legi pentru a o îmbunătăți. Așa, aceasta este acea abordare profesională pe care trebuie s-o vedem să fie.

Și doar ca să vă argumentez încă o dată o să fac referire la articolul 28 din Legea nr. 303 care se numește, „Raporturile juridice dintre operator, prestator și consumator”.

Problema vine de la faptul că noi nu am pus în aplicare Legea nr. 303. Nu au fost modificate acele acte legislative, care urmau să fie modificate și pe care noi le-am modificat astăzi prin proiectul nr. 150, care l-am votat în lectura a doua.

Și fiți atent până la sfârșit. Deci, urmează să fie elaborat Regulamentul cu privire la serviciul public de apă și de canalizare. Această competență este a regulatorului, ANRE-ului, și aici, stimați colegi, tocmai se vor menține toate aceste clauze, inclusiv ceea ce ține de încheierea contractelor, citez: „Încheierea contractelor privind serviciile publice de alimentare cu apă și canalizare, la evidența consumului de apă, la plata apei, la deconectările instalațiilor interne de apă și de canalizare, la limitarea și întreținerea serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare, la examinarea reclamațiilor consumatorilor și modalitatea de soluționare a diferențelor și litigiilor dintre operatori și consumatori”.

Aceasta, de fapt, este problema și punerea în aplicare a Legii nr. 303, prin modificarea acestor 9 acte legislative și foarte important, prin ceea ce trebuie să facă ANRE-ul ca să elaboreze și să pună în aplicare acest regulament privind serviciul public de apă și de canalizare vor fi soluționate toate problemele și vom putea asigura un serviciu ca cost–eficiență pe potriva așteptărilor cetățenilor. Aceasta este problema, așa trebuie văzută, documentată, expertizată bine, profesional ca, într-adevăr, să fie în beneficiul cetățenilor.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mersi foarte mult, domnul Țap.

Dacă nu greșesc, a fost solicitat un drept la replică.

Domnul Reidman,

Vă rog frumos.

Domnul Oleg Reidman:

Mersi.

Я попросил реплику, потому что с центральной трибуны представителем фракции социалистов коммунисты были *vizați de 2 ori*.

Предложение об аннулировании закона можно отнести либо к недостатку законодательного опыта, либо к сокрытию каких-то целей, либо к ревности партии социалистов. И то, и другое плохо, и то, и другое плохо, потому что отсутствие закона.

Пожалуйста, любой закон может быть отменен путем предложения иного закона.

Предложите иной и в конце – переходный период: Legea nr.303 abrogat. Аșa. Это может быть, но не урегулирование целого пласта отношений – поставителей услуг с потребителями, а именно населением – это

вследствие требования „abrogarea legii” – это против общества и государства, граничит с злым умыслом.

Спасибо.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

În continuare... (*Rumoare în sală.*)

Îmi pare rău, replica la replică, știți foarte bine, potrivit Regulamentului, nu este permis. Luările de cuvânt au luat sfârșit.

În continuare, propun proiectul de lege să fie votat.

Doamnă Bodnarencu,

Numai dacă este ceva de procedură.

Vă rog frumos.

Doamna Elena Bodnarencu:

De procedură.

Colegii din Frațiunea Partidului Socialiștilor s-au referit la opinia Confederației Naționale a Sindicatelor.

Ieri, reprezentanții Confederației au participat la dezbaterile asupra proiectului de Lege nr.30, amînarea Legii nr.303 și s-au expus contra amînării legii date.

Domnul Andrian Candu:

În continuare, i se oferă dreptul la replică la mențiunea doamnei Bodnarencu.

Vă rog frumos, domnul Ceban.

Domnul Ion Ceban:

Doamnă Bodnarencu,

Confederația Națională a Sindicatelor și mulți alții pot să se expună.

Haideti, astăzi, împreună cu dumneavoastră, să trecem la fiecare locuitor, în fiecare bloc, dumneavoastră ați fost primar, știți foarte bine aceste relații.

Domnule Reidman,

Noi, cu toată stima față de experiența dumneavoastră, din punct de vedere economic, nu, eu vreau să vă spun că ați învinuit fracțiunea de... nu știu, că nu a citit ceva, că nu a văzut.

Eu vreau să vă spun că jumătate de an în urmă aceste lucruri nu erau reglementate pînă a intra acest proiect de lege.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Ceban...

Domnul Oleg Reidman:

Это...

Domnul Andrian Candu:

Domnule Ceban...

Domnul Oleg Reidman:

Нет, это вот так был...

Domnul Andrian Candu:

Domnul Ceban...

Închideți, vă rog frumos, microfonul. (*Rumoare în sală.*)

Luînd în considerare că am finalizat și aceste replici la replici, supun votului proiectul de Lege nr.6 din 21.01.2015 pentru modificarea și completarea Legii nr.303 din 13 decembrie 2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare pentru lectura întâi.

Cine este pentru, vă rog frumos să votați.

Cu o majoritate covârșitoare, acest proiect de lege a fost votat în primă lectură.

În continuare, vom oferi o pauză de o oră, revenind la 14 și 15 minute.

În a doua parte a ședinței de astăzi mai sînt 3 proiecte de legi pentru aprobare, două proiecte de legi pentru respingere și Ora Guvernului cu mai mulți invitați.

Doamnă Bodnarencu,

Dacă este vreun anunț în adresa membrilor Parlamentului.

Doamna Elena Bodnarencu:

Este un anunț în adresa membrilor Comisiei administrație publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice.

Stimați colegi,

Pentru discuțiile asupra hotărîrii... proiectului de Hotărîre nr.86, sînteți invitați în biroul vicepreședintelui Parlamentului domnului Vladimir Vitiuc chiar acum.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Revenim la 14 și 15 minute.

Mulțumesc.

P A U Z Ă

*

* * *

DUPĂ PAUZĂ

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,

Vă rog frumos să vă luați locurile și să continuăm ședința.

Da, Secretariatul,

Să mai facă un anunț.

Mersi mult.

Am fost anunțat de Secretariat că cvorumul există. Iată de ce reluăm ședința planară.

Vă rog frumos, domnule Reidman.

De procedură.

Da, domnule Reidman.

Domnul Oleg Reidman:

Mersi.

Domnule Președinte,

Stimat Parlament,

Eu l-am rugat pe domnul președinte Ghimpu prezența în sală pentru această intervenție în... в начале нашего заседания я позволил себе нелицеприятное высказывание в его адрес, как выяснилось безосновательно.

Сожалею, приношу ему față de Parlament scuzele mele sincere. Și eu rog colegile să transmită domnului președinte această intervenție.

Mersi. (*Aplauze în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Un gest nobil, domnule Reidman, pe care chiar ar fi bine să fie urmat de foarte mulți alți colegi de-ai noștri.

În continuare vă propun să examinăm următorul subiect de pe ordinea de zi, proiectul înscris cu nr.8 pe ordinea de zi, înregistrat sub nr.10 din 21 ianuarie 2015, proiectul de Lege cu privire la scutirea unor categorii de populație de achitarea obligațiilor financiare prescriptibile față de fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru perioada precedentă anului 2015.

O rog, la tribuna principală pe doamna Domentî, care este unul dintre coautori.

Doamna Oxana Domentî:

Stimată audiență,

În numele unui grup de autori vă prezint spre dezbatere proiectul de Lege cu privire la scutirea unor categorii de populație de achitarea obligațiilor financiare prescriptibile față de fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru perioada precedentă anului 2015.

Proiectul în cauză reprezintă o reacție la numeroasele petiții și adresări către parlamentari din partea unor persoane fizice neangajate în câmpul muncii din rîndul categoriilor de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, care sînt obligate, conform legii, să se asigure și să-și procure poliță medicală în mod individual, dar care întîmpină mari dificultăți financiare în realizarea acestei obligațiuni.

În cea mai mare parte este vorba de persoane fizice proprietari de terenuri cu destinație agricolă, adică agricultori sau persoane fizice fondatori de întreprinderi individuale ce nu au desfășurat nici o activitate în decursul ultimilor ani sau alte categorii de persoane neangajate pentru care achitarea costului poliței de asigurare medicală, prețul căreia a crescut în ultimii 3 ani, menționez, de la 2 mii 772 de lei în 2011 la 4 mii 56 de lei în 2014 cu ritmuri anuale de două trei ori mai mari decît veniturile medii ale cetățenilor. Deci aceasta a devenit o povară destul de grea.

În conformitate cu legislația în vigoare, datoriile persoanelor sau așa numitele obligațiuni financiare față de fondurile de asigurări obligatorii de asistență medicală sînt cumulative de la an la an, iar termenul de prescripție, extinctivă, pentru stingerea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a penalităților aferente acesteia este de 3 ani.

În aceste condiții legislative, cetățenii care nu au putut achita costul poliței de asigurare medicală în anul bugetar prevăzut sînt obligați să o facă în anul următor, doar că povara financiară crește cu datoria pentru polița pentru anul precedent, plus penalități, plus costul poliței de asigurare deja pentru anul în curs ș.a.m.d.

De menționat că odată cu achitarea datoriei pentru anul precedent cetățenii nu mai pot beneficia și de servicii medicale garantate, acoperite de polița medicală pentru anul care s-a scurs.

Astfel, problemele financiare, dar și de sănătate ale unor cetățeni se amplifică de la an la an deja al treilea an consecutiv pentru unii, condamnîndu-i la stare de sărăcie continuă și în creștere progresivă, fapt care ne-a determinat să luăm atitudine și să propunem aceste amendamente legislative.

Proiectul de lege prevede derogări de la Legea nr.1585 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală și Legea nr.1593 din 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală prin scutirea unor categorii de persoane fizice neangajate, prevăzute în anexa 2 a Legii nr.1593 de datoriile prescriptibile față de fondurile de asigurări obligatorii de asistență medicală pentru perioada precedentă anului 2015.

La argumentele cu care doresc să... dorim să vă convingem să susțineți legea vrem să mai adăugăm și rezultatele unui studiu al Organizației Mondiale a Sănătății în Republica Moldova care denotă că cea mai mare parte din persoanele care au rămas în afara asigurărilor medicale sau care nu și-au procurat polița de asigurare fac partea cea mai săracă categorie de cetățeni.

Iar în cîteva rapoarte ale comisarilor ONU pentru drepturile omului se fac recomandări privind inadmisibilitatea statului să penalizeze sau să taxeze, sau să atragă la răspundere penală cetățenii în stare de sărăcie avansată.

Totodată, vreau să atenționez și despre costul poliței care a fost unul artificial majorat în ultimii ani și care a poziționat cetățenii care se asigură în mod individual în cea mai inechitabilă situație în raport cu alte categorii de persoane asigurate.

Ideea este că, în conformitate cu Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, mărimea primei de asigurare în formă de sumă fixă sau costul poliței de asigurare se calculează prin aplicarea primei de asigurare în formă de contribuție procentuală la salariul mediu anual prognozat pentru anul respectiv în baza indicatorilor macroeconomici.

Ori se știe foarte bine că prognozele macroeconomice din ultimii ani nu s-au adevărit, iar salariile medii reale s-au situat sub nivelul celor prognozate, astfel încât costul poliței se poate spune că a fost unul mai mare decât ar fi fost rațional.

Este incorect să plasăm această incompetență acelor care au făcut aceste prognoze incorecte, să plasăm această incompetență a statului pe umerii celor mai nevoiași cetățeni.

În fiecare an noi venim cu propuneri de a revedea acest lucru la mijloc de an, de a revedea costul poliței de asigurare și de fiecare dată, regretabil, în ultimii 3 ani, acest lucru nu s-a acceptat.

Astfel de proiecte au mai existat anterior, pînă în 2011, practic, în fiecare an s-au aprobat astfel de proiecte. Totuși, din 2011 încoace nu... Parlamentul nu a mai susținut astfel de proiecte, încît datoriile prescriptibile ale unor cetățeni, cumulativ, s-au extins aproape pe 3 ani de zile, dar este diferit de la caz la caz în funcție de cetățean.

Acestea fiind spuse, rog susținerea dumneavoastră pentru acest proiect de lege.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Dacă sînt întrebări în adresa coautorului?

Doamnă Stratan,

Vă rog frumos, prima întrebare.

Doamna Valentina Stratan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Doamnă Domentii,

Eu am o întrebare. Noi am discutat acest lucru în comisie, însă nu am găsit un răspuns. Întrebarea ține și este în contextul avizului pozitiv al Guvernului, care a dat aviz pozitiv acestui proiect, dar a condiționat iertarea datoriilor doar cu cumpărarea poliței de asigurare de către cetățeni pentru anul curent.

Eu mi-am exprimat îngrijorarea pentru faptul că a mai rămas puțin timp, termen de 3 luni de zile, iată, iată, expiră la 31 martie. Avem puțin timp pentru ca acești cetățeni care sînt săraci, să-și poată procura polița de asigurare cu reducere de 50 sau 75 la sută, așa cum prevede legislația.

Cum totuși vom soluționa această problemă, pentru că proiectul dat nu oferă posibilitatea prelungirii termenului, doar Legea nr. 330, dacă o modificăm sau Legea fondului, care va fi adoptată în timpul apropiat, cum totuși găsim în finalmente răspuns la această întrebare?

Doamna Oxana Domentii:

Da, vă mulțumesc, stimată colegă.

Noi, în calitate de autori, sigur că am insistat pe faptul ca aceste scutiri să nu fie condiționate de procurarea poliției de asigurare a cetățeanului în 2015. Noi considerăm că ar fi fost bine să facem această amnistiere, fără ca să condiționăm. Totuși, nu putem să ne asumăm acest lucru aici, în Parlament, pentru că avem avizul Guvernului și în cazul în care nu vom respecta formularea Guvernului intrăm într-o zonă de neconstituționalitate, riscăm să intrăm, cel puțin. Și atunci, noi, în cadrul comisiei, am acceptat formularea Guvernului asupra căreia voi reveni în raportul pe care-l voi prezenta din numele comisiei.

Într-adevăr, faptul că noi vom accepta această condiționare de procurare a poliției de asigurare medicală în 2015 și doar în aceste condiții să scutim de datorii cetățenii neasigurați care au datorii față de fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, ne face să ne gândim la termenele în care cetățenii să... au pentru a face acest lucru. Noi am discutat acest lucru în cadrul comisiei. Probabil că, în timpul cel mai apropiat în Parlament, va veni bugetul asigurărilor medicale obligatorii de asistență medicală și acolo noi, în calitate de comisie de specialitate, vom insista, vom argumenta faptul ca să putem extinde termenul în care cetățenii își pot procura polițe în condiții facilitare, pentru că în primele 3 luni de zile, agricultorii își pot cumpăra costul poliței cu o reducere de 75%, iar timp de... iar alte categorii cu 50%.

Deci, noi insistăm ca această facilitate să se extindă, dat fiind faptul că bugetul întârzie în acest an. Parcă, în principiu, avem și înțelegerea Guvernului în acest sens. De aceea vom oferi cetățenilor această posibilitate, ca să procure polița de asigurare cu reduceri și cu facilități în 2015, astfel încât aceasta să fie o bază pentru a anula toate datoriile până în 2015.

Domnul Andrian Candu:

A doua întrebare, doamna Stratan, sau precizare. Nu.

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Deliu.

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc.

Doamna Oxana Domentii:

Nu tolerăm.

Domnul Tudor Deliu:

Doamna Domentii,

Personal apreciez intenția dumneavoastră de a veni în preîntâmpinarea unor categorii de cetățeni, mai ales acelor care sînt într-o situație socialmente vulnerabilă, dar am o întrebare.

Cum credeți dumneavoastră, oare aceste derogări pe care le facem noi din an în an nu vor deveni o practică vicioasă și noi vom afecta tot sistemul de asigurări în medicină pe viitor? Fiindcă nu-i exclus că unii pot să profite de acest lucru și în fiecare an să aștepte, cînd noi vom veni cu derogări de la lege ca să-i scutim de aceste plăți.

Doamna Oxana Domentii:

Eu vă mulțumesc, stimată coleg.

Nu exclud acest lucru. Dacă ar putea cineva să profite de această situație să nu procure polița de asigurare medicală.

Însă, după cum am menționat, este vorba, conform studiilor noastre și conform datelor pe care le-a furnizat Compania Națională de Asigurări în Medicină, că este vorba de cea mai săracă categorie de cetățeni în Republica Moldova care, într-adevăr, nu au aceste resurse financiare să-și procure polița de asigurare medicală.

Sigur că astfel de intervenții, scutiri de datorii, peste o anumită perioadă de timp, poate nu ar trebui să fie o normă. În acest sens, noi ne gîndim la o soluție mai durabilă, de perspectivă, chiar este gata, și vom veni cu acest proiect de lege, prin care să prevedem ca datoria prescriptibilă a cetățeanului față de fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală să fie stinsă timp de jumătate de an, astfel, încît persoana care nu și-a procurat polița de asigurare medicală să poată fi identificată de către Compania Națională de Asigurări în Medicină chiar în anul respectiv și, în cazul în care va fi invitată să procure polița de asigurare medicală, cel puțin va avea dreptul să... cetățeanul va avea dreptul să i se presteze serviciile oferite de polița de asigurare medicală.

Pentru că în situația de astăzi cetățenii adună acești bani și în anul următor acumulează o anumită sumă de bani, dar stinge datoria din anul trecut și nu mai poate beneficia de aceste servicii medicale. Ne gîndim la o soluție de perspectivă astfel încît, poate, acesta să fie ultimul în care venim cu astfel de derogări de la lege. Lucrurile vor fi mult mai automate în continuare.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Deliu,

Dacă aveți o a doua întrebare sau precizare.

Se pare că nu.

Domnul Cobzac,

Vă rog frumos.

Domnul Grigore Cobzac:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Doamna Domentii,

Eu sînt mai rezervat față de propunerea dumneavoastră și vreau să argumentez acest lucru.

La Hîncești eu am solicitat o analiză privind categoriile care contribuie la formarea fondului și am rămas foarte surprins, cînd am constatat că, din cei care sînt angajați în economia reală, în sectorul real al economiei, plătesc în fond aproximativ 16–18%, fiți atent și repet 16–18% numai. Restul sînt categorii care sînt scutiți de plată, sînt bugetari, care este același circuit de bani, bugetari.

Și întrebarea mea este următoarea. Iată dumneavoastră ați utilizat așa noțiuni ca: „categoriile socialmente vulnerabile”, „săraci”, „neangajați”. „Neangajați” aceasta înseamnă automat socialmente vulnerabile. Se prevede o procedură care stabilește categoria ca, spre exemplu, cea de la acordarea ajutorului social sau noi automat – neangajat aceasta înseamnă că nu poate să plătească ș.a.m.d. Noi avem neangajați care trăiesc mai bine ca noi mulți din această încăpere.

Doamna Oxana Domentii:

Mulțumesc, stimată coleg.

Într-adevăr, este vorba doar de categoriile de persoane neangajate, categorii de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, care se asigură în mod individual. Și am menționat, aceste categorii sînt prevăzute într-o anexă la lege, sînt specificate clar care sînt aceste categorii. Sînt persoane fizice neangajate, cu domiciliul în Republica Moldova, care se includ în una din următoarele categorii:

a) sînt proprietari cu destinație... cu terenuri cu destinație agricolă, cu excepția grădinilor și loturilor de legumicultură; fondatori de întreprinderi individuale, cu excepția pensionarilor și persoanelor cu dizabilități severe, accentuate ori medii; alți cetățeni ai Republicii Moldova care nu sînt angajați și care nu fac parte din niciuna din categoriile enumerate mai sus și nu sînt asigurate de către Guvern. Deci, există o hotărîre de Guvern în care sînt clar specificate aceste categorii de neangajați.

În ceea ce privește faptul că menționez că sînt cei mai săraci, spuneam că am venit cu aceste argumente dintr-un studiu al Organizației Mondiale a Sănătății. Ei au făcut analiză cine a rămas în afara asigurărilor obligatorii de asistență medicală, care categorii de cetățeni. Și tocmai de acolo, a fost identificat că sînt printre cei mai săraci.

Totuși, este adevărat că anumite, anumite categorii de cetățeni a căror venituri se situează sub nivelul minimului garantat de stat pe fiecare persoană din familie și se încadrează și cu alți indicatori de bunăstare după evaluarea lor, acestora Guvernul le oferă polița de asigurare deci... există acest drept să li se ofere polița de asigurare din contul statului. Există un număr important de cetățeni, care trec prin această metodă de evaluare a bunăstării, veniturile cărora, v-am zis că pe membru al familiei, sînt mai mici decît minimul garantat, care beneficiază de această poliță de asigurare din contul statului. Dar acest lucru iarăși spuneam că

depinde de situația familiei, în general. Totodată, nu prea mulți cetățeni își cunosc acest drept, nu-l revendică. Am văzut că nu întotdeauna este cunoscut acest drept.

Intenția noastră este poate de a fortifica acest mecanism de încadrare a cetățenilor săraci, poate să-i putem identifica mai bine, să reanalizăm, să revedem criteriile de includere în acest sistem, astfel încât, într-adevăr, să țintim în persoanele sărace și să-i putem să-i asigurăm din contul statului.

În ceea ce privește alte categorii de angajați, dumneavoastră aveți perfectă dreptate, aici sîntem și noi îngrijorați. Există un număr mic de salariați care plătesc această contribuție de asigurare medicală, cu toate că legislația prevede acest lucru.

Mai nou, avem cazul procurorilor, apropo, care prin decizii judecătorești încearcă să-și restituie banii sau contribuțiile de asigurări medicale pe care le-au achitat de cîțiva ani în urmă.

Avem situații, deja cîteva sute de cazuri. Există un precedent în judecată, cîteva sute de cazuri, prin care procurorii care au achitat contribuții de asigurări medicale din salariul lor deci acum invocă această decizie judecătorească și cer să li se restituie sumele de bani înapoi. Este vorba de 10, 12 mii de lei pe fiecare situație în parte.

Și aceasta nu este unica categorie, apropo, de cetățeni care, iată, pe astfel de algoritm merge și solicită banii înapoi din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală.

Atît cît noi cu dumneavoastră aici stăm și decidem de 3 ani de zile să le oferim această scutire cetățenilor săraci sau nu, alte categorii deja o fac foarte repede, prin toate instrumentele pe care le au.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Și noi vă mulțumim.

Domnule Cobzac,

Aveți vreo precizare sau a doua întrebare

Domnul Grigore Cobzac:

Nu este o întrebare, e o precizare totuși.

Doamnă Domentî,

Vă mulțumesc pentru informare, dar nu sînt satisfăcut de răspuns.

Eu am întrebat de altfel. Iată, aceste persoane, care sînt incluse în categoriile respective, ele vor fi evaluate, situația lor materială sau ele automat se scutesc?

Doamna Oxana Domentî:

Automat.

Domnul Grigore Cobzac:

Și dacă noi avem cazul cînd cele care sînt incluse în aceste categorii trăiesc bine mersi, sînt asemenea exemple, dar corespunde, atunci cum facem?

Doamna Oxana Domentî:

Eu nu știu dacă există astfel de cazuri în care situațiile chiar bine mersi ar putea să riște să nu achite de 3 ani de zile costul poliței de asigurare, pentru că aceasta implică după sine și penalități, și sancțiuni, și acești cetățeni nu aveau garanția că Parlamentul va veni cu această scutire.

Totuși eu insist pe faptul că majoritatea din acești cetățeni au ajuns în această stare din imposibilitate financiară de a achita această poliță de asigurare medicală.

Unii vor fi probabil că și norocoși. Nu exclud că există și cetățeni din categoria pe care dumneavoastră îi spuneți. Noi nu-i vom testa prin mecanisme de asistență socială. Noi propunem scutirea acestora automată doar în baza încadrării în categoria respectivă.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnule Cobzac,

Dacă aveți...

Domnul Grigore Cobzac:

Și eu doar pentru informare. Sînt o categorie de cetățeni care sînt tineri și sănătoși și care socot că ei nu se pot îmbolnăvi, și n-au de ce să plătească această poliță.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim, domnule Cobzac.

Doamna Oxana Domentî:

Vom ține cont de această situație.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Hotineanu,

Vă rog frumos.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Stimată doamnă președinte Oxana Domentî,

Acest proiect de lege al dumneavoastră are două fațete. Una bună și alta proastă.

Partea bună este că, într-adevăr, pentru acei la care deja a trecut anul bugetar respectiv și nu și-au procurat polițele, deci le asigurăm niște vacanții și neobligativitatea achitării polițelor de asigurare, cu toate că legea respectivă se cheamă Legea de asigurări obligatorii de stat.

În perioada după 2010, știți că, am extins grupele de cetățeni care sînt asigurați de către stat.

Mai mult ca atît, am încercat și astfel de proiecte de lege... au fost scutiți pentru mai multe perioade și în 2010, și în 2011 cetățenii care nu și-au achitat polițele de asigurări în medicină, dar efectele nu le-am avut respective.

Am mers pe formula ca să micșorăm la 25% costul polițelor pentru deținătorii de terenuri agricole, doar 1000 de lei din 4000. Și dacă i-ați inclus în acest proiect de lege, socot că nu este corect. Nu și-au procurat nici cu această mie de lei.

Mai mult ca atît, am asigurat, am zis că asistența medicală primară, și în 2010 am votat acel proiect de lege, este asigurată fiecărui cetățean al Republicii Moldova din contul Programului unic de asigurări în medicină în asistența medicală primară pentru toți cetățenii. Aceștia sînt bani de la companie.

Și dacă nu vor procura restul, cum se vor forma aceste fonduri de asigurări ca să asigurăm funcționalitatea instituțiilor spitalicești, fiindcă astăzi vorbim toți: nu sînt medicamente, nu sînt cutare, nu sînt cutare.

Am avut diferite... am avut și anul 2011 cînd pentru agricultori am extins termenul de achitare a polițelor pînă la 31 octombrie. A fost și așa proiect de lege. De aceea, aici eu susțin, în general, în linii mari. Anul a trecut, dar haideți să vedem cum poate altfel, că acest proiect de lege nu ne spune nimic ce ar fi cu ei în 2015 și după 2015, care va fi soarta lor.

Și al doilea lucru, și al doilea lucru foarte important, deci poate ne... avem legea care este asigurările obligatorii... Poate penalitățile să le excludem pe viitor, dar obligativitatea să-și procure această poliță ar trebui să rămînă.

Este obligativitatea cetățeanului Republicii Moldova să aibă grijă de sănătatea proprie și polița de asigurare îi garantează această sănătate.

Vă mulțumesc.

Doamna Oxana Domenti:

Eu sînt de acord că în mare parte ceea ce ați spus, stimate coleg, într-adevăr, acesta și este raționamentul asigurării obligatorii de asistență medicală. Persoana urmează să achite o anumită contribuție, o anumită primă de asigurare, pentru ca să poată beneficia de toate serviciile care sînt incluse în pachetul de asigurări medicale.

Doar că în această situație vorbim despre cetățenii care au datorii istorice față de fondurile de asigurării obligatorii de asistență medicală, care nu au procurat cu 1000 de lei, cu atît mai mult nu vor procura cu 4000 de lei istoric aceste sume.

Dacă este să vorbim de penalități, atunci termenul prescriptibil acestuia este doar de 6 luni, nu este de 3 ani, așa cum este datoria prescriptibilă față de... datoria față de poliță, dar am putea să revedem și termenul de diminuare a acestor penalități.

Urmează să gîndim foarte bine acest lucru. Dar vă spunem că noi vrem să venim cu o abordare absolut nouă, astfel încît să obligăm cetățeanul timp de un an de zile să se asigure și să încercăm să activizăm Compania Națională de Asigurări în Medicină să identifice aceste persoane mai repede, mai operativ, astfel încît persoana care se va asigura și va achita această poliță de asigurare medicală, fie în

condiții facilitare, fie nu, să beneficieze și de serviciile medicale de care are nevoie.

Pentru că astăzi îi impunem să plătim deja peste câțiva ani nici măcar oferindu-i dreptul la asigurare medicală.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Hotineanu,

Aveți a doua întrebare sau precizare?

Da, domnul Hotineanu, vă rog.

Domnul Vladimir Hotineanu:

...colegii din Parlament.

Deci nicicum sumar primele de asigurări în medicină nu sînt 16%, dar sînt doar 8: 4 și 4%.

Aceasta trebuie s-o ținem minte și...

Doamna Oxana Domentii:

Nu. 16% s-a vorbit de angajați...

Domnul Vladimir Hotineanu:

Dar nu achită. Deci...

Doamna Oxana Domentii:

...sectorul real.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Sectorul real: 4 și 4.

Doamna Oxana Domentii:

...această cifră...

Domnul Vladimir Hotineanu:

Da, da.

Doamna Oxana Domentii:

...dar...

Domnul Vladimir Hotineanu:

Nu, este 16 nicicum, doar 8% sumar. Aceasta este prima de asigurare. Sumar de la angajat și angajator și acel care...

Doamna Oxana Domentî:

Stimate coleg,

Colegul dumneavoastră avea altceva în vedere. Dumnealui vorbea despre ponderea salariaţilor care achită aceste contribuţii de asigurări în medicină şi nicidecum nu vorbea despre prima de asigurare. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulţumesc frumos.

Doamna Goţa,

Vă rog frumos.

Doamna Mihaela Spatari:

(*Mihaela Spatari – Fraţiunea PLDM*)

Domnul Andrian Candu:

Da, eu îmi cere scuze, calculatorul îmi arată altceva.

Cer scuze.

Doamna Mihaela Spatari:

Doamnă Domentî,

Conform datelor Companiei Naţionale de Asigurări în Medicină, în anul 2013 prima de asigurare în sumă fixă a fost achitată de peste 59 de mii de persoane, iar în 2014 a fost achitată de peste 48 de mii de persoane.

Iar întrebarea mea se referă la aceşti oameni. Cum credeţi şi cum facem noi, de fapt, ca această amnistie să nu creeze un hazard moral, dacă vreţi, faţă de acei care şi-au plătit în mod onorabil această poliţă?

Mulţumesc.

Doamna Oxana Domentî:

Întrebarea deja conţine anumită... o parte din răspuns pe care l-am oferit.

Este adevărat că diferenţa de cost a poliţei este una mare dintre 2013 şi 2014. De la 3318 de lei poliţa a crescut la 4056 de lei şi, probabil, această majorare de preţ a poliţei de asigurare şi explică numărul de cetăţeni în diminuare care şi-au cumpărat această poliţă de asigurare, pentru că oamenii nu au posibilitate.

Totuşi în situaţia când minimul de existenţă este în jur de 1500 de lei, costul poliţei depăşind de două-trei ori minimul de existenţă lunar a unui cetăţean, sigur că pune în dificultate mare cetăţenii.

Există, sigur că, cetăţeni responsabili care au procurat poliţa de asigurare medicală. Totuşi avantajul lor, după cum am mai spus, este că au beneficiat şi de servicii medicale poate în anul curent în care au procurat această poliţă. Aceşti cetăţeni, care vor achita această datorie, ulterior nu mai beneficiază de acest lucru.

Deci acesta este... a fost avantajul celor care au procurat poliţa de asigurare medicală.

Sigur că sînt dintre acei care au întîrziat cu procurarea poliţei, au cumpărat-o în anul următor şi nu au beneficiat de aceste servicii. Dar aceasta este ideea oricărei

amnistii, nu putem să vorbim despre o echitate în mod ideal... față de cineva s-a procedat, poate, într-un mod mai puțin echitabil.

Dar am zis că, vorbind de echitate, trebuie să abordăm lucrurile mult mai larg în raport cu alte categorii de cetățeni ș.a.m.d. Noi considerăm că este un lucru benefic și vom ajuta, și vom soluționa problemele financiare ale celor mai nevoiași cetățeni.

Domnul Andrian Candu:

Doamnă Spatari,

Mai aveți întrebări sau precizări? Nu?

Vă mulțumesc frumos.

Domnule Chirinciuc,

Vă rog frumos.

Domnul Iurie Chirinciuc:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Doamnă Domentii,

Desigur că este un precedent și această amnistie încurajează și alți cetățeni să nu-și procure această poliță de asigurare. Dar vreau să vă întreb dacă ați făcut un studiu și puteți să ne spuneți aproximativ câți cetățeni vor beneficia de această amnistie și care este efectul financiar, economic, impactul asupra asigurărilor sociale acelor care nu vor beneficia de această amnistie?

Doamna Oxana Domentii:

Da. Mulțumesc mult.

Vreau să vă zic că impactul financiar a fost unul diferit de la an la an în funcție de cât de activă a fost Compania Națională de Asigurări în Medicină să identifice aceste persoane care nu s-au asigurat, cât de activă a fost, ulterior, pe acei de la care nu a putut încasa în mod benevol bani să-i trimită în instanța de judecată.

Statistica denotă că anul cel mai benefic, da, pentru Compania Națională de Asigurări în Medicină a fost să încaseze un milion șase sute de mii de lei de pe urma acestor cetățeni pe care i-a identificat ulterior care nu s-au asigurat medical.

Sigur că în perioada electorală această cifră a fost mult mai mică, pentru că după cazul cu cetățeanul care... din Ștefan Vodă, da, s-au mai liniștit, cumva, lucrurile. Compania i-a mai lăsat în pace pe acești cetățeni.

Dar și anul 2014... aceste venituri care au venit din urma persoanelor care nu s-au asigurat sînt mai mici în fondurile de asigurări obligatorii de asistență medicală. Dar în situația maximă vorbim de 1 milion 600 de mii de lei.

Este altceva și onorariul executorilor judecătorești, dar aceasta este o temă specială.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnule Chirinciuc,

Mai aveți altă întrebare sau precizare?

Vă mulțumesc.
Domnule Ștefan Creangă,
Poftiți.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Doamnă autoare,

Spuneți-ne, vă rog, noi cunoaștem cu toții că bugetul CNAM este... la baza căruia este un principiu, al solidarității sociale, și este foarte benefic acest principiu. În ce măsură acest proiect de lege, să spunem, puțin deviază de la acest principiu?

Mulțumesc.

Doamna Oxana Domentii:

Deci dacă este să vorbim de solidaritate într-un an curent bugetar, putem considera că nu s-a respectat în anul pentru care scutim aceste datorii de cetățeni. Este, într-un fel, afectat acest principiu de solidaritate.

Dar vă spuneam că e vorba de acei mai nevoiași cetățeni și e vorba de faptul că ei chiar sînt impuși să achite costuri mult mai mari decît acești salariați, pentru că, dacă salariatul plătește contribuția de asigurare medicală în sumă fixă din salariul real pe care îl primește, persoanele care cumpără polița de asigurare medicală o fac în baza unui salariu prognozat pentru anul viitor, care este mai mare decît... față de ceilalți cetățeni.

Mai mult decît atît, vreau să vă zic că și Guvernul este unul dintre asiguratorul de bază al 15 categorii de cetățeni. Și dacă este să calculăm care este contribuția acestora pentru fiecare persoană asigurată, veți vedea că este circa de 3 ori mai mică decît cea pe care trebuie să o facă o persoană procurîndu-și polița de asigurare în mod individual.

La părerea mea, trebuie să revedem modul de formare a costului poliței de asigurare medicală pentru persoanele care se asigură în mod individual, pentru că acesta este unul exagerat de mare.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos, domnule Creangă.

Și ultimele întrebări de la domnul Brega.

Domnul Gheorghe Brega:

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Noi din 2009 tot venim cu proiecte de acestea așa, știți, populare și...

Doamna Oxana Domentii:

Din 2004.

Domnul Gheorghe Brega:

... de fiecare dată iese cînd un partid, cînd altul să demonstreze ce grijă mare avem noi de acei care... haideti să fim reali, ce grijă avem noi de acei săraci.

Dar problema nu este într-aceasta. Toată problema este nu că oamenii n-au pe ce procura, da sînt, o parte mică, toată problema este în credibilitatea față de polița aceasta de asigurare.

Oamenii nu au nici o încredere că, procurînd polița aceasta de asigurare, ei au să... Știți cum o tratează: ei spun că aceasta este o hîrtie care anterior era roșie, acum e verde și nu mai mult.

Și aceasta dovedește faptul... aceasta dovedește faptul și acum ce se întîmplă în spitale. Care poliță? Cine o să procure această poliță, se duc în spital, procură tot.

Noi cu dumneavoastră am fost în spital, am văzut ce au procurat pacienții. Tot. Păi, atunci cui îi trebuie polița aceasta, că el de suma aceasta se tratează?

Doamna Oxana Domentii:

Aceasta este întrebarea?

Domnul Gheorghe Brega:

De aceasta noi trebuie să... cu orice preț... ca Ministerul Sănătății, CNAM să se cointerezeze să demonstreze că pacientul...

Doamna Oxana Domentii:

Sigur.

Domnul Gheorghe Brega:

... procurînd această poliță, o să se poată trata, o să aibă drepturi la investigații. Și oamenii o să procure, nu vă faceți probleme. Iată aici noi trebuie să dovedim că această poliță are valoare. Dar la momentul cînd ea nu are nici o valoare... putem...

Doamna Oxana Domentii:

Este un comentariu?

Domnul Gheorghe Brega:

Poftim?

Doamna Oxana Domentii:

Un comentariu sau aveți întrebare?

Domnul Gheorghe Brega:

Nu. Eu vă spun noi trebuie să lucrăm la faptul ca să...

Doamna Oxana Domentii:

Da. Sigur. Da.

Domnul Gheorghe Brega:

Acesta îmi un comentariu.

Doamna Oxana Domentî:

Da.

Stimate coleg,

Totuși, aș vrea să vin cu o remarcă. Spuneți că în fiecare an se vine în Parlament cu astfel de legi. Vreau să vă zic că acest lucru, într-adevăr, s-a întâmplat pînă în 2009, era cîtuși de cît anual acest lucru, revedeam categoriile de cetățeni care au datorii.

Din... în 2010 s-a mai întâmplat acest lucru. Din 2011 pînă în 2014 noi, fracțiunea noastră, am înregistrat în fiecare an astfel de proiecte de legi. Iar dumneavoastră, din păcate, ați fost printre acei care nu ați susținut aceste proiecte de legi, astfel încît aceste datorii s-au adunat, iată, deja pentru 3 ani de zile.

În ceea ce privește stimularea cetățenilor să procure polițe sigur că aceasta este calea cea mai bună și cea mai corectă. Statistica arată că cetățenii, totuși, au încredere în această poliță, o fac atunci doar cînd merg la spital, cînd au nevoie să facă intervenții costisitoare și calculează că este mult mai convenabil, totuși, să procure această poliță de asigurare cu tot cu penalități, dar să beneficieze de anumite servicii medicale. Deci are ea o anumită valoare.

Dar sînt absolut de acord că credibilitatea cetățenilor în sistemul de sănătate și în sistemul de asigurări medicale este una în descreștere. Și noi aici cu dumneavoastră trebuie să lucrăm, să depunem eforturi cu toții, astfel încît persoana asigurată să aibă drepturi necondiționate să-și... să primească toate serviciile medicale care sînt prevăzute de polița de asigurare medicală.

Aceasta va fi munca noastră. Aceasta va fi prioritatea comisiei noastre. Noi vom urmări și vom monitoriza ca drepturile cetățenilor asigurați să fie respectate, astfel încît cei care vor beneficia de poliță să fie, într-adevăr, avantajați în raport cu acei care nu se asigură în mod medical... în... nu se asigură. Și acest lucru să devină unul stimulator și nu o finalitate pentru oameni.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

A doua întrebare.

Domnul Brega.

Domnul Gheorghe Brega:

O mică precizare.

Deci, doamnă Domentî, ceea ce ați declarat dumneavoastră acum în plenul Parlamentului aceasta încă o dată dovedește că este un proiect de lege populist, pentru că deodată ați menționat „noi, Partidul Comuniștilor,” cineva a votat, cineva nu a votat.

Lăsăm aceasta, cine a votat și cine nu a votat. Haideți să ne gîndim... oamenii să se trateze, nu cine vine, pentru cine vine. Haideți, noi sîntem în Parlament toți cetățeni... Bine, și altă dată declarați altfel.

Doamna Oxana Domentî:

Eu aş fi de acord cu dumneavoastră că sănătatea cetăţenilor trebuie să o plasăm... şi sistemul de sănătate să-l plasăm dincolo de sistemul politic.

Totuşi, sîntem în Parlament şi există nişte autori ai acestui proiect de lege, nu pot să nu spun de unde vine această iniţiativă... acest proiect de lege.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulţumim frumos.

Vă mulţumim frumos, domnule Brega.

Dacă e ceva cu luări de cuvînt, oricînd vă poftim.

Doamna Oxana Domentî:

Nu, am raportul...

Domnul Andrian Candu:

Şi, în final, probabil, ultimele întrebări de la domnul Ştirbate.

Domnul Petru Ştirbate:

Mulţumesc.

Sper că este în final.

Doamnă preşedinte,

Cunoaştem în detalii problema, cunosc şi eu problema, am discutat-o şi la comisie, cu siguranţă... dar teama colegilor care este aici referitor la distorsionarea sistemului şi de a-i învăţa pe acei rău platnici în continuare să fie... mă tem că şi mai tare o să ia amploare acest proces.

Spuneţi, vă rog, astăzi sînteţi gata să promiteţi dumneavoastră că la anul nu o să veniţi cu acest proiect de lege din nou?

Doamna Oxana Domentî:

Dacă dumneavoastră, stimate coleg, mă veţi susţine în iniţiativa pe care o voi înainta, astfel încît datoria prescriptibilă să se încheie în anul curent, poate chiar am să vă invit să fiţi şi autorul acestei iniţiative. Nu va fi necesar anul viitor să venim cu un astfel de proiect de lege, pentru că lucrurile vor fi automate.

La fel, împreună cu dumneavoastră sîntem în comisia de specialitate şi intră în funcţia noastră să verificăm ca serviciile medicale să fie calitative, să fie prestate acele servicii de care cetăţeanul are dreptul să beneficieze atunci cînd este asigurat. Şi împreună cu dumneavoastră trebuie să facem, să monitorizăm ca Ministerul Sănătăţii să asigure drepturile pacienţilor.

Mulţumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulţumesc frumos.

Domnule Ştirbate,

O ultimă precizare.

Domnul Petru Știrbate:

Să înțeleg, necondiționat, dumneavoastră la anul nu veți veni cu, astfel de proiect de lege?

Mulțumesc.

Doamna Oxana Domentî:

Da, stimată coleg.

Avem o soluție mai durabilă în acest sens cu care vom veni neapărat în timpul apropiat.

Domnul Andrian Candu:

Și pe această notă pozitivă se încheie această sesiune de întrebări și răspunsuri și mulțumim frumos doamnei Domentî în calitate de autor, și o invităm pe ea să ne prezinte raportul comisiei, în calitatea ei de președinte de comisie.

Doamna Oxana Domentî:

O să vă plictisiți, stimați colegi, că am 3 proiecte la rînd.

Raport asupra proiectului de Lege cu privire la scutirea unor categorii de populație de achitarea obligațiilor financiare prescriptibile față de fondurile obligatorii de asistență medicală pentru perioada precedentă anului 2015.

Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat în ședință proiectul de lege menționat, inițiativă legislativă a unui grup de deputați. În cadrul dezbaterilor pe marginea proiectului de lege nominalizat, membrii comisiei au menționat următoarele.

Pe parcursul ultimilor ani s-au atestat numeroase cazuri de incapacitate de plată a datoriilor prescriptibile față de fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anii precedenți de către anumite categorii de persoane fizice, neangajate în câmpul muncii, în special de către persoanele fizice deținătoare de terenuri agricole și fondatori de întreprinderi individuale, care pe parcursul anilor nu au avut activități economice.

Obligațiunea de a achita costul poliței medicale în creștere, de la an la an, dar și penalitățile pentru neprocurarea la timp a acesteia, s-a transformat într-o povară financiară enormă pentru mai multe familii nevoiașe. Proiectul de lege discutat prevede scutirea acestor categorii de persoane de datoriile acumulate față de fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală.

Comisiile parlamentare s-au expus pe marginea acestui proiect prin avize pozitive, condiționate de susținerea acestuia de către Guvern.

În ședința din 11 martie Guvernul Republicii Moldova a avizat pozitiv proiectul de lege, cu condiția că scutirea de achitarea obligațiilor financiare prescriptibile să se producă în cazul în care persoanele respective își confirmă statutul de persoană asigurată în sistemul de asigurări obligatorii de asistență medicală pe perioada anului 2015.

Membrii comisiei au acceptat această propunere a Guvernului și, cu votul unanim, propun Plenului Parlamentului aprobarea și adoptarea proiectului de lege în două lecturi, ținînd cont de formularea făcută de către Guvern.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Dacă sînt întrebări în adresa doamnei președinte, în adresa comisiei.

Nu sînt întrebări.

Vă mulțumim frumos, doamna Domentii.

Nu, avem luările de cuvînt, îmi pare rău, o să mergem după procedură exactă.

Vă mulțumim frumos.

Prima luare de cuvînt – doamna Valentina Stratan, din partea Partidului Democrat, 7 minute.

Doamna Valentina Stratan:

Mult stimată domnule Președinte al Parlamentului,

Stimați colegi deputați,

Discutăm un proiect de lege, conceptul căruia s-a regăsit periodic în multe alte proiecte votate anterior de Parlamentul Republicii Moldova. În acest context, țin să amintesc că acest subiect de scutire a unor categorii de populație de achitarea obligațiilor financiare prescriptibile față de fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală a fost discutat ultima dată în Parlament în luna martie a anului 2011.

Deși Parlamentul la acel moment a anulat datoriile pentru o perioadă de 3 ani, pe care anumite categorii de populație le acumulase, vedem că pînă în prezent situația la acest subiect nu s-a schimbat deloc spre bine.

Nu pun la îndoială intenția bună a acestui proiect de lege, nici că printre cei datornici sînt persoane cu venituri mici sau chiar foarte mici, pe care ei niciodată nu le-ar investi în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală. Cu toate acestea sînt convinsă că mulți cetățeni cu venituri la fel de mici, fiind responsabili în fața legii, au făcut mari sacrificii plătind puținii bani, pe care i-au avut pentru polița medicală, inclusiv pentru faptul de a nu fi purtați prin instanța de judecată.

Cu siguranță, ținem minte cazul șocant și jenant din toamna anului 2014, cînd cetățeanul Duplinschii Vladimir din Ștefan Vodă, în baza unei decizii judecătorești, a fost arestat și închis pentru faptul că nu și-a cumpărat polița de asigurare medicală.

De asemenea, nu se exclude posibilitatea că unii cetățeni ar putea în mod intenționat să nu-și procure polița de asigurare medicală, așteptînd periodic asemenea decizii pe care noi le vom lua astăzi.

Putem constata, că acest proiect de lege este unul întîrziat, dar totodată, conține și un element discriminatoriu în raport cu acești cetățeni care au trecut prin instanțele de judecată și, în baza deciziei acesteia din urmă, fie că și-au achitat deja datoriile, fie că urmează să le plătească retroactiv. Ori proiectul discutat nu prevede anularea acestor datorii.

În acest context, consider că ar fi fost corect ca Guvernul, care a avizat pozitiv acest proiect de lege, să inițieze procedura de amnistiere, inclusiv pentru acești cetățeni datornici, indiferent la care etapă procesuală se află.

Stimați colegi,

Proiectul de lege propus spre aprobare vine să soluționeze problema datornicilor pe termen scurt, însă, cu părere de rău, nu soluționează problema în esență, iar acest lucru ne obligă pe noi, legislatorii, cât și Compania Națională de Asigurări în Medicină, să venim cu noi și eficiente mecanisme, care ar permite evaluarea și revizuirea categoriilor de populație, care cu adevărat necesită suport din partea statului în vederea asigurării medicale.

Este regretabil că, nici după 11 ani de aplicare a principiului solidar și obligatoriu de asigurări medicale, Compania Națională de Asigurări în Medicină nu posedă mecanisme eficiente de evidență și identificare la timp a rău-platnicilor, fie că aceștia sînt persoane fizice sau juridice. Este regretabil că, la moment, nu cunoaștem numărul real al lor, precum nu cunoaștem nici numărul real al celor pe care intenționăm să-i scutim de datorii prin proiectul discutat.

Personal îmi exprim speranța că asemenea proiecte în Parlament se discută pentru ultima dată, pentru că este de datoria noastră, a tuturor, să căutăm și să găsim noi măsuri, noi mecanisme, care ar fi mult mai echitabile pentru toți acei care se asigură medical.

Cu toate obiecțiile pe care le avem și rezervele, oricum, vreau să spun că Frațiunea Partidului Democrat va susține adoptarea acestui proiect de lege în primă și a doua lectură. (*Aplauze.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Mulțumim.

La tribuna principală se invită domnul Reidman, reprezentantul Partidului Comuniștilor cu luare de cuvînt, din partea fracțiunii.

Domnul Oleg Reidman:

Уважаемые коллеги,

Надеюсь, что мне не придется использовать все время отводимое от имени... регламент мне позволяет. А кому 2 минуты – тот обойдется.

Не все время, которое позволяет регламент от имени фракции, тем не менее, скажу, тем не менее, скажу. Мы должны обратиться, рассматривая этот закон, к сути процесса. А суть этого процесса – это страхование, страхование.

Вообще-то неправильно со стороны Правительства обуславливать эту льготу, эту амнистию, покупкой полиса в этом году – неправильно. Потому что человек, не купивший полис в прошлом году – перед ним государство не несло никакой ответственности по этому полису. (К звукорежиссеру обратитесь!)

Поэтому, вообще-то, это неправильно (*kumoare în sală*), но можно, но можно в конце концов согласиться.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Reidman,
Vă rog frumos...

Domnul Oleg Reidman:

Нарушено ли...

Domnul Andrian Candu:

Domnul Reidman,
Vă rog frumos, un minut.
Dragi colegi,

Și mă adresez, în primul rând, reprezentanților Partidului Socialiștilor.

Vă rugăm frumos, există... (*rumoare în sală*) asta este plenul Parlamentului, există respect reciproc față de toți. Există o persoană la tribuna principală, are luare de cuvânt, manifestațiile sînt potrivit regulamentului și voturile la sfîrșit.

Vă rog frumos.

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Reidman,
Continuați.

Domnul Oleg Reidman:

Второй вопрос, касается санкционирования за прошедший период при том, что бюджетный год у медицинского страхования – от и до. То есть человек уже не воспользовался или государство уже не понесло перед ним ответственность в прошлом бюджетном году, а в этом бюджетном году собирается взять за это какие-то деньги.

Другое дело, что нам необходима система администрирования в течение бюджетного года исполнения Закона об обязательном медицинском страховании всеми гражданами.

Для этого существуют специальные меры или можно разработать – это предмет другого закона, и мы должны будем к нему обратиться.

Например... просто пример. Если мы включим стоимость полиса медицинского страхования в вычитаемые расходы по подоходному налогу, то эти вот самозанятые люди, или неангажированные люди, или люди, получившие дополнительный доход, предъявляя декларацию о доходах в налоговую инспекцию, тут же подпадают под контроль, был у него полис или не был.

Сегодня вопрос стоит так: мы не администрируем ничего, мы ловим тех, кто попался. Тех, кто попался. А попадаются не так уж много.

Поэтому, как и любая амнистия, как и любая амнистия, она, безусловно, носит в себе некий характер справедливости, что тот, кто уже понес наказание по амнистируемой статье, – никуда не денешься – он уже отбыл, как говорится и давно вышел.

А это амнистирование несет определенную несправедливость. Но мы должны на это пойти с открытыми глазами в предвидении того, что система

администрирования этих взносов должна получить усовершенствование, причем серьезное.

Я бы предложил от имени фракции все-таки рассмотреть закон в двух чтениях, чтобы люди – поскольку амендамент Правительства, кондиция Правительства все-таки была, была, да – чтобы люди успели исполнить условия для получения права на такую амнистию.

Спасибо.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

În continuare, supun votului pentru primă lectură proiectul de Lege cu privire la scutirea unor categorii de populație de achitarea obligațiilor financiare prescriptibile față de fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru perioada precedentă anului 2015, înregistrat cu nr.10 din 21 ianuarie 2015.

Cine este pentru aprobarea acestui proiect de lege în primă lectură, vă rog frumos votați.

Majoritatea.

Întrebare în adresa comisiei și a președinților de fracțiuni, dacă proiectul este gata pentru a doua lectură.

Doamna Domentî,

Vă rog frumos.

Doamna Oxana Domentî:

Comisia a propus să aprobăm acest proiect în două lecturi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Mă adresez în... președinților de fracțiuni.

Doamna Greceanîi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Noi vom susține această inițiativă legislativă.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Lupu.

Da. Vă mulțumesc frumos. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Streleț.

Vă mulțumesc frumos. (*Rumoare în sală.*)

Da, am înțeles. Cine este...

Doamnă Domentî,

Vreți, aveți ceva de procedură?

Doamna Oxana Domentii:

Doar pentru stenogramă, că se acceptă în lectura a doua toate amendamentele propuse de către Guvern...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Foarte importantă precizare.

În continuare, se supune votului, pentru lectura a doua, aprobarea definitivă a proiectului de Lege cu privire la scutirea unor categorii de populație de achitarea obligațiilor financiare prescriptibile față de fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru perioada precedentă anului 2015, proiectul nr.10.

Cine este pentru, vă rog frumos să votați.

Numărătorii,

Pe sectoare, vă rog mult.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 40.

Sectorul nr.2 – 38.

Sectorul nr.3 – 14.

Domnul Andrian Candu:

Cu 92 de voturi, proiectul de lege a fost adoptat. (*Rumoare în sală.*)

Da, domnule Brega...

De procedură, domnul Brega.

Domnul Gheorghe Brega:

Mulțumesc.

Stau și mă întreb, 92 au votat, noi 13 ne-am abținut: câți deputați avem noi în Parlament? (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Eu...

Domnul Gheorghe Brega:

105, probabil. Da?

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, pe sectoare încă o dată am să vă rog frumos, rectificări în privința numărului ...

Domnul Vladimir Odnostalco:

Господин...

Я извиняюсь ... передалось от коллег со второго сектора. Еще раз извиняюсь.

Domnul Andrian Candu:

Deci sectorul nr.1,
Cîte voturi sînt?

N u m ă r ă t o r i i:

– 25.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.2,
Încă o dată, vă rog frumos.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 38.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.3,
Vă rog frumos încă o dată.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.3 – 14.

Domnul Andrian Candu:

Rectific. Cu 77 de voturi, proiectul de Lege cu privire la scutirea unor categorii de populație de achitarea obligațiunilor financiare prescriptibile față de fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru perioada precedentă anului 2015, nr.10 din 21 ianuarie 2015, a fost votat în două lecturi și în lectură finală.

Vă mulțumesc frumos. (*Rumoare în sală.*)

În continuare, se propune spre examinare proiectul de Lege nr.51 din 4 martie 2015 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative.

Se invită la tribuna principală coautorul acestui proiect de lege, doamna Oxana Domentî.

Doamna Oxana Domentî:

Stimați colegi,

Vă prezint spre atenția dumneavoastră proiectul de Lege nr. 51 din 4 martie 2015 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative.

Continuăm discuția cu privire la asigurările obligatorii de asistență medicală și vreau să vă informez că conform legislației actuale, sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală este un sistem de finanțare bazat pe principii bine definite, printre care: principiul unicității, obligativității, egalității, contributivității, repartiției.

În conformitate cu aceste principii de funcționare a asigurărilor obligatorii de asistență medicală, Guvernul are calitatea de asigurat pentru 15 categorii de persoane neangajate, cetățeni ai Republicii Moldova.

Contribuția Guvernului, în conformitate cu legile anuale ale fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, reprezintă o cotă procentuală din totalul cheltuielilor aprobate ale bugetului de stat, cu excepția cheltuielilor efectuate din veniturile cu destinație specială prevăzute în legislație, dar nu mai mică decât 12,1%.

Guvernul, în calitatea sa de asigurat pentru aceste 15 categorii de persoane prevăzute de legislație, nu trebuie, după cum reiese din principiile menționate mai sus, și nu poate fi tratat într-un mod privilegiat în raport cu alte categorii de asigurați.

Contrar acestor raționamente, în ultimii ani se conturează o tendință negativă, care se amplifică de la an la an, de stabilire a unor condiții inechitabile pentru diferite categorii de asigurați, contribuția financiară a Guvernului pentru o persoană asigurată fiind mai mică, de la două la trei ori în funcție de alte categorii în raport de categorie, decât contribuția altor categorii de plătitori.

Deci, totodată, cheltuielile pentru asigurarea obligatorie de asistență medicală a categoriilor de persoane pentru care, conform legislației, Guvernul are calitatea de asigurat nu au statut de cheltuieli prioritare așa cum prevede Legea finanțelor publice și responsabilității financiar-fiscale pentru alt gen de cheltuieli.

Mai mult decât atât, în ultimii ani transferurile lunare ale Ministerului Finanțelor către contul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, adică plata pentru categoriile de cetățeni asigurați de către stat, sînt virate cu mari întârzieri, acestea depășind uneori chiar 60, 90 de zile, dar și mai mult am avut situații înregistrate.

Acest fenomen creează dificultăți în activitatea financiară a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină și, respectiv, a instituțiilor medico-sanitare publice, generînd întârzieri la achitarea facturilor pentru medicamente consumabile, servicii.

Uneori transferurile pe care bugetul le datorează Companiei Naționale de Asigurări în Medicină se fac chiar la sfîrșit de an, în ultima zi a anului, 31 decembrie, și atunci aceste sume sînt stocate în solduri, fie soldurile Companiei Naționale de Asigurări în Medicină mai des, care, ulterior, nu mai pot fi cheltuite, așa cum noi cu dumneavoastră am convenit în bugetul de asigurări medicale pentru anul respectiv, ci necesită o altă reglementare specială.

De aceea și vă puneți întotdeauna aici întrebări: da cum așa, parcă nu aveam bani în medicină, dar avem solduri debitoare la Compania Națională de Asigurări în Medicină?

Astea sînt niște solduri care sînt create artificial, pentru că Ministerul Finanțelor face aceste întârzieri nu ritmic, dar atunci cînd îi convine.

Din cele expuse mai sus, pentru asigurarea bunei funcționări a sistemului de asigurări obligatorii de asistență medicală, sînt necesare reglementări legislative care ar garanta ritmicitatea și previzibilitatea finanțării sistemului de sănătate, stabilindu-se termene lunare concrete pentru virarea transferurilor Ministerului Finanțelor către Compania Națională de Asigurări în Medicină, cît și stabilirea caracterului prioritar al acestora.

Proiectul de lege propus prevede reglementări privind mărimea și termenele lunare ale transferurilor din bugetul de stat în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, termenul limită fiind propus la data de 27 a fiecărei luni de gestiune. Acest termen limită a fost propus reieșind din termenele actuale de raportare și plată a impozitelor și taxelor, data de 25 lunar, stabilite de legislație pentru agenții economici.

Prevederile proiectului propus au drept scop excluderea practicii vicioase de reținere cronică de către Ministerul Finanțelor și de întârziere îndelungată a transferurilor din bugetul de stat către fondurile obligatorii de asistență medicală, fapt care generează, după cum vă spuneam, presiuni financiare sporite în cadrul sistemului de sănătate, implică nerealizarea în deplină măsură a programului unic... implică realizarea în deplină măsură a programului unic al asigurărilor obligatorii de asistență medicală și deblochează dezvoltarea sistemului de sănătate în general.

Implementarea prevederilor proiectului de lege propus dezbaterii nu necesită cheltuieli suplimentare.

Vă mulțumesc pentru atenție.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnule Brega,

Întrebările către coautor.

Domnul Gheorghe Brega:

Mulțumesc.

Am o întrebare și un amendament.

Începem cu amendamentul. Deci la articolul 21 alineatul (1) „suma totală” ș.a.m.d. eu aș mai adăuga aici: „CNAM achită instituțiilor medicale pînă la data de 5 a fiecărei luni”. Vă spun de ce. Pentru că CNAM tot transferă banii la instituțiile medicale nu imediat, tot peste 2-3 luni, posibil, cum vin banii din buget, nu... recunosc, dar, totuși, CNAM tot reține, ba le trebuie lor la construcții capitale. Deci în fiecare lună pînă pe data de 5 transferă banii instituțiilor medicale.

Și am o întrebare către dumneavoastră, doamnă președinte. Ceea ce ați vorbit dumneavoastră de solduri, de transferuri, foarte corect ați vorbit, vă susțin în toate, numai că nu ați menționat un singur lucru că toate soldurile acestea și toată sistema aceasta este pornită tot de la dumneavoastră.

Noi, în 2009, cînd am venit, am găsit soldul de peste 6 sute de milioane de la guvernarea comunistă. Acum avem 248 de milioane. Iată aici trebuie să...

Doamna Oxana Domentii:

Da. Vă mulțumesc.

Domnul Gheorghe Brega:

... menționați, foarte corect.

Doamna Oxana Domentii:

Vă mulțumesc...

Domnul Gheorghe Brega:

Schema e făcută de dumneavoastră, nu trebuie tare să învinuiți pe cineva.

Vă mulțumesc.

Doamna Oxana Domentii:

Chiar așteptam să-mi adresați această întrebare, pentru că văd că vehiculați cu acest lucru de multe ori.

În primul rând, cu privire la amendamentul dumneavoastră. Eu aș susține că CNAM tot trebuie să fie responsabilizat pentru transferurile către Compania Națională... către instituțiile medicale, doar că acest amendament ține de un alt articol absolut diferit decât cel în care am făcut amendamentul.

Și s-ar putea să veniți dumneavoastră, stimate coleg, cu un nou proiect de lege, pentru că ar schimba conceptul acestui proiect.

În ceea ce privește soldurile pe care le-am înregistrat pînă în 2009 în sistem, vreau să vă declar cu toată responsabilitatea că soldurile pînă în 2009 ale Companiei Naționale de Asigurare în Medicină aveau un cu totul alt caracter. Deci ele... banii pe care îi adunam la asigurări medicale erau mai mulți decât îi planificam la începutul anului. Deci veniturile creșteau cu ritmuri mai mari decât planificam noi. Aveam o creștere economică supra la ceea ce prognozăm inițial. Tocmai aceasta este caracterul acestor solduri.

După aceasta, situația s-a schimbat categoric și aceste solduri care s-au creat după 2010–2011 încoace au acest caracter artificial despre care vă spun. Ele se formează din întârzierile cronice pe care le face Ministerul Finanțelor către Compania Națională de Asigurări în Medicină. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

A doua întrebare, domnule Brega, sau precizare.

Domnul Gheorghe Brega:

Am o mică precizare.

Doamnă președinte,

Eu vă înțeleg pe dumneavoastră. Aveți tot dreptul să spuneți povești de adormit copiii, că reiese așa, că dumneavoastră planificați zero și soldurile erau de 600 de milioane. Așa am înțeles, planificați zero și erau mai... tocmai cu 600 de milioane mai mult de la zero.

Mulțumesc. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Oxana Domentî:

Nu, domnule Brega,

Noi am planificat așa cum s-a planificat și ulterior. Deci, practic, indicatorii de prognozare erau... sau metodele erau aceleași, doar că ținteam mai bine, prognozăm mai bine.

Mai mult decât atât, economia creștea cu ritmuri mai mari decât era planificat. Tocmai de aceasta s-au creat aceste solduri. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnule Streleț,

Vă rog frumos, întrebările.

Doamna Oxana Domentî:

Așa-i?

Domnul Valeriu Streleț:

Mulțumesc.

Doamnă Domentî,

Remarc că avem doar coraportul Comisiei economie, buget și finanțe și avizul Comisiei administrație publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice. Celelalte comisii nu au avizat acest proiect.

Și ceea ce este foarte important, nu este avizul Guvernului, care indiferent de faptul că nu prevede diminuarea sau majorarea cheltuielilor bugetare, într-un fel, nu putem implica o... un anumit efect de neconstituționalitate, însă ar fi firesc ca, totuși, Guvernul să se pronunțe: e gata să-și asume el aceste angajamente, aceste transferuri egale în rate, nu este gata, cum vede dumnealui motivul sau cum explică ș.a.m.d.

De ce nu am putut aștepta un pic ca să fie și avizul Guvernului și apoi comisia să-și prezinte raportul, și să examinăm deja cu toate actele în regulă, cum se spune?

Doamna Oxana Domentî:

Mulțumesc, stimată coleg, pentru această sugestie.

Noi chiar am insistat să discutăm și la... în cadrul comisiei de specialitate în care am avut un vot unanim de susținere. Dar am înțeles că a fost și această susținere necondiționată în Comisia economie, buget și finanțe tocmai din faptul că ar exista și un anumit conflict de interese. În acest sens, legea nu implică cheltuieli suplimentare.

Mai mult decât atât, am avut aici adesea discuții în Parlament când Ministerul Finanțelor chiar nu recunoștea aceste întârzieri, dar pe care noi le vedem mai întârziat atunci când ele, totuși, apar și sînt publicate prin rapoarte pe pe site-ul Ministerul Finanțelor. Vedem aceste întârzieri doar că ele nu sînt recunoscute.

Ministerul Finanțelor recunoaște și știe că are datoria să asigure aceste transferuri ritmice și este firesc, pentru că sistemul de sănătate trebuie finanțat

ritmic. E vorba de salariile medicilor care se finanțează ritmic, e vorba de procurări... de achiziții de medicamente care urmează să se facă ritmic, de achiziții de produse alimentare ș.a.m.d., toate serviciile comunale se achită ritmic.

Deci nu poate fi tolerată o situație în care anumiți bani vin pe conturile instituțiilor medicale mai târziu, pentru că acum am constatat o situație critică, da, a instituțiilor medico-sanitare publice care au datorii enorme față de acești furnizori de medicamente.

Și interesul nostru nu ar fi fost... mă rog, dacă am putea să tolerăm această situație în continuare, este în favoarea sistemului ca să avem aceste datorii, doar că în situația când a apărut această situație critică cu devalorizarea leului agenții economici au blocat furnizarea medicamentelor și am intrat într-o situație de criză. Deci este normal ca să nu avem datorii față de furnizorii de orice gen de servicii.

Noi considerăm că... și vă invit să luăm această decizie politică, să nu consultăm Guvernul în acest sens. Dacă va fi nevoie, pentru lectura a doua vom aștepta și opinia Guvernului, dar pentru lectura întâi este suficient ca să luăm această decizie politică pentru care vă invit.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Streleț,

Vă rog frumos, precizare sau a doua întrebare.

Domnul Valeriu Streleț:

E o precizare, o propunere care, de fapt, s-a regăsit în acest răspuns foarte detaliat a doamnei Domentî.

Doar aş vrea să menționez că acei care nu au furnizat medicamente, nu au furnizat nu din cauză că lor nu li se plăteau banii de la CNAM, dar din cauză că, conform diferențelor de curs valutar, considerau că aceasta va fi o afacere păguboasă pentru ei, de aceea și au stopat livrările.

Altă treabă este cum s-a organizat. Noi am avut audieri la subiect, așa că nu mai revenim la subiect... la această temă.

Doar că aceasta și vroiam să vă propun ca pentru lectura a doua să vedem, totuși, și avizul Guvernului în condițiile respective. Este...

Doamna Oxana Domentî:

Dar dacă este, totuși, să vorbim de aceste datorii care s-au format. În situația în care existau aceste datorii înregistrate față de agenții economici aceștia au avut motiv să sisteze livrarea pînă la momentul în care instituțiile medico-sanitare publice ar fi achitat aceste datorii. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnule Hotineanu,

Vă rog frumos, dacă aveți întrebări.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Doamnă Domentî,

O întrebare, așa, mai mult cu o tentă de glumă. Dacă ați fi dumneavoastră ministru de finanțe, v-ați dori acest proiect de lege?

Doamna Oxana Domentî:

Nici un ministru al finanțelor nu și-ar dori acest proiect de lege și nici orișice proiect legat de buget, da. Orișice ministru al finanțelor și-ar dori să fie liber să încaseze banii și să cheltuie așa cum își dorește el. Da. Să-i transfere la BEM, da, stimate coleg. *(Rîsete în sală.)*

Domnul Andrian Candu:

Domnule Hotineanu,

Aveți o propunere în acest sens?

Domnul Vladimir Hotineanu:

Da. Eu doar și o precizare...

Domnul Andrian Candu:

În privința ministrului mă refer.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Nu, nu, nu. Nu în privința ministrului.

Domnul Andrian Candu:

Precizare atunci.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Deci eu aș vrea să precizez niște lucruri privind Legea fondurilor. Din mari păcate, sistemul de sănătate este de așa natură că nu întotdeauna poți să prevezi niște situații excepționale, la fel cum a fost în 2009 pandemia de gripă și atunci există... nu în zadar există fondul de profilaxie. În marea majoritate soldurile se formează din acest fond de profilaxie, care rămân neutilizate la 31 decembrie. Din mari păcate. Și aceste solduri, din an în an, se vor repeta, dar ele vor fi diminuate. Aceasta-i, întotdeauna, nu vom mai ajunge noi, fiindcă soldul deja este folosit și nu vom ajunge noi cifrele acelea de 600 de milioane. Cum s-au format, nu voi da, aprecieri la situația aceasta.

Și acuma privind criza de medicamente. Mie mi se pare că totuși, nu, nu se referă, dar vă rog, un pic, să mă ascultați, fiindcă a generat atîta în societate, ultimele 3 luni de zile, acest lucru și majorarea prețurilor.

După mine, Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale ar trebui dintotdeauna să spună care sînt stocurile și aceste stocuri pe cît timp asigură siguranța statului pentru nu a majora prețurile în caz de situații financiare absolut aparte. Iată aici e o chestie importantă, fiindcă noi nu am cunoscut acest lucru și ar trebui să-l cunoaștem.

Eu vă mulțumesc.

Doamna Oxana Domentî:

Eu vă mulțumesc, stimată coleg.

Într-adevăr, discuția cu privire la prețurile la medicamente este una mai largă și depășește contextul acestei legi, asupra căroră noi ne-am expus și în cadrul comisiei, am avut audieri, avem o decizie și vom reveni permanent asupra acestui subiect astfel, încât să facem ca prețurile la medicamente să fie obiective.

Eu vă invit, stimați colegi, să votați acest proiect de lege.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Mai sînt întrebări?

Domnul Reidman,

Vă rog frumos.

Domnul Oleg Reidman:

Nu, nu, eu am o propunere. La vot în primă lectură numai. Ajunge, ajunge cu discuțiile.

Domnul Andrian Candu:

Nu mai sînt alte întrebări.

Nu mai sînt înscrieri pentru a adresa întrebări doamnei coautor și o invit, dacă tot dumneaei... doamna Domentî, dumneavoastră o să prezentați și raportul comisiei?

Vă rog frumos, prezentați raportul comisiei pentru primă lectură.

Doamna Oxana Domentî:

Comisia protecție socială, sănătate și familie, reieșind din atribuțiile și competențele sale funcționale, a examinat în primă lectură proiectul de Lege cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, inițiativă legislativă a unui grup de deputați.

În urma dezbaterilor purtate pe marginea proiectului de lege nominalizat, membrii comisiei, au menționat importanța adoptării unor astfel de prevederi.

În ultimii ani se atestă o întârziere a transferurilor efectuate de Ministerul Finanțelor către Compania Națională de Asigurări în Medicină, destinate acoperirii financiare a serviciilor medicale.

Adesea transferurile lunare sînt efectuate cu întârziere de pînă la 2 luni, iar transferurile pentru ultimele luni se fac în ultima zi a anului bugetar, creînd astfel solduri debitoare ce nu pot fi utilizate în anul de gestiune și implică reglementarea specială. Reținerea transferurilor afectează activitatea economico-financiară a instituțiilor medico-sanitare publice și conduc la acumularea de către acestea a datoriilor creditoare față de achitarea salariilor, precum și față de furnizori și prestatori de servicii medicale. Această stare de lucruri periclitează procesul de prestare calitativă a serviciilor medicale.

Prezentul proiect de lege are drept scop garantarea ritmicității și previzibilității finanțării sistemului de sănătate, prin excluderea întârzierilor menționate.

Totodată, membrii comisiei au menționat importanța includerii în lista de cheltuieli prioritare ale Guvernului a cheltuielilor de finanțare destinate sistemului de sănătate.

Membrii comisiei consideră oportună promovarea proiectului de lege în termen de urgență și, cu votul unanim, propun Parlamentului aprobarea acestuia în primă lectură.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Dacă sînt întrebări în adresa comisiei?

Nu sînt întrebări în adresa comisiei.

Avem o singură înscriere pentru luările de cuvînt.

Doamna Valentina Stratan,

Vă rog frumos, vă rugăm, vă invităm la tribuna principală, din partea fracțiunii, aveți 7 minute.

Doamna Valentina Stratan:

Mult stimat domnule Președinte al Parlamentului,

Stimați colegi deputați,

De la bun început îmi exprim speranța, că prezentul proiect de lege va fi susținut, prin consens larg și necesar, pentru că, citez: „O stare bună a sănătății este în beneficiul tuturor sectoarelor și a întregii societăți, fiind o resursă de neprețuit”. Citatul este preluat din Strategia Europeană pentru Sănătate 2020.

Problema necesității de a include sistemul de sănătate în prioritățile de finanțare a bugetului de stat a fost abordată în nenumărate rînduri în Parlamentul Republicii Moldova pe parcursul anilor de mulți colegi deputați.

Cu regret, acest subiect discutabil nu și-a găsit susținerea necesară și din acest motiv instituțiile medicale își primeau banii contractați de la Compania Națională de Asigurări în Medicină cu mari întârzieri, pentru că aceasta din urmă, la rîndul său, primea transferurile de la Trezoreria de Stat, pentru categoriile de populație asigurate de către Guvern, cu rețineri îndelungate.

Acest cerc vicios este unul defectuos și nesatisfăcător ori orice întârziere semnificativă de transferuri financiare pentru instituțiile medicale înseamnă dereglarea ritmului normal și necesar în activitatea acestora.

Recent, la începutul anului curent, țara s-a confirmat cu o situație alarmantă de criză de medicamente și consumabile în instituțiile medicale care a fost cauzată din diverse motive.

Unul din acesta, după cum am constatat noi, deputații din comisia de profil, problema a fost generată și de întârzierea transferurilor de la bugetul de stat către CNAM.

Cunoaștem că legislația națională prevede sancțiuni și penalități pentru persoanele fizice și juridice, care nu-și onorează obligativitatea de asigurare

medicală, însă nimeni nu poartă răspundere în cazul în care instituțiile medicale sînt afectate de finanțare întârziată, cu toate că acestea asigură asistență medicală pentru toți cetățenii, inclusiv pentru acei ce-i asigură Guvernul.

Transferurile întârziate au devenit o practică pentru Ministerul Finanțelor. Acest lucru contribuie și la crearea de solduri mari la sfîrșit de an în bugetul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, în pofida faptului că pe parcursul anului instituțiile medicale sînt în insuficiență permanentă a acestora.

Conform rapoartelor privind executarea fondurilor obligatorii de asistență medicală pentru ultimii ani, lunar sau trimestrial, Ministerul Finanțelor datorează CNAM-ului zeci și sute de milioane de lei. Doar în luna noiembrie a anului trecut s-a atestat o întârziere la transferuri de circa 175 de milioane de lei, deși cunoaștem că normele metodologice de aplicare a Programului unic al asigurărilor de asistență medicală CNAM-ul este obligat să transfere lunar pentru serviciile medicale nu mai puțin de 80 la sută din suma total contractată și împărțită la 12 luni.

Procedura transferurilor financiare întârziate pentru sistemul de sănătate a persistat, inclusiv în perioada lunilor ianuarie–februarie a anului curent, iar acest fenomen a creat, și mai continuă să creeze, mari inconveniențe în asigurarea asistenței medicale oportune și calitative, cît și în activitatea normală a instituțiilor medicale din întreaga țară.

Stimați colegi,

În contextul celor expuse și în calitate de coautor la prezentul proiect de lege, solicit și eu respectuos susținerea acestui proiect de lege pentru primă lectură.

Mulțumesc. (*Aplauze.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Și în continuare propun votului pentru primă lectură proiectul de Lege cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, înregistrat cu nr. 51 în 4 martie 2015.

Cine este pentru, vă rog frumos, să votați.

Vă mulțumesc frumos.

Majoritatea. Proiectul de lege este votat în primă lectură.

În continuare propun spre examinare proiectul de Hotărîre cu privire la declararea săptămîinii de salubritate de primăvară „Cu sufletul curat într-o țară mai curată” nr.86 din 17 martie 2015.

Prezintă unul dintre coautori, domnul Chiril Lucinschi.

Domnul Chiril Lucinschi:

Mulțumesc domnule Președinte.

Stimați colegi,

Proiectul de Hotărîre cu privire la declararea săptămîinii de salubritate de primăvară „Cu sufletul curat într-o țară mai curată” a fost elaborat cu scopul de a promova un mediu ambiant curat și un mod de viață sănătos. Pe parcursul iernii toată țara a fost împînzită de gunoști neautorizate. Este de responsabilitatea

fiecăruia dintre noi să contribuim la înlăturarea acestora, protejînd mediul înconjurător.

Astfel, în săptămîna premergătoare Sfintelor sărbători ale Învierii, proiectul propune a fi organizate acțiuni de salubritate în toată țara, cu implicarea directă a administrației centrale, a instituțiilor publice, instituțiilor de învățămînt și a cetățenilor. Totodată, se recomandă și autorităților administrației publice locale și comitetului executiv al UTA Găgăuzia de a realiza programe proprii de salubritate a localităților de pe teritoriul administrat.

Potrivit proiectului, în fiecare an, înainte de aceste sărbători pascale, vom asigura o curățenie nu doar spirituală, dar și a mediului în care locuim.

Rog susținerea.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Dacă sînt întrebări adresate autorului.

Domnul Furculiță,

Vă rog frumos.

Fracțiunea Partidului Socialiștilor.

Domnul Corneliu Furculiță:

Da. Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate autor,

Așa, cu titlul de propunere. Prima. Ați putea să introduceți în lege în calitate de specii necesare pentru plantare doar stejarii.

Și al doilea. Avînd în vedere că, în ultima săptămîna de Paști, înainte de învierea Domnului, toți cei implicați în furtul banilor, inclusiv cei de aici din sală, să se spovedească la biserică, căci este și un mare păcat să-ți...

Domnul Andrian Candu:

Domnule Furculiță...

Domnul Corneliu Furculiță:

...jăcmănești poporul.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, închideți microfonul dumnealui.

Domnul Corneliu Furculiță:

Apoi să întoarcă miliardele furate.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos să închideți microfonul. (*Rumoare în sală.*)

Răspundeți la prima întrebare, domnul Chiril Lucinschi, fiindcă n-are rost să răspundeți la a doua întrebare, că nu e legată de subiect.

Vă rog frumos.

Domnul Chiril Lucinschi:

Eu cred că trebuie să auzim toate ironizările și pe urmă să răspund la...

Domnul Andrian Candu:

Răspundeți. Mai tare spuneți aceeași chestie.

Domnul Chiril Lucinschi:

Nu, eu mai am...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Munteanu.

Domnul Chiril Lucinschi:

Nu. Cred că dacă sîntem oameni serioși, într-adevăr, vedem ce se întîmplă în țară, trebuie și să avem o atitudine serioasă. Dacă vreți ceva să faceți, ceea ce ați încercat acum, avem alte scene în Republica Moldova și cred că trebuie, putem să vă organizăm un spectacol de așa gen.

O să avem o scenă undeva în centru și o să ieșiți acolo cu circul ăsta.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Munteanu,

Vă rog frumos.

Domnul Valeriu Munteanu:

Domnule Lucinschi,

O să continui dar nu pe aceeași notă pe care am insistat dimineață. De fapt, dimineață era foarte serios. Acum, la articolul 3 din proiectul de hotărîre spuneți în felul următor: „Se recomandă autorităților administrației publice locale și Comitetului Executiv al UTA Găgăuzia”.

Consider că sintagma „și Comitetul Executiv al UTA Găgăuzia” trebuie înlocuită cu „administrația publică de nivelul unu și doi” și atunci o să fie totul explicit, pentru că implică în mod automat și această sintagmă.

Nicăieri, în nici o lege nu am mai văzut unde separăm aceste două materii.

Mulțumesc.

Domnul Chiril Lucinschi:

Vă mulțumesc.

Anterior am discutat acest subiect cu colegul meu domnul deputat Deliu și exact aceeași ordine de idei a fost propusă, ca să amendăm această hotărîre anume cu această schimbare.

Sînt de acord. În principiu...

Domnul Valeriu Munteanu:

Deci amendamentul va fi, se... alineatul (2), (3), pardon, va suna în felul următor: „Se recomandă autorităților administrației publice locale de nivelul unu și doi să realizeze programe” și tot așa mai departe după text.

Domnul Chiril Lucinschi:

Putem și așa, dar putem să lăsăm: „Se recomandă autorităților administrației publice locale să realizeze programe proprii de salubritate” ... Așa.

Domnul Andrian Candu:

Deci în calitate de autor înțelegem că acceptați acest amendament și reformulându-l schimbați textul articolului 3, cum l-ați citat acum.

Domnul Chiril Lucinschi:

Corect, domnule Președinte.

Eu cred că pentru stenogramă ar fi bine dacă am să citesc acest...

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos.

Da, foarte bine.

Domnul Chiril Lucinschi:

Articolul 3. – Se recomandă autorităților administrației publice locale să realizeze programe proprii de salubritate a localităților de pe teritoriul administrat.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

În felul următor va fi propus și spre vot.

Domnule Munteanu,

Mai aveți alte precizări sau întrebări?

Vă mulțumim.

Domnul Deliu.

Domnul Tudor Deliu:

Deci eu am o propunere de ordinul tehnicii legislative. Articolul 6 specifică sau stipulează că prezenta hotărâre intră în vigoare la data adoptării.

Cunoaștem că actele legislative intră în vigoare ori la data publicării, ori la data indicată în act.

De aceea, se propune următoarea variantă: „Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării”.

Domnul Chiril Lucinschi:

Se acceptă.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Dacă autorii au acceptat, atunci fără discuții. Stați, numai o clipă. Numai o clipă.

Domnule Deliu,

Mai aveți alte întrebări sau precizări? Nu.

Vă mulțumesc frumos.

Domnule Novac,

Poftiți.

Domnul Grigore Novac:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Eu, continuând gândul, început de domnul Munteanu, referitor la articolul 3, anume sintagma „se recomandă”. Da ce se întâmplă dacă aceste recomandări sînt ignorate de către autoritățile publice locale?

Deci însăși recomandarea unei autorități publice locale își pierde esența. Asta unu.

Domnul Chiril Lucinschi:

Noi avem...

Domnul Grigore Novac:

Da, vă rog.

Domnul Chiril Lucinschi:

Mulțumesc pentru întrebare.

Noi avem și articolul 5. – Controlul realizării prezentei hotărîri se pune în sarcina Guvernului Republicii Moldova.

De aceea, Guvernul o să aibă un șir de măsuri, cred că, elaborate și o să aibă control. O să exercite controlul asupra executării acestei hotărîri. (*Rumoare în sală.*)

Deci este... Prin hotărîre de Guvern. Așa se face. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Stimate domnule Novac,

A fost menționat...

Domnul Chiril Lucinschi:

Miniștrii se adună la ședința Guvernului și se votează o hotărîre de Guvern, care este propusă de Ministerul Mediului în cazul dat.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Doamna Fusu.

Doamna Corina Fusu:

Da. Domnule Lucinschi,

Dumneavoastră în această hotărîre declarați săptămîna premergătoare, da?

Domnul Chiril Lucinschi:

Da.

Doamna Corina Fusu:

...Sfintelor sărbători ale Învierii, dumneavoastră menționați. În Hotărîrea Parlamentului cu privire la zilele de sărbătoare și zilele de odihnă nu există o asemenea noțiune „Sfintelor sărbători ale Învierii”, ci „Sfintelor sărbători de Paște”. Asta-i.

Domnul Chiril Lucinschi:

Putem să ajustăm la ceea ce este în...

Doamna Corina Fusu:

Da.

Domnul Chiril Lucinschi:

...acest act normativ. Da.

Doamna Corina Fusu:

Da. Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnule Deliu,

Mai aveți o altă întrebare sau precizare?

Domnul Tudor Deliu:

Da. Mulțumesc mult.

Am o precizare cu referire la obiecția domnului Novac.

Deci nu poate legislativul să oblige administrația publică locală ca să facă ceva. Și absolut corect domnul raportor a menționat că controlul realizării decii hotărîrii se pune în sarcina Guvernului, deoarece, potrivit Constituției, în articolul 96, Guvernul este acel care exercită conducerea generală a administrației publice și, prin măsurile pe care le va elabora, vor fi implementate prevederile acestei hotărîri.

Mulțumesc mult.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Alte întrebări văd că nu sînt.

Vă mulțumim frumos, domnule Lucinschi.

Invit la tribuna principală președintele Comisiei pentru administrație publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice.

Doamnă Bodnarencu,

Vă rog frumos, pentru a prezenta raportul comisiei.

Doamna Elena Bodnarencu:

Onorat Parlament,

Comisia administrație publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice a examinat, la ședința sa din 19 martie 2015, proiectul de Hotărâre nr.86 din 18 martie 2015 cu privire la declararea Săptămânii de salubritate de primăvară „Cu sufletul curat într-o țară mai curată”, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de un grup de deputați în Parlament din Frațiunea Partidului Liberal Democrat din Republica Moldova în conformitate cu prevederile articolului 73 din Constituția Republicii Moldova și articolului 47 din Regulamentul Parlamentului.

Comisia sesizată în fond constată că proiectul de hotărâre a fost elaborat cu scopul de a promova un mediu ambiant curat, precum și modul sănătos de viață.

Totodată, proiectul de hotărâre prenotat prevede de a organiza acțiuni de salubritate în țară cu implicarea directă a autorităților publice centrale și locale, instituțiilor publice, instituțiilor de învățământ și a cetățenilor.

Concomitent, comisia permanentă menționează că proiectul de hotărâre prevede că autoritățile publice locale de nivelul unu și doi și autoritățile publice centrale să realizeze programe proprii de salubritate a localităților pe teritoriul administrat.

Comisia administrație publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice constată că proiectul de hotărâre este unul binevenit și se impune ca o necesitate pentru implementarea acestuia.

Reieșind din cele expuse, comisia sesizată în fond propune Parlamentului spre examinare și adoptare proiectul de Hotărâre nr.86 din 18 martie 2015 cu privire la declararea săptămânii de salubritate de primăvară „Cu sufletul curat într-o țară mai curată”.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Dacă sînt întrebări în adresa comisiei.

Domnul Valeriu Munteanu.

Domnul Valeriu Munteanu:

Doamnă președinte,

Vreau să-mi spuneți dacă, din punctul dumneavoastră de vedere, acest proiect implică cheltuieli financiare și, respectiv, avem nevoie de avizul Guvernului pentru acest proiect.

Cel puțin, din punctul meu de vedere, am impresia că o să fie nevoie de cantități mai mari de var, de lopeți, de borduri, de alte chestii și respectiv...

Puieți, da.

Doamna Elena Bodnarencu:

Cred că...

Domnul Valeriu Munteanu:

...și alte elemente.

Doamna Elena Bodnarencu:

Cred că în limitele bugetului prevăzut pentru înverzirea și amenajarea țării noastre și pe nivelul localităților noi ne încadrăm și nu este necesitatea de surse adăugătoare.

Este necesitatea în atitudinea destul de responsabilă a tuturor actorilor, începînd de la Guvern și prelungind cu cetățeanul de rînd, către mediul ambiant și către modul sănătos de viață.

Mersi.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos. Nu mai sînt alte întrebări.

Vă mulțumim frumos, doamnă Bodnarencu.

Vă mulțumim frumos, doamnă președinte.

În continuare, se supune votului proiectul de Hotărîre cu privire la declararea săptămîinii de salubritate de primăvară „Cu sufletul curat într-o țară mai curată”. Este vorba de hotărîre de Parlament, se aprobă prin votul majorității celor prezenți.

Cine este pentru vă rog frumos să votați.

Majoritatea au votat.

Proiectul de Hotărîre cu privire la declararea săptămîinii de salubritate de primăvară „Cu sufletul curat într-o țară mai curată” nr.86 din 17 martie 2015 a fost adoptat.

În continuare propun spre examinare subiectul nr.12 de pe ordinea de zi ce se referă la proiectele de acte legislative care și-au pierdut actualitatea.

Primul este proiectul de lege nr.69 din 21 februarie 2014 pentru completarea și modificarea Legii nr.1381 privind Codul electoral.

Prezintă, înțeleg, domnul Tudor.

Dacă sînt întrebări? Bine, haideți de pe loc.

Domnul Tudor Deliu, vicepreședinte al Comisiei juridice, numiri și imunități.

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc mult.

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de Lege nr.69 din 21 februarie 2014 pentru modificarea și completarea Codului electoral, inițiativă legislativă a unui grup de deputați din Parlament, și comunică următoarele.

Proiectul de lege conține reglementări prin care se propune ca alegerile parlamentare și referendumurile republicane să se desfășoare pe parcursul a două zile consecutive în secțiunile de votare organizate pentru alegătorii care se află în

străinătate la data alegerilor, astfel încât a doua zi să se suprapună cu ziua indicată în actul de stabilire a alegerilor pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Proiectul de lege a fost aprobat în primă lectură de către Parlament la data de 21.07.2014.

Referitor la reglementările din proiect menționăm că, odată cu propunerea de modificare a perioadei de timp destinată votării peste hotare, este necesară ajustarea cadrului legislativ la noile prevederi, în special ceea ce ține de: securizarea votării, care presupune păstrarea și asigurarea integrității pe parcursul a două zile a buletinelor de vot; asigurarea confidențialității informației din listele electorale cu privire la participarea alegătorilor la votare; ajustarea termenelor de prezentare a rapoartelor financiare; ajustarea normei privind interdicția efectuării agitației electorale în ziua alegerilor și cea precedentă alegerilor. Astfel de reglementări nu au fost prevăzute în proiect. De asemenea, nu au fost prezentate nici amendamente în acest sens.

De asemenea, autorii proiectului nu au prezentat o fundamentare economico-financiară ce ține de estimarea și acoperirea cheltuielilor bugetare suplimentare legate de: salarizarea membrilor și funcționarilor din cadrul organelor electorale, prelungirea perioadei de degrevare sau convocare, achitarea recompensei persoanelor nedegrevate pentru încă o zi de activitate în condițiile articolului 32 din Codul electoral, servicii de transport, antrenarea suplimentară a responsabililor autorităților publice cu care conlucrează Comisia Electorală Centrală în procesul de organizare a alegerilor.

Având în vedere argumentele expuse și în temeiul articolului 47 alineatul (15) din Regulamentul Parlamentului, Comisia juridică, numiri și imunități, cu majoritate de voturi, propune plenului Parlamentului spre respingere proiectul de Lege nr.69 din 21 februarie 2014.

Mulțumesc.

Voce din sală:

Dar eu l-aș susține. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Și eu vă mulțumesc frumos.

În continuare cu referire la...

Voce din sală:

Întrebări?

Domnul Andrian Candu:

Întrebări în adresa cui? (*Rumoare în sală.*)

Bine, domnule Valeriu Munteanu.

Întrebări în adresa comisiei. (*Rumoare, râsete în sală.*)

Domnul Valeriu Munteanu:

Domnule vicepreședinte al comisiei,

Am o întrebare. Acest proiect a fost, totuși, aprobat în legislatura trecută în primă lectură. Era primit cu ovații. Nu este un know-how moldovenesc. Acest lucru nu este o invenție a noastră, este preluat din altă parte și funcționează destul de bine.

Vreau să vă întreb ce s-a întâmplat în această scurtă perioadă când ați îmbrățișat acest proiect de lege și acum, când condrumenții nu mai sînt, deja dați cu piciorul acestui proiect de lege și ideii, și încercați să învinuiți acest proiect sau această idee de zeci și zeci de capete de acuzare pe care le-ați citit acolo.

Poate, totuși, există loc ca să gîndim și să regîndim acest proiect de lege, avînd în vedere că, vă spuneam, că la scurtă distanță părerea s-a schimbat fundamental. Acum cîteva luni, în toamna anului trecut, îmbrățișați acest proiect. Pentru lectura întîi raportul comisiei arăta cu totul altfel și acum, deja, încercați să-l respingeți.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Deliu,

Vreți să îi răspundeți domnului Valeriu Munteanu sau nu are rost?

Mersi.

Domnul Tudor Deliu:

Da, desigur.

Eu m-aș fi mirat, dacă domnul Munteanu nu ar adresat această întrebare.

Domnule Munteanu,

Vreau doar să zic că niciodată nu există perfecțiune sau... da. De aceea eu am menționat în raport că acest proiect de lege conține niște lacune care trebuiesc ajustate.

De asemenea, deci e necesar de intervenit și în alte acte legislative. De aceea, poate și are sorți de izbîndă ideea, dar ideea trebuie materializată într-un proiect care să corespundă tuturor rigorilor.

Domnul Andrian Candu:

Mai ales că, bănuiesc, că în lectura a doua ar fi fost foarte greu de lucrat fără autori. (*Rîsete, rumoare în sală.*)

Domnule Deliu.

Domnul Tudor Deliu:

Da. Nu, nu numai aceasta.

Eu am menționat în raport că nu au parvenit... nu a parvenit nici un amendament de la colegi, inclusiv nici chiar de la colegii din fosta ... aici mă opresc. Aici mă opresc. (*Rîsete, rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Fosta și trei puncte.

În continuare este...

Domnul Tudor Deliu:

Fosta familie liberală, hai să zic așa.

Domnul Andrian Candu:

Noi am înțeles.

Domnule Valeriu Munteanu,

Mai aveți a doua întrebare sau precizare?

Vă mulțumesc frumos.

Doamnă Domentî,

În privința celui de-al doilea proiect de Lege pentru modificarea și completarea Legii privind la sistemul de salarizare în sectorul bugetar, proiectul nr.2084 din 23 iunie 2008 în procedură de reexaminare.

Doamna Oxana Domentî:

Da.

Stimați colegi,

Vă prezint spre atenție raportul pe marginea obiecțiilor Președintelui Republicii Moldova asupra Legii nr.106 din 16 mai 2008 trimisă Parlamentului spre reexaminare.

Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat obiecțiile Președintelui Republicii Moldova asupra Legii nr.106 din 16 mai 2008 trimisă Parlamentului spre reexaminare. În continuare raport.

Prin scrisoarea sa din 23 iunie 2008, Președintele Republicii Moldova a solicitat Parlamentului completarea Legii nr.106 cu un nou articol care ar prevedea intrarea în vigoare a legii mai întârziată, după includerea în legea anuală a bugetului a mijloacelor necesare implementării acestei legi.

Raportul comisiei nr.1383 din 19 noiembrie 2008 nu a fost examinat de plenul Parlamentului, iar Legea nr.106 din 16 mai 2008 nefiind reexaminată și, respectiv, promulgată.

În perioada ce s-a scurs din anul 2008, modificările și completările operate prin Legea nr.106 din 16 mai 2008, precum și obiecțiile și propunerile Președintelui Republicii Moldova și-au pierdut actualitatea, normele respective fiind adoptate în mai multe legi în anii anteriori.

Cu votul unanim al membrilor săi, Comisia protecție socială, sănătate și familie propune plenului Parlamentului spre respingere Legea nr.106 din 16 mai 2008 și obiecțiile Președintelui Republicii Moldova pe marginea legii menționate, pe motivul pierderii actualității lor.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim, doamnă președinte.

Întrebări în adresa raportorului? Nu sînt întrebări în adresa raportorului.

În baza articolului 47 alineatul (15) din Regulamentul Parlamentului, supun votului, prin hotărîre, respingerea acestor proiecte de legi pe motivul pierderii actualității.

Cine este pentru, vă rog frumos să votați.

Majoritatea.

Respectivele proiecte nr.69 din 21 februarie 2014 și nr.2084 din 23 iunie 2008 au fost respinse.

În continuare... a fost epuizată ordinea de bază, ordinea de zi de bază pentru ședința de astăzi.

Și trecem la Ora Guvernului. Este ora 15 și 58, aproape ora 16. Declar deschisă Ora Guvernului pînă la ora 17.00.

Au fost înaintate mai multe întrebări în adresa miniștrilor, viceministrilor și altor reprezentanți ai autorităților centrale. Le voi lua în ordinea în care au fost formulate atunci, doar aș vrea să vă readuc aminte prevederile Regulamentului.

Raportorul, persoana va prezenta informația. Persoana care a formulat întrebarea mai are dreptul la precizare. Precizarea nu poate să fie mai mare de... să dureze mai mult de două minute. Și timpul pentru răspuns la precizare – 3 minute.

În continuare o invităm la tribuna principală pe doamna Maia Sandu, ministrul educației, să răspundă sau mai bine zis să prezinte informații la solicitarea domnului Valeriu Munteanu cu referire la unele date din CV-ul domnului Primu-ministru Chiril Gaburici.

Vă rog frumos, doamnă Maia Sandu.

Doamna Maia Sandu – ministru educației:

Bună ziua.

Stimate domnule deputat,

Doamnelor și domnilor deputați,

Mă bucur ca de fiecare dată să vin în fața dumneavoastră, pentru a discuta pe teme de educație. De această dată, însă, mă înțarcă o urmă de regret, pentru că trebuie să vorbim despre trecut și nu despre viitor.

Am primit din partea domnului deputat Valeriu Munteanu o serie de interpelări, care, am certitudinea, sînt izvorîte din dorința domniei sale ca educația din Republica Moldova să fie mai calitativă, mai relevantă și mai accesibilă tuturor cum, de altfel, ne-o dorim și noi, și am exprimat-o foarte clar în Strategia Educație 2020.

Prima dintre aceste interpelări am primit-o chiar înainte plecării mele în Statele Unite ale Americii cu scopul de a căuta resurse și a iniția proiecte de modernizare a educației din țara noastră, motiv pentru care am dat dispoziție să se formuleze un răspuns complet, care să-i fie înaintat domnului deputat cu celeritate.

Această deschidere și disponibilitate de comunicare a Ministerului Educației s-au dovedit a nu fi pe placul domnului deputat, dînsul considerînd că răspunsul nostru a fost unul evaziv și pîrtinitor, scuzați-mă, deși el a fost complet, bazat pe informațiile primite de la instituțiile relevante și cu trimiteri la prevederile legale, aplicabile la momentul desfășurării evenimentelor.

Mai mult, domnia sa ne acuză că nu ne-am prezentat în plenul Parlamentului cu răspunsul nostru, în condițiile în care de la data prezentării interpelării nu a mai fost nici o sesiune de plen a Parlamentului.

Deși această atitudine ne face să avem îndoieli cu privire la buna credință a demersului domnului deputat și stârnește suspiciunea unui demers politicianist, venim astăzi în fața dumneavoastră cu toată deschiderea și dorința de a lămuri deplin toate întrebările la care Ministerul Educației, conform legii, poate furniza un răspuns.

La 11 martie, Ministerul Educației a oferit, în mod punctual, răspunsuri la toate întrebările formulate în interpelarea expusă în cadrul ședinței Parlamentului din 5 martie 2015. Dacă e nevoie, pot reveni la fiecare dintre aceste întrebări.

În ultima interpelare insinuați precum că, Ministerul Educației, în răspunsul la care m-am referit, ar fi denaturat conținutul juridic al unui text de lege. Respingem categoric această învinuire. În răspunsul la interpelarea cu pricina Ministerul Educației, într-adevăr, nu a citat în deplinătate articolul 36 alineatul (10) din Legea învățământului nr.547-XIII din 21 iulie 1995. Însă de aici, pînă a aduce învinuiri cu privire la alterarea conținutului unui text de lege, este cale lungă.

Referirea Ministerului Educației la recunoașterea actelor de studii, eliberate de către instituțiile care nu au fost supuse acreditării, s-a făcut exclusiv prin raportare la suspiciunile conținute în interpelarea dumneavoastră cu privire la nelegalitatea unor atare acte de studii. Altfel spus, Ministerul Educației a răspuns ipotetic ce se întâmplă cu diplomele eliberate de instituțiile care nu sînt acreditate.

Însă, în același răspuns, cu un alineat mai sus, a fost specificat foarte clar, că Universitatea Slavonă a fost acreditată prin Hotărîrea Colegiului Ministerului Educației nr.8.2 din 21.10.2003.

Prin urmare, întrebarea dacă este sau nu legală o diplomă eliberată de către o instituție neacreditată în situația în care instituția concretă care a eliberat diploma respectivă fusese acreditată rămîne a fi retorică.

A doua chestiune, la care vreau să mă refer, ține de licențierea Universității Slavone.

De fapt, întrebările au vizat prezentarea informației despre licențele Universității Slavone din perioada cuprinsă între anii 1999 și 2007.

În anul 2002, Camera de Licențiere a eliberat Universității Slavone licența seria AMMII nr.015679, valabilă pînă la 29.05.2007.

În anul 2007, Camera de Licențiere a eliberat Universității Slavone licența seria AMMII nr.024913 din 22.05.2007, valabilă pînă la 22.05.2012. Licența respectivă a fost reperfectată la 04.09.2009 cu valabilitate pînă la 04.09.2014.

În ceea ce privește licențierea Universității Slavone în perioada cuprinsă între 1997 și 2002, adică de la fondare pînă la obținerea primei licențe a Camerei de Licențiere este de menționat, pentru început, că textul articolului 7 alineatul (13) din Legea nr.1257-XIII din 16 iulie 1997 cu privire la evaluarea și acreditarea instituțiilor de învățămînt din Republica Moldova în vigoare în perioada respectivă era altul, decît cel învederat în interpelare.

Astfel, între 1997 și 2002 articolul 7 alineatul (13) al Legii nr.1257 din 1997 exista în redacția sa originală și prevedea că instituțiile de învățămînt își pot

desfășura, continua activitatea de instruire doar în domeniile, pentru care au obținut autorizația de funcționare provizorie sau acreditarea.

Abia prin articolul 13 din Legea nr.333-XV din 24 iulie 2003 pentru modificarea și completarea unor acte legislative în vigoare din 19.09.2003 conținutul articolului 7, inclusiv alineatul (13) a suferit modificări în sensul substituirii cuvintelor „autorizate provizoriu” cu „licențiate”, având într-un final următoarea redacție:

„Instituțiile de învățământ își pot desfășura, continua activitatea de instruire doar în domeniile, pentru care au obținut licența și acreditarea.”

În varianta originală a Legii nr.1257 din 1997, semnificația conceptelor de „autorizație de funcționare provizorie” sau „autorizație de încredere”, un alt termen utilizat, era echivalentă cu semnificația licenței. Acest lucru derivă, în special, din conținutul articolului 7 alineatul (2) litera a) și al articolului 7 alineatul (3) din Legea nr.1257 din 1997 în care formula autorizație de încredere este succedată de termenul licență luat în paranteze.

Din această cauză, adoptarea la 26 martie 1999 a Legii nr.332-XIV privind acordarea de licență pentru unele genuri de activitate nu a fost în măsură să determine eliberarea de către fostul Minister al Învățământului și Științei a vreunui act complementar Universității Slavone.

Ori, după cum s-a menționat, autorizația provizorie pentru activitate în domeniul învățământului, eliberată în anul 1997, era echivalentul licenței prin prisma legislației speciale în materie de acreditare a instituțiilor de învățământ.

Voi trece la celelalte întrebări formulate în cele 2 interpelări.

Întrebare. Care este diploma de studii, în baza căreia domnul Gaburici a fost înmatriculat la ASEM?

Potrivit informațiilor prezentate de Academia de Studii Economice din Moldova, baza înmatriculării domnului Chiril Gaburici a constituit-o atestatul de studii medii de cultură generală. Totodată, potrivit aceleiași surse, actul de studii, în baza căruia a fost înmatriculat, a fost retras de deținător la momentul exmatriculării.

Următoarea întrebare. A participat domnul Gaburici la examenele de bacalaureat la Colegiul de Microelectronică și Tehnică de Calcul din Chișinău și a picat aceste examene sau a fost exmatriculat înaintea participării la bacalaureat?

Conform datelor puse la dispoziție de către Colegiul de Microelectronică și Tehnică de Calcul din Chișinău, domnul Chiril Gaburici a participat la sesiunea de bacalaureat 1995, a promovat 3 examene, iar la ultimele 2 nu s-a prezentat.

Întrebare. În baza cărui act de studii domnul Gaburici a fost înmatriculat în anul 2000 la Universitatea Slavonă tocmai în anul 3 de studii, în situația în care fusese anterior exmatriculat de la ASEM?

Conform informației prezentate astăzi de Universitatea Slavonă, domnul Gaburici a fost înmatriculat la studii superioare, la Universitatea Slavonă în anul 3, cu condiția susținerii diferențelor de program, la studii cu frecvență redusă, prin ordinul rectorului nr.71 din 20 septembrie 2000, în baza situației școlare, eliberate de ASEM pentru perioada 1995–1999.

Întrucît în informația primită de la ASEM, pe baza căreia a fost formulat răspunsul la prima interpelare, se specifică că domnul Gaburici a fost exmatriculat în '97, Ministerul Educației a solicitat ASEM-ului să clarifice aspectele incomplete la acest subiect.

Interpelare. Este sau... întrebare. Este sau nu valabil actul de studii al domnului Gaburici, prin prisma legislației existente, la momentul obținerii diplomei de absolvire a Universității Slavone?

Prin prisma aspectelor legate de autorizarea provizorie, licențierea, acreditarea instituției în care domnul Chiril Gaburici a obținut diploma de studii, nu avem motive să calificăm actul de studii a domnului Chiril Gaburici, eliberat în anul 2004 de către Universitatea Slavonă, a fi nevalabil.

În contextul celor expuse, îmi exprim surprinderea plăcută că tot mai mulți membri ai societății constată problemele profunde ale sistemului educațional, probleme perpetuate și agravate de-a lungul timpului, fie de inacțiunea factorilor de decizie, fie de acceptarea statu-quo-ului.

Mă bucur că necesitatea unor reforme profunde de structură devine tot mai evidentă și pentru tot mai mulți cetățeni, inclusiv deputați.

De doi ani și jumătate aceasta încercăm să facem: să schimbăm paradigma învățămîntului, să eliminăm echivocul din școală, să transformăm educația în bun public prioritar și avem convingerea că cei mai importanți pași au fost făcuți.

Și noi considerăm deficient sistemul anterior de licențiere și acreditare. Tocmai de aceea am propus, prin Codul educației, constituirea Agenției de Asigurare a Calității în Învățămîntul Profesional, care să evalueze calitatea studiilor și să autorizeze provizoriu... acrediteze instituțiile de învățămînt superior.

Vă mulțumesc pentru atenție și pentru faptul că astăzi dimineață ați sprijinit inițiativa Ministerului Educației și vă asigur că veți avea în continuare în echipa Ministerului Educației un partener serios și dedicat de dialog pe subiecte legate de educație.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos, doamnă ministru.

Autorul întrebării, domnul Valeriu Munteanu, are dreptul la replică pe parcursul unui minut. (*Rumoare în sală.*)

Articolul 124 din Regulamentul Parlamentului alineatul (3).

Domnul Valeriu Munteanu:

Doamnă ministru,

Vreau să vă spun că Parlamentul este un organ politico-juridic. Respectiv, orice demers, care emană de la această instituție sau de la fiecare persoană care este purtător al suveranității, are o importantă componentă politică.

De aceea, nu așteptați să vedeți în Parlament altceva. Și aceasta este o garanție, o pavază a democrației în Republica Moldova.

Acum, cîteva precizări. Dumneavoastră ne-ați spus în informație, să o luăm, așa, istoric, da, Gaburici absolvă școala în sat, după care merge la Colegiul de Microelectronică și Tehnică de Calcul. Acolo este exmatriculat. Nu vedem unde

obține un atestat de școală generală. Atestatul vedem că-l pică. Este exmatriculat și apare la universitatea... la ASEM cu atestat al școlii generale, care nu știm unde l-a obținut.

Iarăși pică și acolo, pardon, este exmatriculat și tot așa mai departe, și tot așa mai departe, după care ajunge în altă perioadă Prim-ministru. Dar asta e o poveste deja.

Cînd, unde și în ce condiții a obținut atestat al școlii generale? Pentru că nu are BAC, nu are absolvit colegiu și nu are absolvit școală generală, pentru...

Doamna Maia Sandu:

Domnule deputat,

Așa cum ați formulat și dumneavoastră întrebarea în una din cele 3 interpelări, noi am solicitat Academiei de Studii Economice să ne prezinte informația în baza căruia document a fost admis la Academia de Studii Economice. Și răspunsul pe care îl citez, de la academie, este că a fost înmatriculat în baza atestatului de studii medii de cultură generală, doar că ei precizează că documentul a fost retras de către deținător la momentul exmatriculării.

Aceasta este... Acesta este răspunsul Academiei de Studii Economice și dacă există aici anumite suspiciuni, putem să facem o interpelare suplimentară. (*Rumoare în sală.*)

Exact. În ordinul de înmatriculare trebuie să existe cel puțin numărul actului, pentru că documentul original toată lumea îl retrace. Noi toți, care am fost la o instituție sau alta, cînd am plecat, ne-am retras documentul.

Putem să solicităm numărul actului la care se face referință în scrisoarea Academiei de Studii Economice.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Doamna Maia Sandu:

Dar altfel noi am mers exact pe întrebările dumneavoastră și cred eu că am răspuns... (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Stimate domnule Valeriu Munteanu,

Exercițiul pe care l-am făcut noi data trecută a fost printr-o procedură specială aprobată de plen. Aici aplicăm Regulamentul întocmai și articolul 124 vă permite doar în situația în care nu sînteți mulțumit sau aveți precizări în privința răspunsului primit să vi se acorde un minut care v-a fost acordat și expirat.

Vă mulțumim frumos, doamnă ministru. ...

Vă mulțumim frumos, doamnă ministru.

Vă dorim o zi bună în continuare și succese în activitate!

În continuare, domnul Chirinciuc a solicitat informație referitor la politica prețurilor ce ține de gazele naturale pentru consumatorii finali din raionul Ungheni în urma livrării gazelor din România.

Doi. Produsele petroliere.

Și trei. Produsele alimentare.

Am să-l rog pe domnul Tudor Copaci, viceministrul economiei, să ne prezinte informația pregătită ca, ulterior, la același subiect, să fie prezentată informația și de domnul Sergiu Ciobanu, directorul Agenției Naționale de Reglementare în Energetică.

Domnule Copaci,

Vă rugăm frumos.

Poftiți.

Domnul Tudor Copaci – viceministru al economiei:

Stimate domnule Președinte,

Stimate domnule deputat,

Doamnelor și domnilor,

Referitor la livrările de gaze naturale pe conducta Iași-Ungheni ... la data de 4 martie curent, vă informăm că realizarea acestui obiectiv va avea ca impact asigurarea unui nivel mai înalt de securitate energetică a Republicii Moldova prin diversificarea surselor de livrare a gazelor naturale.

Începutul importurilor de gaze naturale din România constituie un pas important în procesul de implementare a Strategiei energetice a Republicii Moldova pînă în anul 2030, care prevede aderarea la piața energetică a Uniunii Europene, ce oferă cele mai bune soluții pentru consolidarea securității energetice a țării noastre.

Contractul de vânzare-cumpărare a gazelor naturale dintre „Energocom” și OMV Petrom Gaz a fost semnat la 22 decembrie 2014. Conform contractului semnat, pe parcursul anului 2015 în Republica Moldova va fi livrat peste un milion de metri cubi de gaze la un preț de 1010 lei românești pentru o mie de metri cubi.

Comparativ cu prețul de procurare a gazelor naturale rusești stabilite pentru primul trimestru 2015, care constituie 315 dolari SUA pe o mie de metri cubi, prețul gazelor românești este mai ieftin cu circa cincizeci... 65 de dolari SUA.

În prezent, din punct de vedere tehnic, gazele naturale românești importate intră în infrastructura SA „Moldovagaz” și se includ respectiv în mixul general al gazelor naturale livrate pe teritoriul țării noastre.

Ținînd cont de faptul că volumul gazelor românești livrate în localitățile vizate mai sus constituie mai puțin de 0,1% din consumul total de gaze naturale în Republica Moldova și reieșind din calculele estimative efectuate de către ANRE, la această etapă nu este posibilă diminuarea tarifelor de furnizare a gazelor naturale pentru consumatorii finali.

Reieșind din cele expuse mai sus și pentru crearea premiselor reale de revizuire a tarifelor de furnizare a gazelor naturale pentru consumatorii finali, una din prioritățile actuale ale Guvernului Republicii Moldova este construcția gazoductului Ungheni-Chișinău, deoarece acest proiect va permite într-un final atât de a diversifica sursele de aprovizionare cu gaze a pieții energetice a țării, cît și a micșora în viitor tariful la gaze pentru consumatorii finali.

Mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Și în continuare cu referire la produsele petroliere vă veți referi dumneavoastră sau ANRE?

Domnul Tudor Copaci:

ANRE.

Domnul Andrian Candu:

Și la produsele alimentare.

Domnul Tudor Copaci:

Deci la produsele alimentare... este același subiect ca și domnul Ciobanu... interpelarea domnului Ceban, cu referire la prețuri.

Nu... oricum, bine.

Deci cu referire la produsele alimentare. Prin prisma legislației în vigoare, și anume a prevederilor Constituției Republicii Moldova, Legii concurenței, Legii cu privire la antreprenariat și întreprinderi, produsele și serviciile se comercializează pe teritoriul Republicii Moldova la prețuri libere de vânzare în baza raportului dintre cerere și ofertă.

La moment, referitor la prețurile produselor alimentare deci vreau să menționez că Legea nr.231 din 2010 cu privire la comerțul interior prevede limitarea rentabilității la produse... la producere și la adaosul comercial la vânzarea produselor respective.

Conform datelor statistice ale Băncii Naționale a Moldovei, noi avem pentru luna februarie o creștere a prețurilor cu 2,1%. Dacă vorbim de grupa produselor alimentare, noi avem o creștere a prețurilor pastelor făinoase cu 3,3%, făinii de grâu cu 2,9%, uleiului vegetal cu 2,6%.

Deci adaosurile comerciale sînt limitate. La produsele din pîine și paste făinoase cu 10%, la lactate și produsele lactate, carnea și multe altele avem adaosul comercial limitat 20%.

Este în subordinea Ministerului Economiei această Hotărîre de Guvern nr.547, de aceea, la moment, Inspekția Financiară și Agenția pentru Protecția Consumatorilor verifică dacă corespund acestei hotărîri de Guvern. Abateri mari nu sînt.

Aceasta este la moment ce e legat de prețuri la produsele alimentare.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Chirinciuc,

Dacă aveți vreo replică denumită de Regulamentul Parlamentului, aveți un minut la dispoziție pentru fiecare subiect.

Domnul Iurie Chirinciuc:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule viceministru,

Eu am avut posibilitatea să fiu consilier în Consiliul raional Ungheni și cunosc destul de bine darea în exploatare și toate problemele ce țin de darea în exploatare a acestui gazoduct.

S-a tărgănat intenționat darea în exploatare, s-au creat artificial multe probleme de a fi dat în exploatare. Și s-a promis agenților economici și consumatorilor finali că vor beneficia de gaze naturale livrate din România cu circa 20-25 la sută mai ieftin.

Din răspunsul dumneavoastră denotă că, într-adevăr, gazele naturale livrate din România sînt mai ieftine cu 65 aproximativ dolari, care sînt aproximativ peste 20 la sută față de gazele livrate din Federația Rusă.

Și dumneavoastră spuneți că ...

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă rog frumos, acordați timp domnului Chirinciuc pentru formularea întrebării.

Domnul Iurie Chirinciuc:

... din punct de vedere tehnic nu este posibil. De ce nu este posibil, pentru că în așa mod descurajați și diminuați darea în exploatare a acestui gazoduct și construcția lui pînă la Chișinău.

Cetățenii Ungheniului și raionului Ungheni trebuie să beneficieze de această reducere.

Domnul Tudor Copaci:

Da. Stimate domnule deputat,

Cu referire la întrebarea dumneavoastră, vreau să menționez că cine a promis – să dea răspunsurile corespunzătoare. Ceea ce este legat de membrii Guvernului, reprezentanții oficiali ai Ministerului Economiei, noi nu am putut să facem careva promisiuni.

Dar ceea ce e legat de liberalizarea pieței gazelor naturale, vreau să menționez că, începînd cu 1 ianuarie 2016, piața gazelor naturale din Republica Moldova este totalmente liberalizată.

Și de aceea, începînd cu anul viitor, vor exista tarife diferențiate la distribuție, furnizarea gazelor naturale. Și orice consumator din Ungheni este în drept să încheie un contract de furnizare a gazelor naturale, fie din România, fie din altă țară, plătind corespunzător transportul gazelor naturale, distribuția și, corespunzător, prețul gazelor naturale.

De aceea, din punct de vedere legislativ, nu avem încă acoperirea legală ca acești consumatori să încheie contracte directe cu furnizorii din România sau alți furnizori de gaze naturale din Republica Moldova.

Dar sperăm ca, într-adevăr, începînd cu anul viitor, să liberalizăm total, să existe aceste tarife de distribuție, de furnizare, de transport pentru orice regiune a Republicii Moldova. Și atunci, într-adevăr, noi vom avea asemenea posibilitate ca fiecare consumator casnic, noncasnic să încheie aceste contracte.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnule Chirinciuc,

Aveți întrebare sau precizare cu referire la produsele alimentare?

Domnul Iurie Chirinciuc:

Nu, nu. Aici încă o precizare, dacă e posibil.

Deci să înțeleagă cetățenii raionului Ungheni și ceilalți cetățeni care vor beneficia de viitorul gazoduct Ungheni-Chișinău că pînă la darea în exploatare a acestui gazoduct Ungheni-Chișinău nu vor beneficia de această reducere.

Domnul Tudor Copaci:

Deci, teoretic, începînd cu anul viitor, toți consumatorii orașului Ungheni care au acces la contractele din România, în principiu, teoretic, pot să semneze aceste contracte și să aibă prețurile lor la tarife nereglementate, utilizînd infrastructura „Moldovagaz”, „Vestmoldtransgaz”, „Moldovatransgaz” ș.a.m.d., plătiind corespunzător serviciile de transport și de distribuție.

Dar la nivel practic trebuie să avem consumatori mari care să poată să consume consume mari, deoarece furnizorii din România și din alte țări nu discută pentru cantități mici de cîteva sute de mii sau de milioane, noi vorbim de cantități de sute de milioane. Aceasta este primul element.

Și al doilea element, tehnic, care nu este destul de simplu. Deci la moment furnizorii din România pot să ne asigure o presiune la hotar de 16 bari și doar o cantitate de 14 mii de metri cubi pe oră.

Deci sistemul nostru are 30 de bari în sistemul la „Moldovatransgaz” și sînt elemente tehnice care au... cu timpul s-au rezolvat. De aceea trebuie să fie și capacitatea furnizorilor din România să ne asigure aceste cantități mari de gaz, pentru a avea tarife mici.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnule Ceban Ion,

Dumneavoastră... (*Rumoare în sală.*)

Domnule Ceban Ion,

Dumneavoastră ați formulat aceleași întrebări ce țin de prețul tarifelor la gaz.

Și, respectiv, dacă aveți o precizare, aveți un minut în adresa domnului Copaci.

Domnul Ion Ceban:

Da. Domnule Președinte,

Eu vă mulțumesc mult.

Eu, de fapt, am avut nu doar la prețul gazelor naturale, dar și la prețul energiei electrice. Iată, chiar acum citesc: Gaz Union Fenosa solicită majorarea cu 60 la sută a tarifelor, pe de o parte.

Pe de altă parte, din informația pe care o deținem, de la 30 la 50 la sută – intenția „Moldovagaz” de a solicita majorare de tarife. Deci Guvernul ne spune că nu. Vrem să înțelegem ce o să se întâmple în viitorul foarte apropiat.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Copaci,

Faceți în așa fel încât să înțeleagă domnul Ceban despre ce vorbim.

Domnul Ion Ceban:

Nu, să înțeleagă cetățenii, domnule Președinte, pentru că lucrurile stau prost de tot. Eu înțeleg că vine gazul din Iași, dar pînă ajunge la Chișinău mi se pare că o să coste... o să ne iasă pe ochi la toți. Așa.

Domnul Tudor Copaci:

Stimate domnule deputat,

Cu referire la tarifele la energia electrică, la gazele naturale și la energia termică, vreau să menționez că nu există la moment nici o decizie a Consiliului de Administrare ANRE cu privire la majorarea acestor tarife.

Deci solicitări sînt și au fost pe parcursul ultimilor 2 ani. În fiecare an apar diferențe de curs valutar, apar devieri financiare, apar pierderile și este un proces normal și real de a se adresa la ANRE, la regulatorul național, pentru a solicita.

Deci sînt solicitări, dar atîta timp cît nu avem decizii cu privire la tarif bine fixat: că e cu 30%, că e cu 10%, că e cu 50%, nu pot să fac comentarii la ceea ce a solicitat. Deci sînt solicitări, se analizează, se studiază se... pe toate cheltuielile, pe cheltuielile capitale, cheltuielile... și multe alte elemente legate de metodologie.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Ceban,

O să ne răspundă la alte întrebări directorul Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică.

Aveți dreptul la o precizare.

Vă rog frumos, domnule Ceban.

Domnul Ion Ceban:

Domnule ministru,

Ministerul pe care îl reprezentați este regulatoriu. Totodată, acest minister face prognoze. Prognoza personală a dumneavoastră în calitate de profesionist în acest minister.

Și vreau un comentariu mic, în ceea ce ține nemijlocit de prețul petrolului pe piață, ținînd cont de întrebarea anterioară în același context că a scăzut, practic, de două ori pe piața mondială și de ce în Republica Moldova noi avem o diferență de un leu în raport cu prețul anterior?

Domnul Tudor Copaci:

Deci în domeniul de reglementare al Ministerului Economiei este prognozarea indicatorilor macroeconomici, care sînt stipulați și care sînt furnizați corespunzător Băncii Naționale a Moldovei pentru a folosi la politica-bugetar fiscală, bugetul ș.a.m.d.

Nu este misiunea Ministerului Economiei prognozarea care va fi prețul la benzină și petrol, este mai mult o analiză, dar bazată pe datele oficiale ale regulatorului independent care solicită, care primește, care analizează toate datele referitor la piața produselor petroliere. Cert ce noi avem, noi avem cu... putem să discutăm ceea ce este legat... cifrele reale date de Biroul Național de Statistică.

Eu vreau să menționez referitor la cursul de schimb. Deci în tarif au fost.. la toate tarifele: și energia electrică, și energia termică, și energia... a fost inclus un curs al dolarului de 11,90. Acum noi avem 17,85 pentru prima perioadă cursul mediu al dolarului.

Deci noi avem o creștere cu 50% a cursului de schimb dolar-euro, dar determinarea tarifului este un proces complex care are o metodologie bine determinată și care necesită toate elementele de cost, de cheltuieli în cadrul întreprinderii și, evident, corespunzător creșterea cursului față de dolar. De aceea nu pot să comentez...

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnule Copaci,

Vă mulțumim frumos.

Ați răspuns la întrebările ce țin de partea dumneavoastră.

Vă dorim o zi bună în continuare și succese în activitate.

Și îl invităm la tribuna principală, privind aceleași subiecte, să prezinte informații domnul Sergiu Ciobanu, directorul general al Agenției Naționale de Reglementare în Energetică.

Domnul Sergiu Ciobanu – *director general al Agenției Naționale de Reglementare în Energetică:*

Stimate domnule Președinte,

Onorat Plen,

Stimate domnule deputat Iurie Chirinciuc,

Referitor la întrebările care au fost formulate în interpelarea dumneavoastră, pot să vă comunic următoarele.

Primul subiect, dacă îmi permiteți, o să încep cu piața produselor petroliere. Vreau să vă aduc la cunoștință că, în medie, în luna februarie a avut loc o depreciere față de luna ianuarie cu 13,4 la sută, astfel cursul mediu oficial de la.. avînd un curs mediu oficial al leului față de dolar 16,61 și cu 22% față de luna decembrie 2014, cu un curs mediu de 15,44 de bani, cursul de referință leu față de dolar.

Totodată, menționez faptul că prețurile de achiziții de import ale benzinei în luna februarie s-au majorat cu 27 la sută, ajungând la un preț de 11 mii 142 de lei tona față de 8 mii 772 de lei care a fost în luna ianuarie.

Aici avem două cauze majore care au dus la această creștere.

Vreau să scot în evidență faptul, în primul rând, deprecierea, practic, cu 27 la sută, și totodată, avem și o ușoară creștere pe piața produselor petroliere la plaț și la motorină, și la benzină în medie cu 32 de dolari față de luna ianuarie.

În acest context, vreau să scot în evidență faptul că modificările prețurilor de import ale produselor petroliere corelează direct cu aceste cotații, cu această ușoară creștere și mai ținând cont de faptul că în luna februarie am avut, comparativ cu lunile precedente, cu decembrie și ianuarie, am avut o depreciere esențială a cursului de schimb față de leu, dolar, de aceea și a dus la o majorare a prețurilor în luna februarie.

Totodată, vreau să scot în evidență un fapt că, pe parcursul ultimelor luni ale anului 2014 am avut o scădere a prețurilor practic de 4 ori. Cam în medie 15–17 la sută la aceste produse petroliere.

Se discută foarte mult că cineva ia în calcul prețul produsului sau Crude-oil, cineva ia prețul BRENT, dar pînă la urmă, există o piață separată a acestor produse, vorbesc de motorină, benzină, plaț de la care pornesc... importatorii noștri cumpără și pornesc aceste prețuri. Și, totodată, dacă să facem un calcul mediu cu diminuările la aceste produse, care au avut loc la sfîrșitul anului, și cu deprecierea de 27 la sută, cel puțin, a cursului de schimb leu față de dolar, practic, avem aceleași 40 și ceva de procente, care urmau să scadă aceste produse petroliere, în special motorina și benzina.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Chirinciuc,

Aveți dreptul să formulați o anumită precizare.

Domnul Iurie Chirinciuc:

Da. Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule Ciobanu,

Văd că sînteți foarte atenți, cînd este vorba de deprecierea leului.

Furnizorii de produse petroliere vin peste noapte cu majorări de prețuri. Am avut doar cîteva micșorări în perioada cînd domnul Candu era ministrul economiei și, cred că, la insistența dumnealui atunci, înainte alegerilor, au avut loc acele scăderi de prețuri. Însă dacă leul s-a apreciat, nu s-a depreciat, de la 22 de lei și astăzi sîntem la 19 lei, de ce nu are loc această micșorare a prețului la produsele petroliere?

Domnul Sergiu Ciobanu:

Mulțumesc pentru întrebare, domnule deputat.

Vreau să vă aduc la cunoștință un fapt. Deci, într-adevăr, importurile care au fost în luna februarie și, ținînd cont de acea depreciere, deci, toți furnizorii, practic,

își fac stocuri 2–3 săptămîni. Eu reiterez și discuția care am avut-o ieri cu dumneavoastră pe platforma Comisiei economie, finanțe și buget, deci practic, avem notificări de diminuare a acestor prețuri și, din discuțiile care am avut cu operatorii, ținînd cont că a avut loc o ușoară apreciere, în următoarea perioadă foarte scurt urmează să fie scăzute aceste prețuri pentru aceste produse.

Mai mult ca atît, vreau să scot în evidență un fapt foarte important. Noi, din păcate, neavînd un instrumentariu foarte adecvat de sancționare a acestor companii, cu părere de bine acum, recent, am reușit să sancționăm o companie, una importantă în sectorul gazelor import, a gazelor în Republica Moldova, la care Curtea de Apel ne-a dat câștig nouă că, într-adevăr, s-a încălcat metodologia și au fost admise... sau compania, mai bine zis, nu s-a conformat metodologiei de calculare a prețurilor la aceste produse petroliere pe piață.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc frumos.

Domnul Ceban,

Dumneavoastră aveți ceva de menționat la subiectul respectiv?

Aveți un minut la dispoziție.

Domnul Ion Ceban:

Da, domnule Președinte,

Mulțumesc.

Domnule Ciobanu,

Știți, la piață cîte-odată te duci și întreb, așa țineam eu minte anterior, de ce s-a scumpit răsărita? Pentru că uite cît costă dolarul și euro.

Eu n-o să mă bag în toate detaliile acestea, de ce există deprecieri, aprecieri ale cursului valutar, pentru că consider în continuare că guvernarea se face de vină.

Eu vreau să vă întreb, de ce în momentul în care experții astăzi spun că prețul la produsele petroliere: benzină, motorină, nu trebuie să depășească 13 lei cu calcule, inclusiv la institutul la care ați activat dumneavoastră, cetățenii, da, spun, inclusiv experții care au lucrat pentru Ministerul Economiei, inclusiv organizații neguvernamentale, care sînt specializate pe problematica economică or ANRE-ul vine și ne spune că 15, 17 la sută. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos.

Conectați microfonul, da, pentru a prelungi.

Domnul Ion Ceban:

Da. Vă mulțumesc mult, domnule Președinte.

Deci, de ce nu se întîmplă aceste lucruri?

Nu spun eu, n-o spune, nu știu, domnul Streleț sau domnul Candu. O spun cetățenii, care în fiecare zi fac calcule. Ori la agenția dumneavoastră nu aveți profesioniști, ori faceți lobby pentru petroliști, ori care este situația în instanță finală? Pentru că cetățenii trebuie să scoată o grămadă de bani din buzunar, ținînd

cont inclusiv de faptul că pe piața regională avem o scădere esențială a prețurilor la aceste produse.

Mersi.

Domnul Sergiu Ciobanu:

Da.

Mulțumesc, domnule deputat.

Într-adevăr, foarte bună întrebare. Avem foarte mulți experți, specialiști vizavi de această problemă obiectivă. Din păcate mulți foarte mult încurcă cele două piețe. Una este piața țițeiilor, vorbim așa, și una piața produselor petroliere. Sînt două piețe absolut diferite.

De exemplu, dacă un baril de petrol la ziua de astăzi costă sub 50 de dolari, știm că este în descreștere. Deci, o tonă de benzină sau o tonă de motorină costă în jur de 590, 580 de dolari, aproape de 600.

Totodată, chiar ar fi interesant să avem și noi calculele și încercăm, pe platforma noastră să explicăm experților: cînd iai în calcul 600 de dolari, prețul ex works adică la producător, la rafinării, Moldova preponderent importă din România și Bielorusia, pui în calcul transportul, cursul de schimb, cel aproape de 20 de lei, accizul și TVA-ul, practic, ieși la 14 lei 70, 14 lei 80 litru de benzină, adus în Republica Moldova.

Este, într-adevăr, o problemă că nu toți producătorii sau nu toți importatorii cumpără direct de la rafinării, dar asta este o problemă pe care o au toți traderii internaționali.

Vreau să vă spun că noi 4–5 luni în urmă am modificat acea metodologie de calculare a prețurilor la aceste produse și a fost trimisă Guvernului spre coordonare. Din păcate nu avem niciun răspuns pînă la ziua de astăzi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Vă mulțumim frumos, domnul Ciobanu.

Vă dorim o zi bună în continuare și succese în activitate.

Domnul Sergiu Ciobanu:

Da, mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Atît.

Mersi.

Revenim la doamna Maia Sandu.

A fost solicitată informație de către doamna Bodnarenco Elena.

Informație cu referire la numărul copiilor de vîrstă gimnazială care sînt transportați la școlile din alte localități și informație cu privire la organizarea alimentației elevilor.

Doamna Maia Sandu:

Stimată doamnă deputat,

Noi v-am expeditat și în scris informația detaliată privind numărul de elevi transportați pe fiecare raion în parte și, pentru că nu pot să spun toate detaliile aici, am transmis această informație în scris.

Pot să vă spun doar că numărul total al elevilor transportați este de 8647. Cum spuneam, detaliile le găsiți în informația scrisă și referitor la alimentarea elevilor în școli. Aceasta se face în baza Hotărîrii Guvernului nr.234 din 25 februarie 2005 cu privire la alimentarea elevilor.

În afară de aceasta, mai avem un ordin de reglementare, un document de reglementare, care este ordinul Ministerului Educației nr.132 din 30 decembrie 2014 cu privire la normele financiare pentru alimentarea copiilor, elevilor în instituțiile de învățămînt, document coordonat cu Ministerul Finanțelor și în conformitate cu aceste acte astăzi, conform legii, sînt alimentați gratuit copiii, elevii claselor I–IV, precum și elevii claselor a V–XII-a din instituțiile de învățămînt din raioanele de est ale Republicii Moldova, norma financiară fiind 7 lei.

În același timp, noi am recomandat administrației publice locale, acolo unde există resurse, să extindă această practică și să asigure alimentarea elevilor și din clasele gimnaziale.

Iarăși, în informația scrisă, pe care am prezentat-o, venim cu detalii despre numărul de elevi în fiecare raion și cîți din ei beneficiază de această alimentație oferită de către stat gratis.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Pentru o precizare,

Doamna Bodnarenco,

Aveți un minut.

Doamna Elena Bodnarenco:

Eu vă mulțumesc pentru răspuns, doamnă ministru. Într-adevăr, este destul de amplu.

Totuși, din cîte eu am înțeles, alimentația copiilor de vîrstă gimnazială care sînt transportați în instituțiile de învățămînt în alte localități este organizată de către stat numai în cazul, dacă sînt copii din familiile socialmente vulnerabile.

Промежуток времени между первым приемом пищи – завтраком, дома, который, предположим, они получают в 7 часов и следующим приемом пищи, который они получают, в лучшем случае, в 15 часов превышает предусмотренные Министерством здравоохранения нормы. Поэтому я бы вам предложила внести предложения в Закон о государственном бюджете и мы, со своей стороны, будем это делать. По нашим расчетам сумма не превысит 3 миллионов леев для того, чтобы организовать питание детей в ... в пределах тех норм, которые рекомендует Министерство финансов гимназического возраста, который перевозится государством.

Спасибо.

Doamna Maia Sandu:

Da, mulțumesc.

Înțeleg acuma că vorbim despre aceste 8600 ...

Doamna Elena Bodnarenco:

Da.

Doamna Maia Sandu:

... 8600 de copii pentru care să asigurăm alimentarea. Noi sîntem deschiși să examinăm această posibilitate.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Și acum, chiar vă dorim o zi bună în continuare și vă mulțumim că ne-ați vizitat.

În continuare, domnul Țap? Nu-l văd în sală. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Țap a solicitat informații cu privire la măsurile întreprinse pentru a asigura buna gestionare a drumului național și terenului aferent pe segmentul Sărăteni–Soroca.

La această întrebare informația va fi prezentată de către domnul Anatol Usatîi, viceministrul transporturilor și infrastructurii drumurilor și, ulterior, domnul Stîngaci, Inspectoratul Ecologic de Stat, șef-adjunct.

Domnul Anatol Usatîi – viceministru al transporturilor și infrastructurii drumurilor:

Stimate domnule Președinte,

Onorat plen,

Cu referire la subiectul abordat de către domnul deputat Țap. După cum știți, sectorul de drum Sărăteni-Soroca, cu lungime de 94 de kilometri, a fost reabilitat din grantul oferit de către Guvernul Statelor Unite.

La finele anului 2014 gestionării proiectului, Fondul Provocările Mileniului Moldova ne-a informat despre un șir de furturi și modalizări de-a lungul traseului.

Au fost distruse circa 30 de semne rutiere și 19 lămpi de pe stîlp de pe iluminat stradal. Imaginile cu deteriorările de pe traseu au fost făcute publice în speranța că opinia publică se va sensibiliza și se va implica în prevenirea acestor cazuri.

În același timp, conform competențelor, pe fiecare caz, companiile de supraveghere au anunțat organele abilitate cu funcția de anchetă și au solicitat acțiunile de investigare pentru depistarea persoanelor vinovate.

Pe aceste cazuri au fost documentate și transmise inspectoratelor teritoriale de poliție 17 procese-verbale.

Doar două persoane au fost însă identificate ca autori de vandalizare din localitatea Volovița, raionul Soroca.

Instituțiile subordonate Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor au transmis alte 46 de cazuri de sesizări către inspectoratele teritoriale de poliție privind deteriorarea sau furtul indicatoarelor rutiere înregistrate în anul 2014 pe traseele naționale din Moldova.

Dintre acestea, la fel, doar la două au fost primite răspunsuri și găsite indicatoare.

Cu referire la starea terenului aferent zonei drumurilor, pot să vă comunic că în afara localităților nu există impedimente pentru buna desfășurare a traficului rutier.

În același timp, s-a constatat că în interiorul localităților de către oameni sînt utilizate inadecvat trotuarele, se stochează porumb, lemn, materiale de construcție ș. a. m. d. S-au format gunoiști neautorizate.

Potrivit Legii drumurilor, pe sectoarele în care drumurile naționale și locale traversează sate, locuitorii sînt obligați să întrețină în stare bună trotuarele din dreptul locuințelor și a terenurilor pe care le dețin. Coordonarea acestei activități revine primăriilor.

Din aceste considerente, reprezentanții Fondului Provocările Mileniului, împreună cu Corporația Provocările Mileniului, au avut un șir de discuții publice, discuții cu autoritățile publice locale din satele amplasate de-a lungul drumului, pentru a solicita să se implice în lucruri cu... localnici.

Instituțiile subordonate ministerului, dar și companiile de supraveghere, vor continua să lucreze cu autoritățile publice locale și poliția în vederea prevenirii altor cazuri de vandalizare sau furt de pe trasee.

Totuși, mizăm și pe responsabilitatea locuitorilor, ținînd cont de faptul că investițiile în reconstrucția acestui drum au fost colosale.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc frumos.

Domnule Țap,

Dacă aveți o precizare, aveți un minut la dispoziție.

Domnul Iurie Țap:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Și mulțumesc pentru răspuns.

Doar că rugămintea și solicitarea mea este ca dumneavoastră, ca cei care sînteți responsabili de domeniu, să aveți o colaborare și cu autoritățile locale. Cu atît mai mult cît ați zis, coordonarea este pusă pe seama autorităților locale.

Cred că segmentul care vă aparține dumneavoastră, sînteți responsabil dumneavoastră. Trebuie să colaborați cu primarii, primarii să se implice, dar nu să puneți pe umerii lor. Nu este corect.

Fiindcă, dacă e vorba de avizări privind amplasarea obiectivelor în aceste segmente vă aparține dumneavoastră, deși povara este a ministerului și nu a autorităților locale.

Și principalul. Sînt, mă iertați, buruieni de 2 metri, sînt depozitări de ce vreți, deșeuri etc., solicitarea este nu doar să ne informați despre măsurile pe care le-ați luat, dar să asigurați.

Este fața țării și dumneavoastră sînteți obligați să vă faceți bine datoria.
Mulțumesc.

Domnul Anatol Usatîi:

Mulțumesc, domnule deputat.

Dacă se poate, o precizare. Dacă vorbim despre drumul Sărăteni-Soroca, cine traversează o să vedeți că buruieni de 2 metri nu există.

Dacă vorbim despre traseul drumurilor publice în Republica Moldova, într-adevăr, sînt lucrări periodice de întreținere de rutină, este buget la fondul rutier, special adresat pentru cosirea ierbii.

Au fost procurate și echipamente anul trecut și anii precedenți, specializate pentru cosirea ierbii.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Mai există informație care trebuie să v-o prezinte.

Domnule Țap,

Vă rog frumos, precizare.

Domnul Iurie Țap:

Adresa este: drumul național Sărăteni-Soroca, vizavi de orașul Ghindești.

Vă rog.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Domnule Usatîi,

Vă dorim o zi bună în continuare și succese!

Vă mulțumim.

În continuare, informația va fi prezentată de domnul Stîngaci, Inspectoratul Ecologic de Stat, șef-adjunct.

Domnul Vadim Stîngaci – șef-adjunct al Inspectoratului Ecologic de Stat:

Bună ziua.

Stimate domnule Președinte al Parlamentului,

Stimați deputați,

Stimate domnule deputat Iurie Țap,

Inspectoratul Ecologic de Stat a examinat întrebarea dumneavoastră, adresată în cadrul ședinței în plen a Parlamentului din 5 martie 2015, referitor la starea nesatisfăcătoare a terenului aferent drumului național segmentul Sărăteni-Soroca și vă comunică următoarele.

Astfel, la 9 martie 2015 inspecțiile ecologice Telenești, Florești și Soroca au inspectat sectorul de drum Sărăteni-Soroca privitor la respectarea legislației ecologice de către gestionarii acestuia și de către proprietarii caselor adiacente.

În rezultat, s-au întreprins următoarele. Primarului satului Negureni, raionul Telenești, domnului Munteanu Grigore, pentru neînteprinderea măsurilor de lichidare a gunoiștilor neautorizate, i-a fost încheiat proces-verbal cu privire la contravenție în baza articolului 154 alineatul (11) al Codului contravențional cu aplicarea amenzii în sumă de 200 de unități convenționale.

Cetățenilor Cioban Gheorghe, Botnaru Petru, Conac Elena și Fală Maria, locuitori ai satului Negureni, raionul Telenești, pentru nerespectarea modului stabilit de depozitare a deșeurilor le-au fost încheiate procese-verbale cu privire la contravenție în baza articolului 154 alineatul (1) al Codului contravențional cu aplicarea amenzii de 40 de unități convenționale fiecare.

Cetățeanului Curoșu Nicolae, locuitor al satului Prodănești, raionul Florești, pentru depozitarea pe teren public a materialelor de construcție, i-a fost încheiat proces-verbal cu privire la contravenție în baza articolului 181 al Codului contravențional cu aplicarea amenzii de 200 de unități convenționale.

Pe sectorul de drum care traversează raionul Soroca, gunoiști neautorizate, materiale de construcție depozitate arbitrar și alte încălcări ale legislației ecologice în vigoare nu au fost depistate.

Totodată, vă informez că SRL „Strabag”, care efectuează lucrările de reparație a drumului Sărăteni-Soroca la moment finalizează amenajarea lingourilor.

Vreau să vă aduc la cunoștință că tradițional în perioada de primăvară, anume 22 martie – 22 mai, la nivel național se desfășoară bilunarul ecologic de salubritate și amenajare a localităților.

Astfel, Inspectoratul Ecologic de Stat recent a emis dispoziția cu privire la organizarea și desfășurarea acestei acțiuni, care a fost expediată în adresa agențiilor și inspecțiilor ecologice raionale.

Acestea, în comun cu autoritățile publice locale, formează deja comisii raionale și locale cu întocmirea planurilor de măsuri și acțiuni concrete cu stabilirea responsabililor.

Inspectoratul Ecologic de Stat, ca instituție responsabilă pentru efectuarea controlului ecologic de stat, a intensificat anticipat controalele privitor la gestionarea deșeurilor în localitățile publice pentru a stabili orientativ volumul lucrărilor de efectuat.

Numai săptămîna trecută inspectorii de mediu au întocmit mai mult de 200 de procese-verbale pentru încălcarea regulilor de gestionare a deșeurilor, care fiecare în parte reprezintă un dosar contravențional urmat de amenzi dure.

Cu regret, în fiecare an ne întîlnim cu aceeași problemă și anume după perioada rece a anului, cînd se topește zăpada, ies la iveală gunoiștile stihinice de pe terenurile adiacente drumurilor din fășile de protecție.

Acestea din urmă sînt împînzite de deșeuri, iar localitățile publice locale se implică mai activ, cu părere de rău, doar în perioada bilunarului ecologic. În timp ce conform Legii privind protecția mediului înconjurător și Legii privind deșeurile

de producție și menajere anume ele, autoritățile publice locale, sînt responsabile pentru lichidarea gunoiștilor neautorizate și sînt obligate să organizeze colectarea și evacuarea deșeurilor menajere.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Dacă aveți vreo precizare, domnule Țap, aveți un minut la dispoziție. Nu?

Vă mulțumesc frumos.

Și vă mulțumim, domnule Stîngaci.

O zi bună în continuare să aveți!

În continuare, informația, la fel, a fost solicitată de către domnul Iurie Țap de la Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, care va fi prezentată de domnul Vitalie Tarlev, viceministru și informația cu referire la punerea în aplicare a prevederilor Codului civil ce țin de dreptul cetățenilor la reședință.

Domnul Vitalie Tarlev – viceministru al tehnologiei informației și comunicațiilor:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați domnilor deputați,

În procesul de pregătire a răspunsului la interpelare, dar și ulterior în comunicarea cu domnul deputat Țap, s-au constatat următoarele.

Vasăzică, urmare sau garantare a dreptului la reședință a persoanei fizice, garantat prin Constituția Republicii Moldova, care se conține în prevederile Codului civil al Republicii Moldova, este asigurat printr-un instrument care se numește Hotărîrea de Guvern nr.125 din 18 februarie 2013 pentru aprobarea Regulamentului privind eliberarea actelor de identitate și evidența locuitorilor Republicii Moldova.

Vasăzică, potrivit acestui Regulament, și în special prevederile Capitolului VII al acestuia, stipulează: înregistrarea persoanelor la domiciliu ... reședință are drept scop evidența locuitorilor Republicii Moldova și este parte componentă a sistemului unic integrat de înregistrare și actualizare a datelor în cadrul Registrului de stat al populației.

Persoanele nu pot avea concomitent decît un singur domiciliu și/sau o singură reședință.

În cazul în care persoana fizică deține în proprietate mai multe imobile locative, aceasta poate avea doar un domiciliu și, concomitent, doar o singură reședință.

Înregistrarea... este important de menționat în acest context. Înregistrarea la domiciliu și înregistrarea la reședință sînt noțiuni diferite. Și faptul că persoana solicită o reședință nu îl obligă pe acesta să-și retragă inscripția de domiciliu permanent.

Constatăm că prevederile respectivului act normativ, acestei hotărîri de Guvern, acoperă întru totul garanțiile oferite și de Constituție, și de Codul civil.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Țap,
Aveți precizare?
Vă rog frumos. Un minut la dispoziție.

Domnul Iurie Țap:

Mulțumesc.

Am avut o comunicare bună. Și răspunsul este exhaustiv, deci am reținut că acest punct 11, înregistrarea de reședință pentru o perioadă determinată, nu va crea impedimente.

Rugămintea mea este doar să fie asigurat controlul activității instituțiilor subordonate.

Și vă rog, punctul 95 care prevede responsabilitatea autorităților publice locale, scrie aici Primăria, dar, mă rog, trec peste aceasta, vă rog, aceasta este o competență a statului. Și în cazul dacă ea va fi alocată autorităților locale, să fie făcută în conformitate cu Legea nr.436 articolul 10, pentru că în prezent acea Hotărâre nr.1446 și instrucțiunea respectivă care obligă autoritățile locale să țină această evidență este una, de fapt, neconstituțională. Cu atât mai mult că acolo obligă deci autoritățile locale să aloce bani pentru punerea în aplicare a registrului respectiv. Deci vă rog să aduceți în concordanță.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Vă mulțumim, domnule Tarlev.

O zi bună în continuare, succese în activitate.

Și un ultim subiect și întrebare adresată de domnul Bolea Vasile în adresa Inspecției de Stat în Construcții, care o va prezenta... informația va fi prezentată de către domnul Vasile Radu, șeful acestei inspecții. Și se referă la măsurile întreprinse în vederea elucidării încălcărilor comise de un șir de întreprinderi de construcție din capitală.

Vă rog frumos.

Domnul Vasile Radu – șeful Inspecției de Stat în Construcții:

Stimate domnule Președinte al Parlamentului,

Stimați deputați,

Stimate domnule deputat Vasile Bolea,

Ministerul, în comun cu Inspecția, a examinat solicitarea dumneavoastră nr.1516 din 09.03.2015 expusă în cadrul ședinței de plen a Parlamentului din 05.03.2015 și vă informează.

Obiectivul nr.1 – strada Kiev 2, edificarea unui centru comercial de către SRL „Hestcuș”. SRL „Hestcuș” a demarat lucrările de construcție a unui centru comercial în limita terenului deținut în arendă în baza autorizației de construcție nr.70 din 07.04.2014, a documentației de proiect elaborată în baza certificatului de urbanism nr.376i din 31.07.2013 și declarației depuse la Inspecție pentru începerea lucrărilor de construcție cu nr.3779 din 15.08.2014.

În rezultatul unui control, inspecția a constatat că în decizia Consiliului municipal nr.27/69 din 26.12.2000, cât și în contractul de arendă funciară nr.2515/2001 terenul a fost dat în arendă pe un termen de 15 ani pentru proiectarea și construirea unui complex de gherete comerciale de tip modern.

În realitate a fost eliberat certificat de urbanism și a fost proiectat un centru comercial cu regimul de înălțime subsol, parter, etaj. Construcția capitală proiectată este amplasată în afara liniilor roșii ale străzii, conform Planului de urbanism general al municipiului Chișinău în zona C2 care prevede zona R6, respectiv procentul de ocupare a terenului este 60 – 65%. În realitate este o ocupare de teren de 80%. Deci construcția depășește hotarele terenului cu 1,5 metri.

Ca urmare, Inspecția, prin prescripția din 07.10.2014, întocmită emitentului, Primăriei municipiului Chișinău, a solicitat de a ajusta certificatul de urbanism, documentația de proiect și autorizația de construire, în corespundere cu decizia Consiliului municipal menționată și planului urbanistic general, cu încadrarea în limitele terenului arendat, termen de înlăturare a neconformităților a fost 15 zile.

Cerințele prescripției date nu au fost îndeplinite, așa că în temeiul punctului 10 lit. g) din anexa nr.2 a Hotărârii Guvernului nr.360 din '96, în cazul depistării cărorva fapte de încălcare a legislației prin prescripție, Inspecția, la 10.12.2014, a sistat valabilitatea autorizației de construire pînă la înlăturarea neconformităților depistate.

La data de 30.01.2015 SRL „Hestcuș” a înaintat Inspecției cererea prealabilă, solicitînd anularea prescripției din 07.10.2014 și din 10.12.2014, întocmite pentru neconformitățile constatate la lucrările de construcție din strada Kiev.

Argumentele invocate în cererea prealabilă nu au putut servi temei pentru anularea prescripției date.

Ca urmare, SRL „Hestcuș” a acționat Inspecția în judecată, solicitînd anularea prescripțiilor la care judecătoria emite încheiere cu titlu executorii la data de 19.02.2015 prin care a asigurat... în vederea asigurării acțiunii, suspendă executarea prescripțiilor date pînă la examinarea cauzei în fond.

Deci obiectul nr.2 este construirea blocurilor locative cu obiecte de menire social-culturală și parcării auto în limita hotarului terenului arendat din strada Bogdan Voievod, municipiul Chișinău.

Vă informăm că obiectul... beneficiarul obiectului este SRL „Candvas”, care dispune la moment de autorizație de construcție nr.113 din 09.08.2013 pentru construirea unor blocuri locative în complex cu obiective de menire social-culturală și parcări auto în limitele hotarului terenului arendat eliberată de municipiul Chișinău în baza următoarelor acte: contractul de arendă din anul 2011, certificatul de urbanism din 16.01.2012, documentația de proiect elaborată și avizată la 08.04.2013, avizul documentației de proiect, verificator de proiecte din 26.06.2013, avizul expertizei ecologice din 09.08.2013, avizul sanitar din 18.12.2013.

Conform Regulamentului local de urbanism al orașului Chișinău, aprobat prin decizia Consiliului municipal din 2008, terenul din adresa... este amplasat în

zona cu codul urbanistic de reglementare R6, care cuprinde funcții rezidențiale cu densitate medie, pentru care sînt permise toate tipurile de locuințe colective, tip blocuri de locuit multifamiliale.

Documentația de proiect prevede amplasarea în 3 blocuri... a 3 blocuri locative cu regimul de înălțime: blocul nr.1 și nr.2, subsol, parter – 11 nivele și blocul nr.2 subsol, parter – 14 nivele și parcare subterană.

Deci obiectivul nr.3 este reconstrucția încăperilor private cu extindere în dimensiuni în limita terenului arendat din strada Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni 57.

Beneficiar al anexei în cauză este „Incontravil”. Execută lucrări de construcție a încăperilor private cu extinderea în dimensiuni în baza următoarelor acte: certificatul de urbanism eliberat în luna a doua 2014, documentația de proiect în 2014, autorizația de construcție nr.118 din 27.05.2014, eliberată de Primăria municipiului Chișinău.

În urma mai multor verificări la șantier careva abateri de la documentația de proiect nu au fost depistate.

Obiectul nr.4 este construcția blocului locativ din strada Gheorghe Asachi 44. Beneficiar al lucrărilor este compania care este în insolvență „Romprim”. Acum este... succesorul lucrărilor este compania SRL „Kirsan-Com”.

În Cancelaria Inspecției a fost depusă Declarația nr.1675 din 01.10.2014 de începere a lucrărilor de construire a blocului menționat, care a fost... lucrările inițiate în baza autorizației de construcție nr.77 din 16.03.2010.

La momentul controlului la 20.10.2014 la șantier se executau lucrări de excavare a gropii de fundație cu adîncimea de 6 metri și unghiul taluzului de aproximativ 80 – 85 la distanța de 2,5 metri de la imobilul învecinat din strada Gheorghe Asachi 44/2 municipiul Chișinău, fapt ce putea provoca prăbușirea taluzului și deteriorarea imobilelor învecinate.

Lucrările de construire se executau în lipsa persoanelor atestate și nu a fost prezentată documentația de proiect.

Pe faptul încălcărilor depistate, prin Prescripția din 20.10.2014, Inspecția a sistat lucrările de construire pînă la înlăturarea neconformităților.

La momentul controlului repetat s-a constatat că lucrările de excavare a gropii de fundație continuă cu ignorarea prescripției anterioare.

Prin Scrisoarea nr.2430 din 20.11.2014, Inspecția a solicitat aportul Inspectoratului de Poliție a sectorului Centru întru sistarea lucrărilor de construire necalitative.

Concomitent, prin Prescripția din 18.11.2014, Inspecția a sistat repetat lucrările de construire la șantierul dat pînă la înlăturarea neconformităților depistate.

Ulterior, prin Scrisoarea nr.5776 din 09.12.2014, Procuratura sectorului Centru a informat Inspecția că la 03.12.2014 a fost pornită cauza penală în baza articolului 257 alineatul (2) al Codului penal al Republicii Moldova pe faptul continuării lucrării de construire în lipsa documentației de proiect, a documentației de execuție, în lipsa unui diriginte de șantier și responsabil tehnic, punînd în pericol rezistența și stabilitatea construcției și a imobilelor învecinate.

Reieșind din cele expuse și luînd în considerație prevederile articolului nr.441 alineat (1) lit. e) ale Codului contravențional care stipulează că procesul contravențional pornit încetează dacă pentru același fapt este pornită o urmărire penală, pornirea procesului contravențional pe faptul ignorării prescripțiilor este inutilă.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnule Bolea,

Aveți dreptul la o precizare, o replică. Potrivit Regulamentului, un minut.

Domnul Vasile Bolea:

Da, domnule Președinte.

Dacă o să-mi permiteți, aici era vorba despre 4 obiecte, pe care se construiesc câte una pentru fiecare ...

Domnul Andrian Candu:

Da, dar Regulamentul e un minut.

Domnul Vasile Bolea:

Un minut, foarte succint, da.

Domnul Andrian Candu:

Un minut pentru toate.

Vă rog frumos.

Domnul Vasile Bolea:

Spuneți vă rog, la primul obiect din strada Kiev 2, SRL „Hestcuș”, dumneavoastră ați depistat atâtea încălcări, au trecut peste liniile roșii, documentația de proiect este cu grave încălcări de la legislație. Ați emis 2 prescripții. Ulterior, ele au fost suspendate de către instanța de judecată.

Alte măsuri privind stoparea acestei construcții dumneavoastră ați îndeplinit? Da sau nu? V-ați adresat, de exemplu, eu nu știu, Procuraturii Generale pentru ca ei să intervină, să fie deschis un dosar penal?

Este grozav acolo ce se întîmplă. Dumneavoastră ați depistat toate aceste încălcări?

Domnul Vasile Radu:

Mulțumim pentru întrebare, domnule deputat.

Vă informez că este Hotărîrea Încheierii instanței de judecată, unde menționează clar: „Se suspendă prescripția de sistare a valabilității autorizației de construire pînă la examinarea cauzei în fond”.

Deci, odată ce se examinează situația în instanța de judecată, nimeni nu poate proceda sau lua alte măsuri pînă ce nu va soluționa problema definitiv instanța de judecată.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Bolea,

Haideți încă un minut sau dumneavoastră vreți...

Domnul Vasile Bolea:

Nu, ca precizare.

Dumneavoastră pe fapt, pe cazul dat ați sesizat Procuratura pentru ca ei să intervină să fie deschis totuși dosar penal, nu ... ? Așa, pur și simplu, 2 prescripții și gata, ne-am făcut treaba.

Domnul Vasile Radu:

Prescripțiile n-au fost, domnule deputat, pur și simplu. Au fost date concret conform Legii calității în construcții și Legii nr. 163 care au fost încălcate la etapa de eliberare a autorizației de construire.

Deci, nici Procuratura n-o să facă, n-o să poată iniția o procedură pînă ce n-o să fie examinată definitiv în instanță problema.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Probabil, aici o să încheiem. În situația în care o să fie necesar, dumneavoastră oricînd aveți posibilitatea să o faceți în scris.

Ultima întrebare.

Domnul Vasile Bolea:

Pe cazul „Incontravil” obiectivul nr.3 din Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni.

Dumneavoastră aici în răspuns dați o apreciere că în urma mai multor controale efectuate la acest șantier, careva abateri de la documentația de proiect nu s-au depistat.

Eu am primit și dumneavoastră, cu certitudine, la fel ați primit un răspuns de la Procuratura municipiului Chișinău, prin care ei s-au autosesizat și au depistat mai multe încălcări în ceea ce ține de eliberarea documentației. Și au solicitat de la dumneavoastră ca să interveniți prin prescripții să sistati lucrările. Ați întreprins dumneavoastră măsurile acestea sau iarăși...?

Domnul Vasile Radu:

Stimate deputat,

Deci, noi avem în fața noastră Legea nr. 131 cu privire la control, prin care noi sîntem obligați să informăm administrația emitentă, la moment Primăria municipiului Chișinău, unde o să verificăm eliberarea actelor care au stat la baza eliberării autorizației de construire.

Deci, noi am informat Procuratura municipiului Chișinău că, în urma examinării repetate la fața locului, abateri de la documentația de execuție nu au fost depistate și am inclus în planul de activitate pe care noi l-am planificat verificarea actelor emise de Primăria municipiului Chișinău.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Vă mulțumim frumos, domnul Radu.

Să aveți o zi bună în continuare.

Ora Guvernului a fost epuizată. Deja au trecut cele 60 de minute cu prelungire.

Potrivit înscrierilor, avem o declarație la sfârșitul ședinței.

Domnul Batrîncea,

Vă rog frumos.

Aveți la dispoziție tribuna principală.

Domnul Vlad Batrîncea:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Onorat Parlament,

Stimați colegi,

Fracțiunea Partidului Socialiștilor exprimă deranj profund față de instaurarea în Republica Moldova a unui regim autoritar, care persecută pentru nonconformism și atentează la valorile democratice fundamentale, în special la libertatea de exprimare și libertatea informării în masă, activitatea mass-media.

Acest lucru și-a găsit o nouă manifestare prin interdicția de a intra pe teritoriul Moldovei pentru un grup de filmare al postului de televiziune „Rossia-1”, condus de corespondentul Andrei Balițki.

Au fost declarate persoane non grata în Republica Moldova renumiții prezentatori ai acestui post Dmitrii Kiseliiov și Andrei Kondrașov. Nu este prima dată pentru Moldova, când autoritățile oficiale creează, în mod deschis, impedimente activității figurilor publice, experților, jurnaliștilor renumiți, în special celor care critică regimul politic din Moldova.

Astfel, în mai 2014 a fost reținut și expulzat din țară cunoscutul activist finlandez pentru drepturile omului, președintele comitetului antifascist din Finlanda Johan Beckman.

În mai 2014 a fost supus unei percheziții umiltoare și avionul ... guvernamental al Federației Ruse.

În octombrie 2014, în Aeroportul Internațional Chișinău a fost reținut și expulzat din țară cunoscutul savant, colaboratorul Institutului de Studii Strategice Vasilii Kașirin, care a participat, în repetate rânduri, anterior la conferințe și mese rotunde în Moldova.

În februarie 2015, în Chișinău a fost reținut politologul rus Constantin Simonov, care planifica să susțină o întâlnire cu ziariștii moldoveni și reprezentanții societății civile.

Consiliul Coordonator al Audiovizualului din Moldova s-a transformat într-o unealtă politică, care împiedică realizarea dreptului cetățenilor Moldovei la obținerea de informație.

A fost aplicată o interdicție îndelungată asupra difuzării postului „Rossia-24”.

Au fost sancționate posturile de televiziune: „Prime”, „TV-7”, „REN-TV” și „RTR-Rossia”, difuzarea blocurilor informaționale din Rusia.

Acum câțiva ani în urmă, a fost închis unicul post de televiziune de opoziție „NIT”. La începutul anului 2014 a avut loc încercarea de închidere a „RTR-Moldova”, „Accent-TV” și „Jurnal-TV”.

Autoritățile sancționează dur nu doar oaspeții din străinătate care împărtășesc viziuni diferite, dar și mijloacele de informare în masă, ci și pe cetățenii proprii.

Pînă în prezent continuă să se afle în închisoare cetățenii Republicii Moldova, deținuții politici Pavel Grigoriuc și Mihail Amerberg, în pofida faptului că arestarea acestora a fost condamnată de comunitatea atît din Moldova, cît și peste hotarele acesteia.

Stimați colegi,

Între timp, republica este vizitată cu regularitate, în scopuri propagandiste, politice de politicieni din Statele Unite ale Americii și țările Uniunii Europene.

Ambasadorii SUA și cei ai Uniunii Europene participă la paradele gay-lor și alte acțiuni. Pentru demnitatea cetățenilor Republicii Moldova aceste acțiuni nu sînt plăcute.

Politicienii și cetățenii români participă deschis la marșurile unioniste pe străzile Chișinăului, ultimul dintre care a avut loc la 1 decembrie 2014.

Pe teritoriul Moldovei au loc campanii active pentru alegerea Președintelui și Parlamentului României, în cadrul cărora se fac auzite apeluri la lichidarea statalității Republicii Moldova și unirea cu statul vecin. Participanții activi ai acestor campanii sînt diferiți politicieni din Republica Moldova pînă la rangul de Prim-ministru.

Așadar, asistăm la standarde duble în implementarea democrației și libertății exprimării în Republica Moldova.

Majoritatea absolută a posturilor de televiziune moldovenești s-au transformat în resurse propagandiste, ce acționează în interesele altor state: SUA, Ucrainei, României și aliaților acestora.

În fiecare ediție de știri sînt prezentate interpretări unilaterale ale evenimentelor de pe poziții radicale antirusești.

În Moldova sînt difuzate posturile TV ucrainene, care pun pe post ediții de știri și talk-show-uri care seamănă ură interetnică, în care găsim apeluri de război agresiv și genocid al populației pașnice.

Totuși, din anumite motive, CCA dă dovadă de o indiferență suspicioasă față de astfel de manifestări. Adică, Consiliul Coordonator al Audiovizualului are o privire politică în acest sens și observă doar aceea, ce este convenabil guvernării de astăzi.

Уважаемые коллеги,

Нас удивляет позиция ОБСЕ и правозащитных организаций, которые обычно критикуют нарушение прав человека и свободы средств массовой информации, но в этот раз ограничиваются молчанием.

Мы считаем, что это недопустимое в правовом государстве, недопустимое проявление двойных стандартов, когда эти правозащитные организации, деятельность которых носит международный характер, обладают избирательным видением и критикуют лишь то, что им не выгодно политически.

Партия социалистов Республики Молдова заявляет решительный протест против вопиющих фактов нарушения прав человека в Молдове.

ПСРМ обращается к ОБСЕ, международным правозащитным организациям с требованием немедленно вмешаться в ситуацию в Молдове и потребовать беспрекословного соблюдения свободы СМИ и прав граждан на получение информации.

Мы напоминаем о том, что наша сегодняшняя так называемая проевропейская власть взяла на себя ответственность по строительству в Молдове правового государства.

В том числе существовали многочисленные обещания выполнять нормы международного права. И сегодня, когда эти нормы международного права в Молдове не соблюдаются, эти международные правовые государства не желают никак реагировать, демонстрируя односторонность и предвзятость.

Мы считаем, что и данная проевропейская власть, и их проевропейские, европейские спонсоры, и так называемая крыша уже продемонстрировали, что они не собираются действовать в интересах строительства в Молдове правового государства и в интересах большинства граждан Республики Молдова.

Спасибо. (*Aplauze.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim frumos.

Subiectele au fost epuizate, cele de pe ordinea de zi. De aceea, o să închidem ședința de astăzi.

Declarăm ședința închisă.

Dorim tuturor un bun sfârșit de săptămână, iar cetățenilor Republicii Moldova pace, liniște în suflet.

Iar noi ne vom revedea curînd, cel mai probabil în ziua de marți, într-o ședință specială, pe sistemul bancar.

Vă mulțumesc frumos.

O zi bună!

Ședința s-a încheiat la ora 17.15.

*Stenograma a fost pregătită spre publicare
în Direcția generală documentare parlamentară
a Secretariatului Parlamentului.*